

Co-funded by
the European Union

EuroCivic Lab

**Ενίσχυση της ευρωπαϊκής ταυτότητας
και την ιθαγένεια μέσω
των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης (SDGs), του
κοινωνικού ακτιβισμού και
μεθοδολογία Living Labs στην**

WP3

Το Εργαλείο για Μαθητές του EuroCivic

Ενότητα 6

**Ευρωπαϊκή ταυτότητα &
Μεθοδολογία Living Lab**

Το έργο EuroCivic Lab: Ενίσχυση της ευρωπαϊκής ταυτότητας και ιθαγένειας μέσω των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης (SDGs), του κοινωνικού ακτιβισμού και της μεθοδολογίας Living Lab στην σχολική εκπαίδευση

2024-1-HU01-KA220-SCH-000251467

Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ωστόσο, οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι αποκλειστικά των συγγραφέων και δεν αντανακλούν απαραίτητα αυτές της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της Εθνικής Υπηρεσίας Erasmus+. Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε ο διαχειριστικός φορέας μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για αυτές.

Άδεια Creative Commons

CC BY-NC 4.0

Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International

Η άδεια αυτή απαιτεί από τους επαναχρησιμοποιούντες να αναφέρουν τον δημιουργό. Επιτρέπει στους επαναχρησιμοποιούντες να διανέμουν, να αναμιγνύουν, να προσαρμόζουν και να αξιοποιούν το υλικό σε οποιοδήποτε μέσο ή μορφή, αποκλειστικά για μη εμπορικούς σκοπούς.

Εταίροι του έργου

universität
wien

Συγγραφείς	Συνεργάτης του έργου
Μάνος Αποστολίδης	Social Nebula
Γιώτα Διγκόγλου	Social Nebula

Εταίροι του έργου

Πίνακας περιεχομένων

Εισαγωγή.....	5
Στόχοι και μαθησιακά αποτελέσματα	7
Στόχοι της ενότητας.....	7
Μαθησιακά αποτελέσματα της ενότητας.....	8
Τι είναι ένα Ζωντανό Εργαστήριο	9
Από την τάξη στην επίλυση προβλημάτων του πραγματικού κόσμου	15
Ταυτότητα μέσω της συμμετοχής.....	23
Πρότυπα περιπτώσεων και τι πρέπει/δεν πρέπει να κάνετε	26
Γλωσσάριο	31
Συντομογραφίες.....	32
Δραστηριότητες ενότητας.....	33
Δραστηριότητα 1: Προσωρινή γκαλερί σκουπιδιών	33
Δραστηριότητα 2: Το πεδίο δράσης μου	40
Δραστηριότητα 3: Αειφόροι αρχιτέκτονες 2050: «Η πόλη του μέλλοντος»	44
Δραστηριότητα 4: «Μοιραστείτε την καλοσύνη».....	49
Δραστηριότητα 5: «Κυνηγοί θορύβου»	52
Δραστηριότητα 6: Ανάπτυξη ενός Σχεδίου Δράσης για την Ποιότητα της Εκπαίδευσης....	60
Δραστηριότητα 7: Βελτίωση της ψηφιακής ευημερίας μέσω λύσεων που προτείνουν οι μαθητές	70
Δραστηριότητα 8: Πιο πράσινα σχολεία μέσω της καινοτομίας των μαθητών: Μείωση της σπατάλης τροφίμων και προώθηση βιώσιμων συνηθειών.....	78

Εταίροι του έργου

Σχέδια μαθήματος.....	86
Σχέδιο μαθήματος 1: Προσωρινή γκαλερί απορριμμάτων.....	86
Σχέδιο μαθήματος 2: Κατανόηση της ποιοτικής εκπαίδευσης.....	92
Σχέδιο μαθήματος 3: Βιώσιμοι αρχιτέκτονες 2050 «Η πόλη του μέλλοντος»	101
Σχέδιο μαθήματος 4: Μοιραστείτε την καλοσύνη.....	109
Σχέδιο μαθήματος 5: Κυνηγοί θορύβου	114
Σχέδιο μαθήματος 6: Ψηφιακή ευημερία και υπεύθυνη χρήση της τεχνολογίας: Συζήτηση και δραστηριότητα Living Lab	130
Σχέδιο μαθήματος 7: Βιώσιμες διατροφικές συνήθειες & δράση για τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης: Μείωση των αποβλήτων	138
Σχόλια για την ενότητα	147
Αναφορές	148

Εταίροι του έργου

universität
wien

Εισαγωγή

Αυτό το εγχειρίδιο δείχνει στους μαθητές (ηλικίας 13 έως 15 ετών) πώς να χρησιμοποιούν τη μεθοδολογία των «ζωντανών εργαστηρίων»: μια μέθοδο σκέψης και δράσης που σας βοηθά να αλλάξετε την καθημερινή σας σχολική ζωή, με μικρούς αλλά αποτελεσματικούς τρόπους. Ταυτόχρονα, αυτό το εγχειρίδιο θα σας βοηθήσει να δείτε τον εαυτό σας ως κάτι περισσότερο από έναν απλό μαθητή: να δείτε τον εαυτό σας ως μελλοντικό ευρωπαίο πολίτη! Θα μάθετε πώς μικρά βήματα θετικής αλλαγής (π.χ. στο σχολείο σας) μπορούν τελικά να αλλάξουν θετικά την ευρύτερη εικόνα (π.χ. την Ευρώπη)! Τέλος, θα δείτε πώς τα Living Labs και η ευρωπαϊκή ταυτότητα συνδέονται μέσω ενός συνόλου 27 παγκόσμιων κανόνων για θετική αλλαγή, που ονομάζονται οι 27 Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης (SDGs).

Ένα Living Lab είναι ένας τρόπος μάθησης μέσω της πράξης... και η πράξη συχνά μοιάζει με *κοινωνικό ακτιβισμό!* Αυτό σημαίνει: συνεργασία με άλλους ανθρώπους για να αλλάξουμε τα πράγματα, προς το καλύτερο και για όλους. Σε ένα Living Lab, εσείς, οι μαθητές, θα ξεκινήσετε εστιάζοντας σε ένα πραγματικό πρόβλημα της καθημερινής σας σχολικής ζωής. Μπορεί να είναι μια θορυβώδης καφετέρια, ή πάρα πολλά σκουπίδια στην αυλή, ή μαθητές που αισθάνονται αποκλεισμένοι από τις δραστηριότητες. Σε ένα Living Lab, εσείς μαζί με την ομάδα σας μιλάτε με τους ανθρώπους που εμπλέκονται στο πρόβλημα, σκέφτεστε λύσεις, δοκιμάζετε μια απλή εκδοχή, συλλέγετε σχόλια και τα αναλύετε — και μετά δοκιμάζετε ξανά! Αυτός ο κύκλος δοκιμής–μάθησης–βελτίωσης, όπως θα ανακαλύψετε σε αυτό το εγχειρίδιο, είναι παρόμοιος με την *επιστημονική μέθοδο*, και αυτός είναι ο λόγος για τον περίεργο όνομα αυτής της μεθόδου, Living Labs. Είναι πραγματικά μια μέθοδος σκέψης και δράσης, αλλά αντί να το κάνετε σε ένα επιστημονικό εργαστήριο, το κάνετε κοινωνικά! Το «εργαστήριό» σας είναι η κοινότητά σας — και, στην περίπτωσή σας, το σχολείο σας!

Εταίροι του έργου

universität
wien

Ταυτόχρονα, τα Living Labs αφορούν επίσης τις ευρωπαϊκές αξίες, την *ευρωπαϊκή σας ταυτότητα* — όχι μια πραγματική ταυτότητα, αλλά ένα αίσθημα του «ανήκειν», όπως το να νιώθετε ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι για εσάς σημαντική, σαν το σπίτι σας. Η Ευρωπαϊκή Ένωση βασίζεται σε ιδέες όπως η *αλληλεγγύη*, η *ισότητα*, η *δημοκρατία*, αλλά και ο σεβασμός της *διαφορετικότητας*. Θα μάθετε για αυτές τις αξίες, διότι, όταν εργάζεστε «μέσα» σε ένα Living Lab, εφαρμόζετε αυτές ακριβώς τις αξίες: ακούτε τους άλλους, μοιράζεστε τις αποφάσεις σας με όσους ενδιαφέρονται, συμπεριλαμβάνετε διαφορετικές φωνές και, γενικά, προσπαθείτε να κάνετε το σχολείο σας πιο δίκαιο και πιο φιλόξενο. Αυτό σημαίνει να είσαι ενεργός Ευρωπαίος πολίτης: όχι μόνο να γνωρίζεις τα δικαιώματα και τις αξίες σου, αλλά και να τα χρησιμοποιείς στην πραγματική ζωή για να δράσεις και να βελτιώσεις τα πράγματα!

Το εγχειρίδιο θα σας διδάξει τι σημαίνει Ευρωπαϊκή Ταυτότητα, συνδέοντας τον κοινωνικό ακτιβισμό κάθε έργου Living Lab με τους 27 Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης (τους παγκόσμιους στόχους που έχουν συμφωνηθεί από χώρες σε όλο τον κόσμο). Για παράδειγμα, όταν μειώνετε τη σπατάλη τροφίμων, υποστηρίζετε τον ΣΒΑ 12 (Υπεύθυνη Κατανάλωση και Παραγωγή): όταν εργάζεστε για την ένταξη, συμβάλλετε στον ΣΒΑ 10 (Μείωση των Ανισοτήτων): όταν βελτιώνετε έναν χώρο στο σχολείο ή στη γειτονιά σας με τρόπους που θα αντέξουν στο χρόνο, συνδέετε με τον ΣΒΑ 11 (Βιώσιμες Πόλεις και Κοινότητες). Με αυτόν τον τρόπο, θα δείτε πώς, ανεξάρτητα από το πόσο μικρό είναι το σχολικό σας έργο, καταλήγει πάντα να αποτελεί μέρος μιας ευρύτερης «εικόνας» θετικής αλλαγής. Οι 27 ΣΒΑ είναι πολύ σημαντικοί για την Ευρωπαϊκή Ένωση, και γι' αυτό ο κοινωνικός ακτιβισμός του καθενός θα πρέπει να ακολουθεί, λίγο πολύ, κάποια από αυτά τα ίδια 27 μονοπάτια: η δύναμή μας ως πολίτες αυξάνεται επειδή όλοι εργαζόμαστε για κοινούς στόχους!

Εταίροι του έργου

Στόχοι και μαθησιακά αποτελέσματα

Στόχοι της ενότητας

Αυτή η ενότητα εξετάζει πώς συνδυάζονται τα Living Labs, η ευρωπαϊκή ταυτότητα και οι Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΣΒΑ). Θα σε βοηθήσει να δεις τα σχολικά σου έργα ως κάτι περισσότερο από «απλά μαθήματα»: αυτά τα έργα θα σου προσφέρουν μια πραγματική ευκαιρία να εξασκηθείς στο να είσαι ένας ενεργός και υπεύθυνος νέος Ευρωπαίος! Αυτή η ενότητα εξετάζει τη μέθοδο Living Lab ως έναν τρόπο να κατανοήσεις τα προβλήματα, να δοκιμάσεις λύσεις και να βελτιώσεις τις ιδέες σου — ξανά και ξανά — αλλά και να συνδέσεις τις τοπικές σου δράσεις με ευρύτερους ευρωπαϊκούς στόχους και αξίες.

Οι στόχοι αυτού του εγχειριδίου είναι οι εξής:

- α. Να σας βοηθήσει να μάθετε τα βασικά βήματα και τους κύριους κανόνες ενός Living Lab (ανακάλυψη, πρωτότυπο, πιλοτική εφαρμογή, αναστοχασμός, επανάληψη)· τη σχέση των Living Labs τόσο με την πολιτική δράση όσο και με την επιστημονική σκέψη.
- β. Να σας βοηθήσει να κατανοήσετε τι σημαίνει η ευρωπαϊκή ταυτότητα στην καθημερινή μας ζωή — αξίες όπως η αλληλεγγύη, η ένταξη και η δημοκρατία· γιατί είναι σημαντικό να γνωρίζουμε την ευρωπαϊκή μας ταυτότητα· με ποιους τρόπους ένα Living Lab σας επιτρέπει να εφαρμόζετε τις ευρωπαϊκές αξίες μαζί με άλλους.
- γ. Να σας δείξει πώς τα σχολικά σας έργα μπορούν να συνδεθούν με έναν ή περισσότερους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης (SDGs) και ότι οι τοπικές δράσεις υποστηρίζουν την παγκόσμια αλλαγή.
- δ. Να ενισχύσουμε την αυτοπεποίθησή σας, τη δημιουργικότητά σας και, πάνω απ' όλα, την αίσθηση της ενεργού συμμετοχής σας (το συναίσθημα «Μπορώ να δράσω, και

Εταίροι του έργου

αυτό έχει σημασία!») ως νέοι πολίτες· να μάθετε πώς να συνεργάζεστε, να ακούτε και να διατυπώνετε επιχειρήματα βασισμένα σε αποδεικτικά στοιχεία — και επίσης στις σωστές αξίες.

Μαθησιακά αποτελέσματα της ενότητας

Μέχρι το τέλος αυτής της ενότητας, θα πρέπει να είστε σε θέση να:

1. **Να αναφέρετε** (περιγράφοντας με δικά σας λόγια): Τι είναι ένα Living Lab; Τι είναι η ευρωπαϊκή ταυτότητα και οι ευρωπαϊκές αξίες; Τι είναι οι ΣΒΑ; Πώς συνδέονται αυτές οι τρεις έννοιες (Living Labs, ευρωπαϊκή ταυτότητα και αξίες, και ΣΒΑ) στα σχολικά σας έργα;
2. **Να κατανοήσετε**: Πώς μπορεί η εργασία σε ένα Living Lab να δημιουργήσει *αίσθημα ανήκειν* («αυτό είναι το σχολείο μας»), *αλληλεγγύη* και *δικαιοσύνη*; Πώς μπορεί η συλλογή στοιχείων (π.χ. έρευνες, καταμετρήσεις ή φωτογραφίες) να σας βοηθήσει να λάβετε καλύτερες και πιο ευλικρινείς αποφάσεις;
3. **Εφαρμογή και χρήση**: Τα βήματα ενός Living Lab σας βοηθούν να σχεδιάσετε και να υλοποιήσετε ένα μικρό έργο στο σχολείο σας. Σας βοηθούν να δείτε καθαρά πώς οι δράσεις σας συνδέονται με τουλάχιστον μία ευρωπαϊκή αξία (π.χ. ένταξη ή δημοκρατία) όταν συνδέονται με τουλάχιστον έναν ΣΒΑ (π.χ. μείωση των αποβλήτων ή βελτίωση της ευημερίας).
4. **Σύγκριση και σύνθεση**: Ποιοι είναι οι διαφορετικοί τύποι έργων Living Lab (οικολογικό σχολείο, κοινωνική δικαιοσύνη, γεφύρωση της κοινότητας); Πώς μπορείτε να συνδυάσετε ιδέες από αυτά για να σχεδιάσετε ένα έργο που ταιριάζει στις ανάγκες του δικού σας σχολείου;
5. **Επιχειρηματολογήστε**: Πώς δικαιολογείτε τις επιλογές σας χρησιμοποιώντας στοιχεία (τι συνέβη στην πιλοτική εφαρμογή) και αξίες (γιατί αυτό έχει σημασία για τη

Εταίροι του έργου

δικαιοσύνη, τη βιωσιμότητα ή την κοινότητα); Πώς παρουσιάζετε τις ιδέες σας με σαφήνεια στους άλλους;

6. **Κριτική ανάλυση:** Θέστε δύσκολες ερωτήσεις σχετικά με το έργο σας. Ποιοι συμπεριλήφθηκαν ή αποκλείστηκαν; Σεβαστήκατε τη συγκατάθεση και την ιδιωτικότητα; Μπορεί το έργο σας να διαρκέσει στο χρόνο; Βοηθά εσάς και την κοινότητά σας να γίνετε πιο δυνατοί; Σας κάνει πιο υπεύθυνους Ευρωπαίους πολίτες (με τη συμβολή σας στους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης);

Τι είναι ένα Living Lab

Ένα **Living Lab** είναι ένας τρόπος επίλυσης πραγματικών προβλημάτων με τους ανθρώπους που τα βιώνουν καθημερινά. Αντί να επινοεί ιδέες μακριά, πάνω στο χαρτί, ένα Living Lab προσκαλεί μαθητές, εκπαιδευτικούς, οικογένειες, τοπικούς εμπειρογνώμονες και υπεύθυνους λήψης αποφάσεων να συν-δημιουργήσουν και να δοκιμάσουν λύσεις στους πραγματικούς χώρους όπου διαδραματίζεται η ζωή — την αυλή του σχολείου σας, την καφετέρια σας, τη στάση του λεωφορείου σας, τον δρόμο σας. Σκεφτείτε το σαν έναν απλό κύκλο που επαναλαμβάνεται: ανακαλύψτε την ανάγκη, δημιουργήστε ένα πρωτότυπο μιας ιδέας, δοκιμάστε το σε μικρή κλίμακα, συλλέξτε στοιχεία και, στη συνέχεια, προσαρμόστε και επεκτείνετε ό,τι λειτουργεί. Κάθε βήμα είναι μικρό και ασφαλές, και κάθε γύρος σας διδάσκει κάτι νέο για να κάνετε τον επόμενο γύρο καλύτερο (Bergvall-Kåreborn & Ståhlbröst, 2009; ENoLL, χ.χ.). (Τα βήματα της διαδικασίας έχουν συζητηθεί στην Ενότητα 5, αλλά θα εξηγηθούν με περισσότερες λεπτομέρειες παρακάτω, σε αυτή την Ενότητα.)

Ένα Living Lab μπορεί να είναι ένα «εργαλείο» για τη διαχείριση λύσεων σε προβλήματα που είναι (i) καθοδηγούμενα από τους μαθητές, (ii) διασκεδαστικά, (iii) λιγότερο δαπανηρά. Γιατί οι μαθητές να μαθαίνουν μόνο μέσω παραδοσιακών, καθοδηγούμενων από τον δάσκαλο μεθόδων, όταν μπορούν στην πραγματικότητα να συμμετέχουν στην ίδια τη μαθησιακή

Εταίροι του έργου

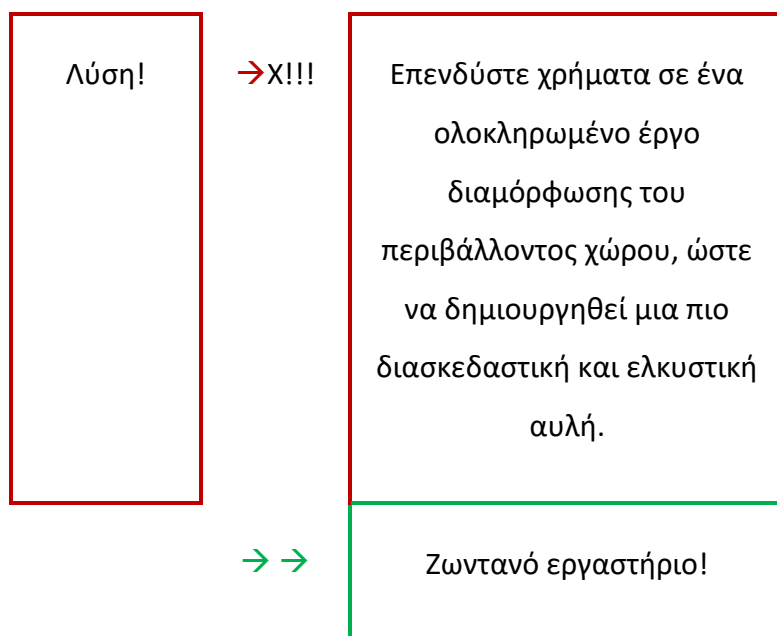
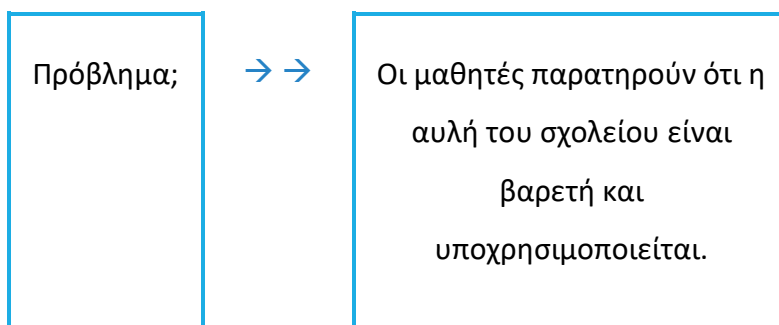
universität
wien

διαδικασία; Και γιατί να χρησιμοποιούνται παραδοσιακές μέθοδοι όπως διαλέξεις και εργασίες για το σπίτι, όταν μπορούν να αντικατασταθούν με δημιουργικά πειράματα; Και τέλος, γιατί να αγοράζεται ακριβός εξοπλισμός για το σχολείο, όταν υπάρχει μια δωρεάν και διασκεδαστική εναλλακτική λύση; Ακολουθεί ένα παράδειγμα για το πώς ένα Living Lab θα μπορούσε να λειτουργήσει στην επίλυση του προβλήματος μιας βαρετής σχολικής αυλής.

Εταίροι του έργου

universität
wien

Παράδειγμα Living Lab: Μια βαρετή αυλή σχολείου

Υπάρχουν

καλύτερες

λύσεις από το να ζητηθεί από τον διευθυντή και τους εκπαιδευτικούς να βρουν μια λύση για τη διαμόρφωση του χώρου σε συνεργασία με αρχιτέκτονες και μηχανικούς, κάτι που θα σήμαινε τη δαπάνη χρημάτων για το έργο, τα οποία θα μπορούσαν να διατεθούν για άλλα σημαντικά θέματα του σχολείου. Μια λύση χωρίς προϋπολογισμό και με πρωτοβουλία των μαθητών θα ήταν η προσέγγιση του «Ζωντανού Εργαστηρίου»: να ζητηθεί από τους μαθητές να σχεδιάσουν μια λύση, μέσα από το παιχνίδι και τον πειραματισμό, και να μάθουν πράγματα κατά τη διάρκεια αυτής της διαδικασίας. Αυτό θα γινόταν με τα ακόλουθα βήματα.

Εταίροι του έργου

- **Παρατήρηση:** Παρακολούθηση της χρήσης της αυλής από τους μαθητές. (Πότε: πριν το σχολείο, στο διάλειμμα, μετά το μεσημεριανό γεύμα· πού, τι και πώς).
- **Συζήτηση:** Διεξαγωγή σύντομων συζητήσεων (με συμμαθητές, με καθηγητές, με τον διευθυντή) σχετικά με το τι θα προτιμούσαν να αλλάξει. (Σκιά; Καθίσματα; Παιδική χαρά; Τέχνη; Φυτά;)
- **Προτείνετε:** Σκεφτείτε μικρές, χαμηλού κόστους ιδέες, όπως η προσθήκη μερικών παγκάκια, η φύτευση λουλουδιών σε ανακυκλωμένα δοχεία ή η ζωγραφική μιας τοιχογραφίας.
- **Δοκιμάστε:** Δοκιμάστε πρώτα μία ιδέα — δημιουργήστε έναν «προσωρινό» χώρο καθισμάτων με δανεισμένες καρέκλες για μία εβδομάδα.
- **Δράση:** Ενθαρρύνετε τους μαθητές να χρησιμοποιήσουν τον χώρο και συλλέξτε σχόλια.
- **Αναστοχασμός:** Μετρήστε την επιτυχία σημειώνοντας πόσοι μαθητές περνούν χρόνο εκεί ή συλλέγοντας σύντομες ερωτήσεις.
- **Αποφασίστε:** Κρατήστε τις ιδέες που δούλεψαν (ίσως τα παγκάκια και η τοιχογραφία) και σχεδιάστε το επόμενο μικρό βήμα.
- **Επαναλάβετε!**

Δύο πράγματα είναι σημαντικό να θυμάστε σχετικά με τη νοοτροπία του Living Lab:

Σημαντικό σημείο #1: Τα Living Labs λειτουργούν μέσω της επανάληψης!

Ο καλύτερος τρόπος για να μάθει κανείς κάτι είναι να το επαναλαμβάνει. Και, όπως και στην εξάσκηση ενός αθλήματος ή ενός μουσικού οργάνου, με την επανάληψη οι μαθητές εξασκούν τη σκέψη τους! Επίσης, όπως θα δούμε στο «Σημαντικό πράγμα #2», η επανάληψη

Εταίροι του έργου

universität
wien

είναι σημαντική ώστε οι μαθητές να μην αισθάνονται την πίεση να κάνουν τα πράγματα σωστά από την πρώτη φορά!

Σημαντικό πράγμα #2: Τα Living Labs αντικαθιστούν τον όρο «αποτυχία» με τη λέξη «δημιουργικότητα»!

Η δημιουργικότητα μπορεί να θεωρηθεί ως μια άλλη λέξη για την «επίλυση προβλημάτων»! (Haavold & Sriraman, 2022) Το να είσαι δημιουργικός σημαίνει συχνά να βρίσκεις τον πιο έξυπνο (και μερικές φορές τον πιο διασκεδαστικό!) τρόπο για να λύσεις ένα πρόβλημα. Σε ένα Living Lab, το στάδιο «Αντανάκλαση» κάθε κύκλου συμβαίνει όταν προσπαθείς να κατανοήσεις τα πράγματα που μπορούν να βελτιωθούν — και επειδή τα Living Labs λειτουργούν με κύκλους, η βελτίωση συμβαίνει ξανά και ξανά μέχρι να τελειοποιηθεί η ιδέα. Έτσι, αν κάτι πάει στραβά σε ένα έργο, αυτό δεν σημαίνει ότι το έργο απέτυχε, σημαίνει μόνο ότι χρειάζεται κάποια αντανάκλαση για να γίνει το έργο ακόμα πιο δυνατό και καλύτερο!

Εταίροι του έργου

universität
wien

Τα Living Labs δεν είναι απλώς ένα μεμονωμένο έργο· είναι ένας *τρόπος εργασίας* που χρησιμοποιείται σε όλη την Ευρώπη. Σχολεία, πανεπιστήμια, πόλεις και κοινοτικές ομάδες εντάσσονται σε δίκτυα που μοιράζονται τις μεθόδους τους, τις πιο επιτυχημένες πρακτικές τους και τα πράγματα που υποτίθεται ότι θα λειτουργούσαν αλλά δεν λειτούργησαν. Με αυτόν τον τρόπο, οι ομάδες μαθαίνουν από τις επιτυχίες και τα λάθη των άλλων· αυτή είναι, τελικά, η φιλοσοφία των Living Labs! Το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Living Labs (εν συντομία ENoLL) βοηθά τα μέλη να συγκρίνουν τις προσεγγίσεις τους, να ανταλλάσσουν «εργαλεία» και να αναπτύσσουν δεξιότητες για συνεργασία. Η έρευνα σχετικά με τα Living Labs τα περιγράφει ως περιβάλλοντα καινοτομίας που είναι επικεντρωμένα στον χρήστη (σε ένα σχολείο αυτό θα σήμαινε: επικεντρωμένα στον μαθητή!), ανοιχτά και βασισμένα στον πραγματικό κόσμο, όπου οι άνθρωποι βοηθούν στο σχεδιασμό λύσεων για προβλήματα και στη συνέχεια δοκιμάζουν αυτές τις λύσεις, έτσι ώστε το τελικό αποτέλεσμα να είναι πιο χρήσιμο και η εμπιστοσύνη να αυξάνεται κατά τη διάρκεια της διαδικασίας (Bergvall-Kåreborn & Ståhlbröst, 2009; Leminen, Westerlund, & Nyström, 2012).

Η βασική ιδέα πίσω από τα Living Labs είναι απλά αυτή: μπορείτε να διαμορφώσετε την κοινότητά σας με μικρά, προσεκτικά, επαναλαμβανόμενα βήματα. Δεν πρέπει, και δεν πρέπει, να προσπαθήσετε να διορθώσετε τα πάντα με μία κίνηση. Αντ' αυτού, εξασκείτε τις πολιτικές δεξιότητες που μαθαίνετε στην τάξη — αμφισβήτηση, συλλογή στοιχείων, αναστοχασμός και ομαδική εργασία — σε προβλήματα που είναι *απτά* (που σημαίνει ότι μπορείτε να τα δείτε και να τα αισθανθείτε). Μέσω των Living Labs, το σχολείο γίνεται όχι μόνο ένας χώρος μελέτης, αλλά ένας χώρος όπου πραγματοποιείται η αλλαγή και όπου η συμβολή του καθενός έχει σημασία (ENoLL, χ.χ.; Bergvall-Kåreborn & Ståhlbröst, 2009).

Υπάρχει ένας λόγος για τον οποίο ένα έργο Living Lab ονομάστηκε έτσι, και αυτό μας βοηθά να θυμόμαστε τόσο το όνομα της μεθόδου όσο και το τι σημαίνει στην πραγματικότητα: το Living Lab συνδέεται στενά με την επιστημονική μέθοδο και λειτουργεί ακριβώς όπως θα λειτουργούσε ένα πραγματικό εργαστήριο (όπως ένα εργαστήριο βιολογίας ή χημείας)!

Εταίροι του έργου

universität
wien

Υπάρχει μια διαφορά μεταξύ του να έχεις μια ιδέα από τη μία πλευρά και του να κάνεις ένα επιστημονικό πείραμα από την άλλη, όπως περιέγραψε ένας από τους μεγαλύτερους επιστήμονες όλων των εποχών, ο Ισαάκ Νεύτωνας. Ο Νεύτωνας δίδαξε στην ανθρωπότητα ότι το έργο ενός επιστήμονα — οποιουδήποτε επιστήμονα — συνοψίζεται σε μερικά σημαντικά, επαναλαμβανόμενα βήματα (βλ. εικόνα παρακάτω; Νεύτωνας, 1999). Η ιδέα πίσω από τα Living Labs είναι η ίδια· η μόνη διαφορά είναι ότι τα πειράματα Living Lab συνήθως δεν περιλαμβάνουν εργαστηριακό εξοπλισμό: έχουν να κάνουν μόνο με το να κάνουμε το σχολείο μας ένα καλύτερο μέρος!

Η επιστημονική μέθοδος.

(Georgia Institute of Technology, School of Chemistry & Biochemistry, 2025)

Από την τάξη στην επίλυση προβλημάτων του πραγματικού κόσμου

Η μετατροπή μιας ιδέας της τάξης σε μια λειτουργική αλλαγή ακολουθεί έναν κύκλο μάθησης μέσω της πράξης. Μοιάζει πολύ με το μάθημα των φυσικών επιστημών, επειδή είναι επιστήμη: διατυπώνετε μια υπόθεση («πιστεύουμε ότι αυτό θα βοηθήσει»), τη δοκιμάζετε, βλέπετε τι συμβαίνει και προσπαθείτε να τη βελτιώσετε. Με άλλα λόγια, η μεθοδολογία των

Εταίροι του έργου

universität
wien

Living Labs σας διδάσκει να γίνετε μικροί ειδικοί στην επιστήμη της δημιουργίας θετικών αλλαγών!

Ωστόσο, η θεωρητική περιγραφή των Living Labs και της μεθοδολογίας τους δεν είναι το ίδιο με την πρακτική εφαρμογή τους. Ακολουθούν οι φάσεις ενός Living Lab, σε πρακτικούς καθημερινούς όρους, μαζί με τις προκλήσεις που ενδέχεται να προκύψουν κατά τη διάρκεια της διαδικασίας.

1. Ανακάλυψη (Τι χρειάζεται;)

Ξεκινήστε συμβουλευόμενοι τους ανθρώπους που αντιμετωπίζουν το πρόβλημα και ακούγοντας με σεβασμό την ιστορία ή τη γνώμη τους. Προτιμήστε σύντομες συνεντεύξεις και γρήγορες έρευνες, ερωτήσεις που μπορούν να απαντηθούν με απλό τρόπο. «Πότε ήταν το πρόβλημα στο αποκορύφωμά του;», ή «Έχετε δοκιμάσει ήδη κάτι;», ή «Πώς θα φαινόταν για εσάς μια βελτίωση;» Σε ένα Living Lab, η φάση της ανακάλυψης δεν αφορά την εύρεση καλών ιδεών: είναι ένα βήμα πριν από αυτό: είναι η βάση των καλών ιδεών, έχει να κάνει με την κατανόηση των αναγκών αρκετά καλά ώστε να προτείνουμε κάτι που οι άλλοι θα θεωρήσουν ότι αξίζει να δοκιμάσουν (Bergvall-Kåreborn & Ståhlbröst, 2009). Εάν τα σκουπίδια αποτελούν πρόβλημα κοντά στην παιδική χαρά, μιλήστε με τους μαθητές και τους καθαριστές για το γιατί συμβαίνει αυτό, ρωτήστε ποιοι κάδοι ξεχειλίζουν πρώτοι και πότε, ρωτήστε αν υπάρχουν ημέρες που η παιδική χαρά είναι πιο καθαρή.

2. Δημιουργία πρωτοτύπου (Δημιουργήστε μια έκδοση χαμηλού κόστους για να αντιδράσετε)

Ένα πρωτότυπο είναι η μικρότερη, φθηνότερη έκδοση που μπορούν οι άνθρωποι να δοκιμάσουν και να δώσουν ανατροφοδότηση. Μπορεί να είναι μια χαρτοπετσέτα με κανόνες για τους διαδρόμους, ένα μοντέλο από χαρτόνι για μια νέα ετικέτα κάδου,

Εταίροι του έργου

μια απλή αλλαγή στο πρόγραμμα ή ένα σχέδιο της διεπαφής μιας εφαρμογής. Ο στόχος δεν είναι να είναι τέλειο· είναι να μάθουμε γρήγορα μέσω της αντίδρασης των ανθρώπων: τι καταλαβαίνουν, τι τους μπερδεύει, τι ταιριάζει πραγματικά στον χώρο ή στο ωρολόγιο πρόγραμμα. Ένας καλός κανόνας: αν μπορείτε να το φτιάξετε μέσα σε ένα μάθημα, πιθανότατα έχει το σωστό μέγεθος για μια πρώτη δοκιμή (Leminen et al., 2012). Φροντίστε να μην αφήσετε τον τελειομανισμό να πάρει τα ηνία κατά τη δημιουργία του πρωτοτύπου! Θυμηθείτε, το πρωτότυπο δεν χρειάζεται να είναι τέλειο· υπάρχει για να δώσει στους χρήστες ενός Living Lab μια σαφέστερη εικόνα του τι προσπαθούν να κάνουν και πώς θα αντιδράσει ο κόσμος σε αυτό.

3. Πιλοτική εφαρμογή (Διεξάγετε μια σύντομη δοκιμή με ένα απλό μέτρο επιτυχίας)

Επιλέξτε ένα σαφές μέτρο που όλοι κατανοούν. Για παράδειγμα, «Πόσα δίσκοι φαγητού πήγαν χαμένα;», ή «Ποιο είναι το μέσο επίπεδο θορύβου κατά τη διάρκεια του μεσημεριανού;», ή «Πόσοι μαθητές χρησιμοποιούν τη σχολική βιβλιοθήκη κάθε μήνα;». Πραγματοποιήστε την πιλοτική εφαρμογή σε μία τάξη, σε μία γωνιά της καφετέριας ή σε μία είσοδο. Φροντίστε η πιλοτική εφαρμογή να είναι μικρή, ασφαλής και με χρονικούς περιορισμούς (για τα σχολεία, συνήθως μία έως δύο εβδομάδες). Κρατήστε σημειώσεις για τα αποτελέσματα σε ένα διάγραμμα καταγραφής, ώστε τα αποτελέσματα να είναι ορατά. Εάν το πιλοτικό πρόγραμμα βοηθήσει, γιορτάστε την επιτυχία και σχεδιάστε τον επόμενο γύρο. Εάν δεν λειτουργήσει, αντιμετωπίστε το ως χρήσιμα δεδομένα και όχι ως αποτυχία, διότι τώρα γνωρίζετε τι δεν λειτουργεί και μπορείτε να προσαρμόσετε την προσέγγιση για καλύτερα αποτελέσματα (Bergvall-Kåreborn & Ståhlbröst, 2009; Leminen et al., 2012).

4. Διατήρηση εντός των περιορισμών (χρόνος, χρήματα, κανόνες)

Εταίροι του έργου

Τα σχολεία και οι πόλεις έχουν πραγματικούς περιορισμούς: προϋπολογισμούς, κανόνες ασφάλειας, χρονοδιαγράμματα και ανάγκες συντήρησης — και ένα Living Lab πρέπει να τους σέβεται από την αρχή. Προγραμματίστε συγκεκριμένα άτομα να έχουν συγκεκριμένους ρόλους, ώστε κανείς να μην έχει αμφιβολίες για το τι πρέπει να κάνει (για παράδειγμα, αποφασίστε εκ των προτέρων ποιος θα επανατοποθετεί όλες τις πινακίδες κάθε πρωί, ποιος θα ανανεώνει τα αναλώσιμα, ποιος θα κάνει τις συνεντεύξεις κ.λπ.). Πρέπει να σχεδιάσετε *τη βιωσιμότητα* (που είναι μια φανταχτερή λέξη για ένα έργο που καταφέρνει να έχει μακρά διάρκεια ζωής και να διαρκέσει στο χρόνο), αν θέλετε η ιδέα σας να διαρκέσει πέρα από την αρχική έκρηξη ενέργειας και ενθουσιασμού. Ένας καλός τρόπος για να εξασφαλίσετε τη βιωσιμότητα του μικρού πιλοτικού σας προγράμματος είναι να το συνδέσετε με μεγαλύτερα σχέδια: πολλές ευρωπαϊκές πόλεις έχουν στρατηγικές για το κλίμα, την υγεία ή την ένταξη, και η ΕΕ παρακολουθεί κάθε χρόνο την πρόοδο στους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης (SDGs). Όταν αφιερώνετε χρόνο κατά τον σχεδιασμό για να συνδέσετε το πιλοτικό σας πρόγραμμα με έναν ΣΒΑ (όπως τον ΣΒΑ 3 «Καλή υγεία και ευημερία», τον ΣΒΑ 11 «Βιώσιμες πόλεις και κοινότητες» ή τον ΣΒΑ 12 «Υπεύθυνη κατανάλωση και παραγωγή»), από τη μία πλευρά ακολουθείτε τα βήματα άλλων επιτυχημένων έργων, γεγονός που αυξάνει τις πιθανότητες του δικού σας έργου να έχει μακρά «διάρκεια ζωής», και από την άλλη πλευρά δείχνετε στους ανθρώπους ότι ακόμη και ένα μικρό σχολικό έργο εντάσσεται σε ένα ευρύτερο πλαίσιο αλλαγής (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Eurostat, 2020; UNESCO, 2021).

5. Επανάληψη (και επανάληψη, και επανάληψη...)

Η βάση της μεθοδολογίας των Living Labs είναι ότι η επανάληψη (μια φανταχτερή λέξη για την επανάληψη) νικά πάντα την εικασία. Ειδικά όταν η επανάληψη δεν είναι αυτόματη, αλλά συνδυάζεται με βήμα-βήμα καθοδήγηση και ενεργό αναστοχασμό πάνω στις δικές μας ιδέες (αναστοχασμός, για παράδειγμα, με τη λήψη σημειώσεων,

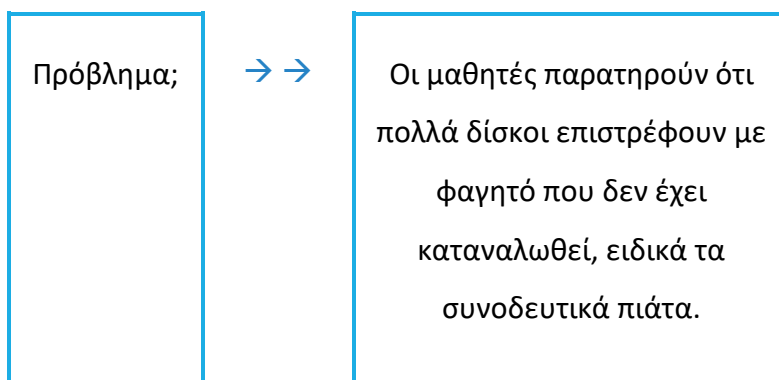
Εταίροι του έργου

ή με brainstorming, ή με συζήτηση). Οι ερευνητές περιγράφουν τα Living Labs ως ανοιχτά δίκτυα καινοτομίας, επειδή πολλοί φορείς (μαθητές, προσωπικό, οικογένειες, δημοτικές υπηρεσίες, ΜΚΟ) μοιράζονται τις ιδέες τους, τις δοκιμάζουν σε πραγματικές συνθήκες και μαθαίνουν μαζί. Με την πάροδο του χρόνου, αυτή η συλλογική μάθηση δημιουργεί λύσεις που είναι πιο αποτελεσματικές, με καλύτερο σχεδιασμό, καλύτερα αποδεκτές και ευκολότερες να προσαρμοστούν σε μεγαλύτερα ή μικρότερα περιβάλλοντα (Leminen et al., 2012). Χάρη σε φορείς όπως το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Living Labs και, γενικά, χάρη σε κάθε προσπάθεια αρχειοθέτησης των έργων Living Lab, οι χρήστες μπορούν να μάθουν από προηγούμενα επιτυχημένα έργα.

Ακολουθεί ένα παράδειγμα Ζωντανού Εργαστηρίου, ώστε οι μαθητές να έχουν μια σαφή εικόνα του πώς θα μοιάζει, αναλυμένο σε βήματα.

Παράδειγμα Living Lab: Μείωση της σπατάλης τροφίμων

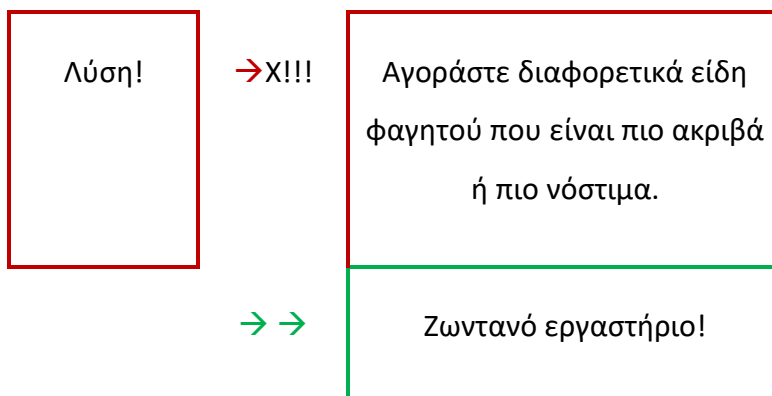

Εταίροι του έργου

universität
wien

- **Ανακάλυψη:** Για τρεις ημέρες, καταγράψτε ποια τρόφιμα μένουν πιο συχνά αφαγώτα (σαλάτα; ψωμί; φρούτα;) και στη συνέχεια ρωτήστε 10 συμμαθητές και 3 υπαλλήλους της καφετέριας σχετικά με το μέγεθος των μερίδων και τις προτιμήσεις τους.
- **Πρωτότυπο:** Σχεδιάστε ένα «σύστημα επιλογών» για τις μερίδες, όπου ένας μαθητής μπορεί να επιλέξει μερίδες συνοδευτικών: μικρή, κανονική, επιπλέον. Δημιουργήστε πολύχρωμες ετικέτες για τη γραμμή σερβιρίσματος για να το κάνετε διασκεδαστικό, όπως «Μίνι σαλάτα!», «Πλήρης σαλάτα!», «Επιπλέον σαλάτα!», κ.λπ.).
- **Πιλοτική εφαρμογή:** Εφαρμόστε το σύστημα για μία εβδομάδα σε ένα σημείο σερβιρίσματος γευμάτων. Παρακολουθήστε τα απορρίμματα ζυγίζοντας καθημερινά τα υπολείμματα και συγκρίνετε τα αποτελέσματα με τα αρχικά.
- **Ανασκόπηση & Προσαρμογή:** Εάν τα απορρίμματα μειωθούν ικανοποιητικά (για παράδειγμα, 25%

Εταίροι του έργου

universität
wien

λιγότερη σαλάτα στα απορρίμματα), επεκτείνετε το σύστημα σε όλους τους σταθμούς. Συλλέξτε τα σχόλια των μαθητών για να βελτιώσετε τις επιλογές μερίδων.

- **Επέκταση & σύνδεση:** Καταγράψτε τα αποτελέσματα και, στη συνέχεια, συνδέστε τα με τον ΣΒΑ 12 (Υπεύθυνη κατανάλωση και παραγωγή· βλ. το επόμενο υποκεφάλαιο 2.3.). Μπορείτε να μοιραστείτε τα ευρήματα με το γραφείο αειφορίας της τοπικής κοινότητας, για να δείξετε πώς μικρές αλλαγές στην καφετέρια μπορούν να υποστηρίξουν τους στόχους μείωσης των αποβλήτων, οι οποίοι μπορούν να επεκταθούν ώστε να καλύψουν τις τράπεζες τροφίμων σε επίπεδο πόλης.

Μια σημείωση σχετικά με την ηθική, και συγκεκριμένα τρία στοιχεία που είναι πάντα απαραίτητα, ακόμη και σε μικρά πιλοτικά προγράμματα: *συγκατάθεση* (οι άνθρωποι πρέπει να συμφωνήσουν για να συμμετάσχουν), *προστασία της ιδιωτικής ζωής* (ποτέ μην κοινοποιείτε δημόσια δεδομένα που μπορούν να συνδεθούν με ένα συγκεκριμένο άτομο), *ένταξη* (να λαμβάνετε πάντα υπόψη ποιοι ενδέχεται να μην λαμβάνουν βοήθεια και πώς να τους προσκαλέσετε να συμμετάσχουν!)

Τελικά, ένα Living Lab μέσα σε ένα σχολείο λειτουργεί με τους ίδιους κανόνες και μεθόδους που θα ίσχυαν και εκτός σχολείου! Η αξία των Living Labs είναι ότι μπορούν να προσαρμοστούν ώστε να λειτουργούν σε μεγαλύτερη ή μικρότερη κλίμακα· ομοίως, μπορούν

Εταίροι του έργου

universität
wien

να προσαρμοστούν ώστε να λειτουργούν σε οποιοδήποτε περιβάλλον: από ένα σχολείο έως έναν ολόκληρο δήμο έως ένα έργο στο οποίο συμμετέχουν διάφορες ευρωπαϊκές χώρες! Ακριβώς όπως και στην επιστήμη, οι κανόνες παραμένουν οι ίδιοι ανεξάρτητα από τον τόπο και την κατάσταση. Στο επόμενο υποκεφάλαιο, θα δείτε πώς τα Living Labs συνδέονται πάντα με πολύ μεγαλύτερους στόχους αλλαγής.

Εταίροι του έργου

universität
wien

Ταυτότητα μέσω της συμμετοχής

Ο ακτιβισμός και τα Living Labs δεν αφορούν απλώς την επίλυση προβλημάτων· αφορούν τη διδασκαλία στους μαθητές του τι σημαίνει να είναι ενεργός Ευρωπαίος πολίτης. Αλλά πώς ακριβώς οι ευρωπαϊκές ιδέες (όπως η συνεργασία, η αναστοχασμός, η δράση και η επανάληψη) καταλήγουν να ενισχύουν την ευρωπαϊκή ταυτότητα; Η σύνδεση μπορεί να μην είναι προφανής, αλλά μόλις την δείτε δεν μπορείτε να την παραβλέψετε, και σας βοηθά να καταλάβετε γιατί τα Living Labs είναι μια σημαντική μεθοδολογία.

Πρώτον, ένα Living Lab καθιστά απαραίτητο για τους μαθητές να ενεργούν με βάση κοινές αξίες. Συγκεκριμένα, η ευρωπαϊκή ταυτότητα βασίζεται σε αξίες όπως η αλληλεγγύη, η ισότητα και η δημοκρατία, και όταν οι μαθητές συν-δημιουργούν μια λύση για την κοινότητά τους, εφαρμόζουν αυτές ακριβώς τις αξίες. Η συμμετοχή σε ένα Living Lab δημιουργεί *αίσθημα του «ανήκειν»* («αυτό είναι το σχολείο μας»), *αλληλεγγύη* («βοηθάμε όποιον έχει ανάγκη») και *δημοκρατική εμπιστοσύνη* («αποφασίζουμε δίκαια και τηρούμε τις υποσχέσεις μας!»). Αυτές είναι μεγάλες λέξεις, αλλά οι μαθητές μπορούν να τις βιώσουν με μικρούς τρόπους: για παράδειγμα, συμφωνώντας σε απλούς κανόνες για το πιλοτικό πρόγραμμα, μοιράζοντας την αναγνώριση για τα αποτελέσματα και τηρώντας ένα χρονοδιάγραμμα ακόμα και όταν είναι δύσκολο.

Ένας άλλος σημαντικός παράγοντας των Living Labs —ως σημείο συνάντησης μεταξύ του σχολικού ακτιβισμού και της εκπαίδευσης για την ευρωπαϊκή ταυτότητα— είναι η ιδέα της σύνδεσης των τοπικών με τους παγκόσμιους στόχους. Ένα παράδειγμα: ένα έργο για την εξοικονόμηση νερού στο σχολείο συνδέεται άμεσα με τον Στόχο 6 (Καθαρό Νερό) και με την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία. Οι μαθητές μπορούν να φανταστούν τη μικρή τοπική δράση τους ως μέρος ενός κινήματος σε ολόκληρη την ήπειρο. Το πλαίσιο είναι το πιο σημαντικό εδώ: δεν πρόκειται για το να κάνουν οι μαθητές περισσότερα από όσα κάνουν στα έργα τους,

Εταίροι του έργου

αλλά για το να συνειδητοποιήσουν ότι αυτό που κάνουν συνδέεται με πολύ μεγαλύτερους στόχους από αυτούς του σχολείου τους.

Ταυτόχρονα, στο επίκεντρο του ευρωπαϊκού πνεύματος βρίσκεται η ιδέα της *ενότητας στην πολυμορφία*. Η συνεργασία σε Living Labs με άτομα διαφορετικού υπόβαθρου ενισχύει την αντίληψη ότι μοιράζονται τους ίδιους στόχους. Ωστόσο, η πολυμορφία δεν σημαίνει μόνο διαφορετική εθνικότητα ή φυλή, αλλά και μαθητές διαφορετικών ηλικιών και τάξεων (), μπορεί να σημαίνει μαθητές και εκπαιδευτικούς, ή μαθητές και μέλη της κοινότητας. Μπορεί επίσης να σημαίνει την εναλλαγή των ρόλων που έχει κάθε μαθητής σε ένα έργο Living Lab. Οι μαθητές ανακαλύπτουν από μόνοι τους πως η διαφορετικότητα προωθεί κάθε επιστημονικό πείραμα, επειδή κάθε μαθητής έχει κάτι να προσφέρει: μια ιδέα που ξέφυγε από τους άλλους, μοναδική γνώση ενός θέματος ή μια συγκεκριμένη δεξιότητα που ίσως λείπει από τους άλλους (όπως οργάνωση, ηγεσία ή έρευνα).

Η έρευνα σχετικά με τις συνεργασίες μεταξύ νέων και ενηλίκων δείχνει ότι όποτε οι τελευταίοι (ενήλικες) μοιράζονται τον ρόλο της λήψης αποφάσεων με τους πρώτους (νέους), τότε οι πρώτοι αποκτούν αυτοπεποίθηση, δεξιότητες και κίνητρα για να συνεισφέρουν στις κοινότητές τους. Σε αυτές τις συνεργασίες, οι νέοι δεν είναι «βοηθοί» στο περιθώριο, αλλά συν-ηγέτες που βοηθούν στον προσδιορισμό των προβλημάτων και στην εξεύρεση λύσεων. Μελέτες δείχνουν ότι αυτή η προσέγγιση ενισχύει τις κοινωνικές και πολιτικές δεξιότητες των νέων και τους βοηθά επίσης να βλέπουν τους εαυτούς τους ως φορείς *αλλαγής* (Zeldin, Christens, & Powers, 2013). Η συμμετοχή σε ένα Living Lab βοηθά τους μαθητές να βλέπουν τις ιδέες τους να παίρνουν σάρκα και οστά, ενώ ταυτόχρονα διαπιστώνουν ότι οι ιδέες τους μπορούν να ληφθούν σοβαρά υπόψη από τους ενήλικες — κάτι που μπορεί να αποτελέσει μια *εμπειρία ενδυνάμωσης!*

Η συμμετοχή σε ένα έργο Living Lab βοηθά τους μαθητές να αναπτύξουν βασικές δεξιότητες για τη ζωή, δεξιότητες που μπορούν να κάνουν έναν μαθητή να γίνει καλύτερος μελλοντικός

Εταίροι του έργου

universität
wien

πολίτης. Οι μαθητές γίνονται *ενεργοί πολίτες*, για παράδειγμα περνώντας από το να διαβάζουν για τα ανθρώπινα δικαιώματα στο να αναλαμβάνουν πραγματικά δράση για την προστασία των ευάλωτων μελών της κοινότητάς τους, ή από το να διαβάζουν για το Green Deal στο να αναλαμβάνουν δράση προς όφελος του περιβάλλοντος. Αναπτύσσουν *πολιτικές ικανότητες*, δηλαδή μαθαίνουν πώς λειτουργούν τα δημοκρατικά συστήματα συνεργαζόμενοι με μέλη της τοπικής αυτοδιοίκησης ή των σχολικών επιτροπών προκειμένου να αλλάξουν τα πράγματα προς το καλύτερο.

Τέλος, οι μαθητές αναπτύσσουν την ικανότητα δράσης: μια αίσθηση αυτοπεποίθησης που προέρχεται από την ανάληψη της εξουσίας και των ευθυνών τους ως μελλοντικοί πολίτες. Μέσα από πολλούς μικρούς κύκλους, αυτή η βιωμένη εμπειρία της ικανότητας δράσης («Μπορώ να δράσω — και αυτό έχει σημασία!») εδραιώνεται. Διαμορφώνει τον τρόπο με τον οποίο οι μαθητές αισθάνονται για το σχολείο τους, την πόλη τους, τη χώρα τους. Επίσης, δημιουργεί συνήθειες που διαρκούν και είναι πολύ χρήσιμες στην κοινωνία γενικά: να ακούς πριν μιλήσεις, να δείχνεις σεβασμό ακόμα και όταν διαφωνείς, να χρησιμοποιείς αποδεικτικά στοιχεία, να εξηγείς τους λόγους σου και να προσαρμόζεσαι όταν εμφανίζονται νέες πληροφορίες. Αυτές είναι οι ίδιες συνήθειες που χρειάζονται οι ισχυρές δημοκρατίες από τους πολίτες τους (UNESCO, 2021).

Εταίροι του έργου

universität
wien

Πρότυπα περιπτώσεων & Τι να κάνετε/Τι να μην κάνετε

Σε όλα τα ευρωπαϊκά σχολεία, παρόμοια Living Labs εμφανίζονται ξανά και ξανά, και αυτή η επανάληψη διαμορφώνει πρότυπα Living Lab, τα οποία μπορείτε να θεωρήσετε ως συγκεκριμένους τύπους Living Lab. Να θυμάστε ότι οι περιπτώσεις που παρουσιάζονται παρακάτω δεν υπάρχουν για να σας περιορίσουν στη δημιουργία ενός Living Lab που να μοιάζει ακριβώς με αυτές. Αντίθετα, αυτά τα παραδείγματα έχουν σκοπό να διεγείρουν τη φαντασία σας, δείχνοντάς σας μια ποικιλία κατευθύνσεων που θα μπορούσατε να ακολουθήσετε με τη μεθοδολογία των Living Labs. Τα προηγούμενα επιτυχημένα έργα μπορούν να λειτουργήσουν ως οδικοί χάρτες για τη δική σας ομάδα, βοηθώντας σας να κάνετε πιο έξυπνα «βήματα» που θα σας οδηγήσουν πιο γρήγορα στον στόχο σας και θα σας βοηθήσουν να αποφύγετε συνηθισμένα λάθη!

- **Πιλοτικά προγράμματα οικολογικών σχολείων.** Παραδείγματα περιλαμβάνουν την εξοικονόμηση ενέργειας (οι τάξεις δοκιμάζουν διαφορετικούς τρόπους μείωσης της κατανάλωσης ηλεκτρικού ρεύματος) και τη διαλογή απορριμμάτων (επανασχεδιασμός ετικετών κάδων, προσαρμογή της τοποθέτησης των κάδων ή αλλαγή του χρονοδιαγράμματος καθαρισμού). Οι ομάδες παρακολουθούν έναν απλό δείκτη (όπως τα εβδομαδιαία kWh ή το ποσοστό πλήρωσης των κάδων) και μοιράζονται τα αποτελέσματα σε συνελεύσεις ή σε πίνακα ανακοινώσεων στο διάδρομο. Αυτά τα πιλοτικά προγράμματα συνδέονται σαφώς με τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης (όπως ο Στόχος 7 «Προσιτή και Καθαρή Ενέργεια» και ο Στόχος 12 «Υπεύθυνη Κατανάλωση και Παραγωγή») και συχνά ευθυγραμμίζονται με τα τοπικά σχέδια για το κλίμα. Δίκτυα όπως το ENoLL μοιράζονται παρόμοιες μελέτες περιπτώσεων από σχολεία και πόλεις, ώστε να μπορείτε να δανειστείτε και να προσαρμόσετε ιδέες (ENoLL, χ.χ.).

Εταίροι του έργου

- **Πιλοτικά προγράμματα κοινωνικής δικαιοσύνης.** Τα προγράμματα αυτά εστιάζουν στην προσβασιμότητα (για παράδειγμα, καλύτερη σήμανση, διαρρύθμιση των αιθουσών που διευκολύνει τους χρήστες αναπηρικών αμαξιδίων) ή στην ένταξη από ομοτίμους (όπως «φίλοι καλωσορίσματος» για τους νέους μαθητές, πρωτόκολλα για χώρους ησυχίας ή καθοδήγηση από μεγαλύτερους μαθητές και προγράμματα υποστήριξης). Ένα μεμονωμένο μέτρο διατηρεί την εστίαση του πιλοτικού προγράμματος (για παράδειγμα, ο αριθμός των μαθητών που χρησιμοποιούν έναν χώρο ησυχίας κάθε μέρα ή μια γρήγορη αξιολόγηση του αισθήματος «ανήκειν» μέσω συνεντεύξεων με μία μόνο ερώτηση). Με την πάροδο του χρόνου, η ομάδα βελτιώνει ό,τι λειτουργεί και καταρτίζει ένα απλό σχέδιο συντήρησης ώστε οι βελτιώσεις να είναι διαρκείς (UNESCO, 2021; Leminen et al., 2012). Τέτοια πιλοτικά προγράμματα συνδέονται με τον ΣΒΑ 4 «Ποιοτική Εκπαίδευση» και τον ΣΒΑ 10 «Μείωση των Ανισοτήτων».
- **Πιλοτικά προγράμματα γεφύρωσης της κοινότητας.** Πρόκειται για δραστηριότητες που συνδέουν το σχολείο με τη γειτονιά: μια κοινή ημέρα καθαρισμού, μια άσκηση χαρτογράφησης ασφαλών διαδρομών προς το σχολείο ή μια μίνι-έκθεση για την τοπική ιστορία που δημιουργήθηκε σε συνεργασία με τη δημοτική βιβλιοθήκη. Αυτές οι προσπάθειες είναι μικρές, αλλά χτίζουν εμπιστοσύνη μεταξύ των νέων και των ενηλίκων εκτός σχολείου και δείχνουν πώς η δράση των μαθητών μπορεί να υποστηρίξει τους στόχους της πόλης (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Eurostat, 2020; ENOLL, χ.χ.). Τέτοιες προσπάθειες συνδέονται με τον ΣΒΑ 17 «Συνεργασίες για τους Στόχους» και τον ΣΒΑ 11 «Βιώσιμες Πόλεις και Κοινότητες».

Τυπικά μοντέλα Σχολικών Ζωντανών Εργαστηρίων

Εταίροι του έργου

universität
wien

Ζωντανό Εργαστήριο Τύπος προτύπου	Εστίαση	Παράδειγμα
Οικολογικό σχολείο	Περιβάλλον, Απόβλητα, Ενέργεια	Οι μαθητές σχεδιάζουν και δοκιμάζουν ένα σύστημα εξοικονόμησης ηλεκτρικής ενέργειας στο εργαστήριο υπολογιστών.
Κοινωνική δικαιοσύνη	Δικαιοσύνη, ένταξη, δικαιώματα	Οι μαθητές διοργανώνουν μια εκστρατεία για τη βελτίωση της προσβασιμότητας για μαθητές με αναπηρίες στην αυλή.
Δημιουργία δεσμών με την κοινότητα	Σύνδεση με την τοπική περιοχή	Οι μαθητές συνεργάζονται με μια τοπική λέσχη κηπουρικής για να σχεδιάσουν ένα κοινοτικό λαχανόκηπο στον χώρο του σχολείου.

Κανόνες του Living Lab: Τι δεν πρέπει να κάνετε!

- **Μην παραλείπετε τη συγκατάθεση ή την προστασία της ιδιωτικής ζωής!** (Πάντα ενημερώνετε τους ανθρώπους για τα δεδομένα που θα συλλέξετε και ζητάτε την άδειά τους.)

Εταίροι του έργου

universität
wien

- **Μην σχεδιάζετε κάτι που δεν μπορείτε να διατηρήσετε!** (Αν μια ιδέα απαιτεί χρήματα ή βοήθεια από ενήλικες, περιορίστε την ή αλλάξτε κατεύθυνση.)
- **Μην υποθέτετε ότι η πρώτη ιδέα είναι η καλύτερη!** (Αντιμετωπίστε τα σχόλια ως πολύτιμη τροφή για σκέψη και όχι ως κριτική.)
- **Μην ξεχνάτε την ένταξη!** (Σκεφτείτε ποιος ωφελείται πρώτος από κάθε θετική αλλαγή, αν αυτό είναι δίκαιο, και ποιος μπορεί να μείνει εκτός.)

Κανόνες του Living Lab: Τι πρέπει να κάνετε!

- **Συν-δημιουργήστε στόχους με τους ανθρώπους που επηρεάζονται!** (Ζητήστε τους να σας βοηθήσουν να ορίσετε το πρόβλημα και να αποφασίσετε πώς θα μετρήσετε την επιτυχία του έργου σας.)
- **Ξεκινήστε σε μικρή κλίμακα!** (Χρησιμοποιήστε πιλοτικό πρόγραμμα σε μία τάξη, ή σε έναν διάδρομο, ή για μία εβδομάδα, και αν λειτουργήσει, επεκτείνετε το.)
- **Μετρήστε ένα πράγμα!** (Επιλέξτε έναν απλό δείκτη μέτρησης — όπως πόσες φορές συμβαίνει κάτι, πόση ενέργεια ή τρόφιμα σπαταλούνται, ερωτηματολόγια ή συνεντεύξεις τύπου «ναι/όχι» — και παρουσιάστε τον σε μια αφίσα ή έναν πίνακα ελέγχου.)
- **Μοιραστείτε τα αποτελέσματα!** (Παρουσιάστε σε άτομα εκτός της ομάδας σας τα πράγματα που δοκιμάσατε, τα πράγματα που αλλάξατε, τα πράγματα που σκοπεύετε να κάνετε στη συνέχεια.)
- **Προγραμματίστε τη συντήρηση!** (Ποιος θα επανατοποθετήσει τις πινακίδες στους διαδρόμους; Ποιος θα ανανεώνει τα αναλώσιμα; Πόσο συχνά;)

Εταίροι του έργου

Τα πιο συνηθισμένα λάθη, απαγορεύσεις και οδηγίες.

Πρόβλημ α (Τι να μην κάνετε)	Περιγραφή (Το λάθος της βιασύνης)	Λύση (Το σωστό)
Το πεδίο εφαρμογ ής είναι λάθος	MHN προσπαθήσετε να λύσετε όλα τα προβλήματα της πόλης ταυτόχρονα. Το έργο θα γίνει πολύ μεγάλο και μπερδεμένο.	ΚΑΝΕ το έργο μικρό και εστιασμένο (π.χ. «Σπατάλη τροφίμων στην τάξη μας» αντί για «Παγκόσμια πείνα»).
Πίεση χρόνου	MHN αντιμετωπίζετε το Living Lab ως μια μεμονωμένη εκδήλωση. Η πραγματική αλλαγή απαιτεί χρόνο.	Ενσωματώστε το Living Lab στο πρόγραμμα σπουδών (π.χ. χρησιμοποιήστε το μάθημα των Μαθηματικών για να μετρήσετε τα δεδομένα επιπτώσεων).
Έλλειψη αποδεικτι κών στοιχείων	MHN βασίζεστε απλώς στην αίσθηση ότι η λύση λειτούργησε. Αποδείξτε το.	Χρησιμοποιήστε απλούς ελέγχους (μια φωτογραφία «πριν και μετά») για να δείξετε σαφή στοιχεία των αποτελεσμάτων.

Θυμηθείτε: Ο κύκλος του Living Lab βασίζεται στην εκμάθηση μέσω της πράξης, και κάθε εμπόδιο αποτελεί μια ευκαιρία να δοκιμάσετε έναν καλύτερο τρόπο την επόμενη φορά!

Εταίροι του έργου

Γλωσσάριο

Επανάληψη: Ένας κύκλος «επανάληψης και βελτίωσης»: δοκιμάζετε κάτι, μαθαίνετε από το αποτέλεσμα, προσαρμόζετε και δοκιμάζετε ξανά. Στα Living Labs (βλ. «Living Labs» παρακάτω), η επανάληψη είναι ο τρόπος με τον οποίο οι ιδέες γίνονται καλύτερες και πιο ρεαλιστικές.

Μέτρηση (αποδεικτικά στοιχεία / μέτρο επιτυχίας): Ένας σαφής, απλός τρόπος για να ελέγξετε αν πραγματικά συνέβη θετική αλλαγή — όπως καταμετρήσεις, σύντομες έρευνες, φωτογραφίες ή σύγκριση πριν/μετά. Βοηθά τις ομάδες να αποφύγουν τις εικασίες.

Living Lab: Ένας τρόπος σχεδιασμού λύσεων σε πραγματικά προβλήματα μέσω της συνεργασίας μεταξύ των μελών και της ακρόασης των απόψεων των ατόμων που επηρεάζονται: οι μαθητές συν-δημιουργούν λύσεις, τις δοκιμάζουν σε πραγματικό περιβάλλον (σχολείο/κοινότητα), συλλέγουν ανατροφοδότηση και βελτιώνουν την ιδέα σε κύκλους (βλ. «Επανάληψη» παρακάτω).

Πρωτότυπο: Μια γρήγορη, χαμηλού κόστους «πρώτη έκδοση» μιας ιδέας (π.χ. μια πινακίδα, ένα μακέτα, ένα δοκιμαστικό σχέδιο) που βοηθά τους ανθρώπους να αντιδράσουν και να δώσουν ανατροφοδότηση πριν επενδύσετε περισσότερο χρόνο ή προσπάθεια.

Πιλοτικό πρόγραμμα: Μια σύντομη, μικρής κλίμακας δοκιμή (συχνά 1–2 εβδομάδες) όπου δοκιμάζετε την ιδέα σε μία τάξη/περιοχή και παρακολουθείτε έναν απλό δείκτη επιτυχίας (βλ. «Μέτρηση» παρακάτω), όπως: λιγότερα απορρίμματα, χαμηλότερα επίπεδα θορύβου).

Εταίροι του έργου

universität
wien

Συντομογραφίες

ΕΕ — Ευρωπαϊκή Ένωση

SDG / SDGs — Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης

ENoLL — Ευρωπαϊκό Δίκτυο Ζωντανών Εργαστηρίων

dB — ντεσιμπέλ (μονάδα μέτρησης του επιπέδου θορύβου ή της έντασης του ήχου)

ICT — Τεχνολογία Πληροφοριών και Επικοινωνιών (συχνά σημαίνει «ψηφιακή τεχνολογία στα σχολεία»)

Εταίροι του έργου

universität
wien

Δραστηριότητες της ενότητας

Δραστηριότητα 1: Προσωρινή γκαλερί σκουπιδιών

Τίτλος δραστηριότητας: Προσωρινή γκαλερί σκουπιδιών	
Μαθησιακοί στόχοι	- Να αναγνωρίσουν πώς τα καθημερινά αντικείμενα μπορούν να μεταδώσουν ιδέες (μορφή, υφή, λειτουργία, νόημα) - Σχεδιάστε και δημιουργήστε μια μικρή εγκατάσταση χρησιμοποιώντας επαναχρησιμοποιημένα υλικά που μεταδίδει ένα σαφές μήνυμα σχετικά με το σχολείο/την κοινότητα - Σύνταξη μιας σύντομης επιμελητικής ετικέτας και παρουσίαση του έργου σε ζωντανό κοινό, αιτιολογώντας τις αισθητικές και ηθικές επιλογές.
Συμμόρφωση με τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης	Στόχος 12 - Υπεύθυνη κατανάλωση και παραγωγή (δημιουργική επαναχρησιμοποίηση) SDG 11 - Βιώσιμες πόλεις και κοινότητες (αξιοποίηση κοινόχρηστων χώρων) Στόχος 4 - Ποιοτική εκπαίδευση (πολιτιστικές ικανότητες και ιθαγένεια)
Σύνδεση με τις αξίες και την ταυτότητα της ΕΕ	Αξιοπρέπεια - Ηθική χρήση εικόνων/αντικειμένων Αλληλεγγύη - Φροντίδα των κοινών αγαθών Πολιτιστική πολυμορφία - Πληθυντικές αισθητικές εκφράσεις

Εταίροι του έργου

	Δημοκρατική συμμετοχή - Ανοιχτή έκθεση
Ηλικία/Επίπεδο	Ανώτερο δημοτικό (10–12) / Κατώτερο γυμνάσιο (13–15)]
Προηγούμενες γνώσεις/Προαπαιτούμενα	Βασική σύνθεση - Ισορροπία/αντίθεση/ρυθμός Ασφάλεια/υγιεινή - κατά το χειρισμό υλικών
Διάρκεια	90' (ή 45'+45')
Μέγεθος ομάδας & Ομαδοποίηση	Ομάδες των 4 ή 5 ατόμων με ρόλους: Επιμελητής (ιδέα), Κατασκευαστής (κατασκευή), Σχεδιαστής (σύνθεση), Τεκμηριωτής (φωτογραφία/βίντεο), Μεσολαβητής (κείμενο/φωνή).
Περιβάλλον	Προετοιμασία στην τάξη + προσωρινή γκαλερί σε διαδρόμους/βιβλιοθήκη/αίθριο...
Υλικά & Πόροι	Φυσικά: καθαρά αντικείμενα καθημερινής χρήσης (κουτιά, καπάκια, υφάσματα, χαρτόνι), ελαφριές βάσεις, κολλητική ταινία, θερμοκολλητική/στερεή κόλλα, δεματικά, ψαλίδι με αμβλύ άκρο, γάντια, ετικέτες A6, μαρκαδόροι. Ψηφιακά (προαιρετικά): τηλέφωνο/τάμπλετ για φωτογραφίες, απλός δημιουργός QR για ηχητικό οδηγό. Φυλλάδια: φύλλο αναφοράς σύνθεσης, πρότυπο ετικέτας επιμέλειας, λίστα ελέγχου ασφάλειας.
Συμμετοχή της κοινότητας/των ενδιαφερόμενων μερών (προαιρετικά)	Προσωπικό σχολείου (υλικοτεχνική υποστήριξη/ασφάλεια χώρου)

Εταίροι του έργου

	Βιβλιοθήκη (φιλοξενία) Σύλλογος γονέων (υλικά και επισκέψεις) Τοπικοί καλλιτέχνες (καθοδήγηση)
Προσβασιμότητα & ένταξη	Δυνατότητα αφήγησης αντί για γραφή.
Περιγραφή	
Μια προσωρινή γκαλερί που δημιουργήθηκε από μαθητές χρησιμοποιώντας επαναχρησιμοποιημένα, καθημερινά υλικά. Σε ένα σπριντ 90 λεπτών, οι ομάδες μετατρέπουν συνηθισμένα αντικείμενα σε μικρές εγκαταστάσεις που λένε κάτι για τη σχολική ζωή και την κοινότητα. Η γκαλερί εμφανίζεται σε έναν πραγματικό χώρο (διάδρομος/βιβλιοθήκη), υποδέχεται πραγματικούς επισκέπτες, συλλέγει γρήγορα σχόλια και στη συνέχεια εξαφανίζεται, αφήνοντας πίσω φωτογραφίες, σημειώσεις και ιδέες για την επόμενη διοργάνωση. Συνδέει την τέχνη, τη βιωσιμότητα και την ιδιότητα του πολίτη μέσω της συν-δημιουργίας, της δημιουργίας πρωτοτύπων και του δημόσιου διαλόγου.	
Αξιολόγηση	
Διαμορφωτική αξιολόγηση	Παρατήρηση της διαδικασίας (σχεδιασμός, ασφάλεια, συνεργασία), ερωτήσεις, γρήγοροι έλεγχοι κατά τη διάρκεια της κατασκευής και της πιλοτικής εφαρμογής.
Συνολική αξιολόγηση (εάν ισχύει)	Έννοια/Μήνυμα; Σύνθεση; Ηθική και ασφάλεια; Επικοινωνία και συνεργασία.
Φοιτητής Αυτοαξιολόγηση	«Τι έμαθα; Συνέδεσα τη μορφή με την ιδέα; Η ετικέτα εξηγεί το μήνυμα;
Ανατροφοδότηση από τους συμμαθητές	Δύο αστέρια και μια ευχή
Τεκμηρίωση, αποδεικτικά στοιχεία και παρακολούθηση	

Εταίροι του έργου

Αποδεικτικά στοιχεία προς συλλογή	Φωτογραφίες έργων και επισκεπτών (με τη συγκατάθεσή τους), επιγραφές επιμελητών, αριθμός επισκεπτών, προαιρετικό QR ήχου.
Παρακολούθηση αντίκτυπου	Αριθμός επαναχρησιμοποιημένων υλικών, αριθμός επισκεπτών, σχόλια επισκεπτών.
Διάδοση	Ηλεκτρονική γκαλερί, υλικό πριν και μετά,
Επόμενα βήματα	Συνεργασία με τοπικούς καλλιτέχνες και εταιρείες συλλογής απορριμμάτων
Σκέψεις του εκπαιδευτικού	
Τι λειτούργησε καλά και γιατί; Τι θα άλλαζα την επόμενη φορά; Αποδεικτικά στοιχεία μάθησης (πληρούνται τα κριτήρια επιτυχίας;) Ένταξη και ευημερία: ποιοι (δεν) προσεγγίστηκαν; Συνεργασίες και κοινότητα: προστιθέμενη αξία;	

Εταίροι του έργου

universität
wien

ΕΤΙΚΕΤΑ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑΣ

Τίτλος έργου:

Ομάδα (ονόματα):

Κύρια υλικά:

Ιδέα/Μήνυμα (60–80 λέξεις):

Σύνδεση με το σχολείο/την κοινότητα:

Σημειώσεις σχετικά με την ηθική/ασφάλεια:

QR/Ηχος (σύνδεσμος ή σύντομη περιγραφή):

Εταίροι του έργου

universität
wien

Κριτήρια/Επίπεδο	Έννοια/Μήνυμα	Σύνθεση	Ηθική/Ασφάλεια	Επικοινωνία	Συνεργασία
Επίπεδο 3	Σαφής ιδέα και σχετικό	Σκόπιμη και αποτελεσματική σύνθεση	Σταθερή εργασία· ηθική που λαμβάνεται υπόψη και γίνεται σεβαστή	Ελκυστική και σαφής επισήμανση	Ώριμη συν-δημιουργία· υποστηρικτική ηγεσία από ομοτίμους
Επίπεδο 2	Βασική ιδέα· Περιορισμένη σύνδεση με το πλαίσιο	Απλή οργάνωση	Μερικώς μετριασμένοι κίνδυνοι· αδύναμη αντιμετώπιση των ηθικών ζητημάτων	Κατανοητό κείμενο;	Ανατεθέντες ρόλοι; Ακανόνιστη συνεργασία
Επίπεδο 1	Ασαφής ιδέα ή αποσύνδεση	Αναρροποίηση; Επιλογές μη σκόπιμες	Αμετρητοί κίνδυνοι; Κακή χρήση	Ασαφές κείμενο	Ανομοιογενής συμμετοχή·

Εταίροι του έργου

	από την κοινότητα		εικόνας/δεδομένων		ανεπίλυτες συγκρούσεις
--	----------------------	--	-------------------	--	---------------------------

Εταίροι του έργου

universität
wien

Δραστηριότητα 2: Το πεδίο δράσης μου

Τίτλος δραστηριότητας: Το πεδίο δράσης μου	
Μαθησιακοί στόχοι	- Αναγνώριση των διαφορετικών διαστάσεων της συμμετοχής των πολιτών - Προσδιορισμός των πραγματικών προκλήσεων που υπάρχουν στο σχολείο και στην τοπική κοινότητα - Να ενθαρρύνω την έκφραση τεκμηριωμένων απόψεων και τον διάλογο για θέματα κοινού ενδιαφέροντος - Εκτίμηση της συνεργασίας, του σεβασμού και του αισθήματος του ανήκειν στο σχολείο και στην τοπική κοινότητα
Ευθυγράμμιση με τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης	ΣΒΑ 11 - Βιώσιμες πόλεις και κοινότητες (εκτίμηση των κοινόχρηστων χώρων) ΣΒΑ 4 - Ποιοτική εκπαίδευση (πολιτιστικές ικανότητες και ιθαγένεια)
Σύνδεση με τις αξίες και την ταυτότητα της ΕΕ	Αλληλεγγύη – οικοδόμηση πιο δίκαιων κοινοτήτων· Δημοκρατική συμμετοχή – φορείς αλλαγής.
Ηλικία/Επίπεδο	Ανώτερο δημοτικό (10–12) / Κατώτερο γυμνάσιο (13–15)
Προηγούμενες γνώσεις/Προαπαιτούμενα	Έννοιες της ιθαγένειας, των ατομικών και συλλογικών δικαιωμάτων και υποχρεώσεων Κατανόηση του τρόπου λειτουργίας του σχολείου και της τοπικής κοινότητας Ικανότητα ανάλυσης πραγματικών προβλημάτων.
Διάρκεια	90 λεπτά (ή 45 λεπτά + 45 λεπτά)

Εταίροι του έργου

universität
wien

Μέγεθος ομάδας & Ομαδοποίηση	Ομάδες των 4 ή 5 μαθητών (ομάδες εργασίας), ο εκπαιδευτικός (διαμεσολαβητής), ένας εκπρόσωπος τοπικού συλλόγου ή κάτοικος του « » ή κάτοικος της κοινότητας (συντονιστής), ένα μέλος της σχολικής ομάδας (διδακτικό ή μη διδακτικό προσωπικό).
Περιβάλλον	Προετοιμασία στην τάξη· αίθουσα εκδηλώσεων του σχολείου.
Υλικά & Πόροι	Φυσικά: Αφίσες ή φύλλα A4/A3· αυτοκόλλητα σημειώματα σε διάφορα χρώματα· στυλό και μαρκαδόροι· Ψηφιακά: Ταμπλέτα (έρευνα); φωτογραφική μηχανή (εγγραφή)
Συμμετοχή της κοινότητας/των ενδιαφερόμενων μερών (προαιρετικά)	Τοπική ένωση (καθοδήγηση) Προσωπικό σχολικής διοίκησης (καθοδήγηση) Σύλλογος γονέων (στην παρουσίαση των προτάσεων)
Προσβασιμότητα και ένταξη	
Περιγραφή	
Η δραστηριότητα καλεί τους μαθητές να αναστοχαστούν σχετικά με τον ρόλο τους ως ενεργών πολιτών σε διάφορες διαστάσεις: ο εαυτός μου, το σχολείο και η κοινότητα. Ακολουθώντας τις αξίες της Δημοκρατίας, η δραστηριότητα ξεκινά με μια συνέλευση, όπου παρουσιάζονται προκλήσεις που έχουν εντοπιστεί προηγουμένως και αντιμετωπίζουν το σχολείο και η τοπική κοινότητα (χρησιμοποιώντας ειδησεογραφικά ρεπορτάζ ή προηγούμενη γνώση του προσωπικού του σχολείου). Από εκεί, σχηματίζονται ομάδες εργασίας. Σε μορφή στρογγυλής τραπέζης, χρησιμοποιώντας αυτοκόλλητα σημειώματα, μαρκαδόρους και χαρτί για να διερευνήσουν τα προβλήματα, να εντοπίσουν αιτίες και να προτείνουν πιθανές λύσεις.	

Εταίροι του έργου

Ο εκπαιδευτικός ενεργεί ως μεσολαβητής, ενώ εκπρόσωποι του σχολείου και τοπικών συλλόγων διευκολύνουν τη σύνδεση με την κοινότητα.

Με βάση το έργο που έχει αναπτυχθεί, οι ομάδες προετοιμάζουν μια παρουσίαση των προτάσεων, οι οποίες μπορούν στη συνέχεια να προσαρμοστούν ή να εφαρμοστούν από τις ενώσεις ή τις τοπικές αρχές.

Αξιολόγηση

Διαμορφωτική αξιολόγηση	Ενεργή συμμετοχή Κριτική σκέψη: ικανότητα ανάλυσης των προκλήσεων Δημιουργικότητα και καινοτομία: πρωτοτυπία και σκοπιμότητα των προτάσεων που παρουσιάζονται;- Εξωτερική ανατροφοδότηση (συνάφεια και αντίκτυπος στην κοινότητα).
Συνολική αξιολόγηση (εάν ισχύει)	Έννοια/Μήνυμα; Σύνθεση; Ηθική και ασφάλεια; Επικοινωνία και συνεργασία.
Φοιτητής Αυτοαξιολόγηση	Τι έμαθα; Πρότεινα δημιουργικές και ρεαλιστικές λύσεις για τις προκλήσεις; Ένιωσα ότι μπορώ να κάνω τη διαφορά στην κοινότητά μου;
Ανατροφοδότηση από τους συμμαθητές	Δύο αστέρια και μια ευχή
Τεκμηρίωση, αποδεικτικά στοιχεία και παρακολούθηση	
Αποδεικτικά στοιχεία που πρέπει να συλλεχθούν	Χάρτες, διαγράμματα, αυτοκόλλητα σημειώματα, σχέδια που καταγράφουν τη συλλογιστική και την οργάνωση των ιδεών. Γραπτές ή ψηφιακές καταγραφές των προτάσεων που αναπτύχθηκαν.

Εταίροι του έργου

universität
wien

Παρακολούθηση επιπτώσεων	Αριθμός και ποιότητα των υποβληθέντων προτάσεων που μπορούν να εξεταστούν από ενώσεις ή τοπικές αρχές.
Διάδοση	Οπτική παρουσίαση αφισών, αυτοκόλλητων σημειώσεων και δημιουργικών προϊόντων στους διαδρόμους. Αποστολή ή παράδοση προτάσεων σε τοπικές ενώσεις, κοινοτικά συμβούλια ή κοινοτικούς εταίρους. Κοινωνικά μέσα δικτύωσης του σχολείου.
Επόμενα βήματα	- Ανάπτυξη λύσης και παρουσιάσή της στη συνεδρίαση του τοπικού συμβουλίου,
Σκέψεις του εκπαιδευτικού	
Τι λειτούργησε καλά και γιατί; Ήταν σαφείς οι ρόλοι μέσα στις ομάδες και λειτούργησαν καλά; Συμμετείχαν όλοι οι μαθητές ουσιαστικά; Μπόρεσαν οι μαθητές να αναστοχαστούν πάνω στις διαστάσεις «εγώ, σχολείο, κοινότητα»; Συνεργασίες και κοινότητα: προστιθέμενη αξία;	

Εταίροι του έργου

universität
wien

Δραστηριότητα 3: Βιώσιμοι Αρχιτέκτονες 2050: «Η Πόλη του Μέλλοντος»

Τίτλος δραστηριότητας: Η πόλη του μέλλοντος	
Μαθησιακοί στόχοι	- Ανάπτυξη της ευαισθητοποίησης σχετικά με τις αρχές της οικοδόμησης μιας βιώσιμης πόλης. - Ενθάρρυνση των μαθητών να συνεργάζονται και να χρησιμοποιούν δημιουργική και κριτική σκέψη κατά το σχεδιασμό μελλοντικών λύσεων.
Συμμόρφωση με τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης	ΣΒΑ 7 – Προσιτή και καθαρή ενέργεια ΣΒΑ 11 – Βιώσιμες πόλεις και κοινότητες Στόχος 13 – Δράση για το κλίμα
Σύνδεση με τις αξίες και την ταυτότητα της ΕΕ	«Υπευθυνότητα και αλληλεγγύη, αξίες προστασίας του περιβάλλοντος και βιωσιμότητας, ανθρώπινη αξιοπρέπεια και φροντίδα για την υγεία, πολιτιστική και κοινωνική ευθύνη για το κοινό καλό, κριτική και τεκμηριωμένη σκέψη.
Ηλικία/Επίπεδο	Κάτω Γυμνάσιο (10–13)
Προαπαιτούμενες γνώσεις/Προϋποθέσεις	Οι φοιτητές διαθέτουν βασικές γνώσεις σχετικά με τη βιωσιμότητα, κατανοούν τι καθιστά μια πόλη βιώσιμη και γιατί χρειάζεται χώρους πρασίνου, καθαρή ενέργεια και λύσεις ανθεκτικές στις κλιματικές αλλαγές. Γνωρίζουν τους κύριους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης (SDGs 7, 11 και 13) τουλάχιστον σε γενικό επίπεδο: καθαρή ενέργεια, βιώσιμη υποδομή και δράση για το κλίμα.

Εταίροι του έργου

universität
wien

	Είναι σε θέση να χρησιμοποιούν την πλατφόρμα Minecraft σε βασικό επίπεδο: να μετακινούνται, να χτίζουν, να επιλέγουν τύπους μπλοκ και να τακτοποιούν αντικείμενα. Είναι σε θέση να εργάζονται σε ομάδα, να συζητούν και να λαμβάνουν κοινές αποφάσεις.
Διάρκεια	45 + 45 λεπτά (Εισαγωγή – 10 λεπτά, Σχεδιασμός – 20 λεπτά, Κατασκευή – 45 λεπτά, Παρουσίαση και Ανασκόπηση – 15 λεπτά.
Μέγεθος ομάδας & Ομαδοποίηση	Ομάδες 4–5 μαθητών
Περιβάλλον	Αίθουσα υπολογιστών
Υλικά & Πόροι	Υπολογιστές με εγκατεστημένο το Minecraft. Πρόσβαση στο Διαδίκτυο. Κάρτες πληροφοριών σχετικά με τους ΣΒΑ 7, 11 και 13. Φύλλα σκίτσων για σχεδιασμό / μολύβια για σκίτσα.
Συμμετοχή της κοινότητας/των ενδιαφερόμενων μερών (προαιρετικό)	Οι μαθητές μπορούν να διεξάγουν σύντομες έρευνες στην κοινότητά τους και να συμπεριλάβουν τις ιδέες που συλλέγουν στο μοντέλο της πόλης του 2050. Στο τελικό στάδιο, τα έργα παρουσιάζονται στη σχολική κοινότητα για να ληφθεί ανατροφοδότηση.
Προσβασιμότητα και ένταξη	Δημιουργούνται ομάδες για να ενθαρρυνθεί η συνεργασία μεταξύ μαθητών με διαφορετικές ικανότητες και να διασφαλιστεί ότι όλοι μπορούν να συμμετάσχουν

Εταίροι του έργου

	ουσιαστικά. Η εργασία σε ομάδες επιτρέπει στους μαθητές να επιλέξουν τους ρόλους που τους ταιριάζουν καλύτερα, όπως δημιουργός ιδεών, ερευνητής, κατασκευαστής στο Minecraft, σχεδιαστής ή παρουσιαστής/εκπρόσωπος της ομάδας.
Περιγραφή	
Χρησιμοποιώντας την πλατφόρμα Minecraft, οι μαθητές δημιουργούν ένα τμήμα μιας βιώσιμης πόλης του μέλλοντος για το 2050, εφαρμόζοντας συστηματικά σύγχρονες αρχές βιωσιμότητας. Κατά τη διάρκεια της διαδικασίας σχεδιασμού, ενσωματώνουν λύσεις καθαρής ενέργειας που βασίζονται σε ηλιακούς, αιολικούς και γεωθερμικούς πόρους (ΣΒΑ 7 – Προσιτή και Καθαρή Ενέργεια) και υλοποιούν βιώσιμη υποδομή, συμπεριλαμβανομένων πράσινων στεγών, διευρυμένων ποδηλατοδρόμων και άλλων (ΣΒΑ 11 – Βιώσιμες Πόλεις και Κοινότητες). Ταυτόχρονα, οι μαθητές σχεδιάζουν ένα περιβάλλον ανθεκτικό στις κλιματικές αλλαγές, συμπεριλαμβανομένων συστημάτων συλλογής και επαναχρησιμοποίησης νερού, διαφόρων χώρων πρασίνου και άλλων χαρακτηριστικών (SDG 13 – Δράση για το Κλίμα). Πριν ξεκινήσουν το μοντέλο της πόλης, οι μαθητές μαθαίνουν για την έννοια της βιώσιμης πόλης και αναλύουν σχετικές αστικές και περιβαλλοντικές προκλήσεις (SDG 11, SDG 13). Στη συνέχεια, δουλεύοντας σε ομάδες, δημιουργούν ένα σκίτσο της πόλης, αναθέτουν ρόλους και ξεκινούν την πρακτική εργασία στο Minecraft, εφαρμόζοντας λύσεις καθαρής ενέργειας και υποδομών ανθεκτικών στο κλίμα (SDG 7, SDG 11, SDG 13). Στο τελικό στάδιο, οι μαθητές παρουσιάζουν τα έργα τους, εξηγώντας με σαφήνεια πώς οι προτεινόμενες λύσεις τους συμβάλλουν στην επίτευξη των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης (SDG 7, SDG 11, SDG 13).	
Αξιολόγηση	

Εταίροι του έργου

Διαμορφωτική αξιολόγηση	Παρατήρηση της συμμετοχής και της συνεργασίας των μαθητών. Εφαρμογή αρχών βιωσιμότητας – κατά πόσον οι προτεινόμενες λύσεις των μαθητών συνάδουν με τους ΣΒΑ και την ιδέα μιας βιώσιμης πόλης.
Συνολική αξιολόγηση (εάν ισχύει)	Ένα βίντεο σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα.
Μαθητής Αυτοαξιολόγηση	Θα το μοιραζόμουν αυτό στο προφίλ μου; Αυτό αλλάζει την άποψη κάποιου;
Ανατροφοδότηση από συμμαθητές	«Εγώ» – «Πίστευα ότι... Τώρα πιστεύω ότι» – Σκεφτείτε τι έχετε μάθει για το θέμα που μελετάμε και συμπληρώστε τις παρακάτω προτάσεις: Πίστευα ότι... Τώρα πιστεύω ότι...
Τεκμηρίωση, αποδεικτικά στοιχεία και παρακολούθηση	
Αποδεικτικά στοιχεία που πρέπει να συλλέξετε	Φάκελος για την αποθήκευση όλων των βίντεο. Χρησιμοποιήστε τα βίντεο σε ειδικές ημέρες (π.χ. την Ημέρα των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων). Προσκαλέστε άλλες τάξεις για να επεκτείνετε την εκστρατεία.
Παρακολούθηση αντίκτυπου	Προβολές, «μου αρέσει», κοινοποιήσεις, σχόλια· Σκέψεις των μαθητών· Νέα βίντεο.
Διάδοση	Κοινωνικά μέσα· Τοπική Συνέλευση· Το πλησιέστερο Κέντρο Europe Direct
Επόμενα βήματα	Επανάληψη της δραστηριότητας με διαφορετικά θέματα· Σύνδεση με τις εικαστικές τέχνες και δημιουργία αφισών· Δημιουργία επίσημης σχολικής εκστρατείας #humanrights
Σκέψεις του εκπαιδευτικού	

Εταίροι του έργου

Τι λειτούργησε καλά και γιατί;

Τι θα άλλαζα την επόμενη φορά;

Αποδεικτικά στοιχεία μάθησης (πληρούνται τα κριτήρια επιτυχίας;)

Ένταξη και ευημερία: ποιοι (δεν) προσεγγίστηκαν;

Συνεργασίες και κοινότητα: προστιθέμενη αξία;

Εταίροι του έργου

universität
wien

Δραστηριότητα 4: «Μοιραστείτε την καλοσύνη»

Τίτλος δραστηριότητας: Η πόλη του μέλλοντος	
Μαθησιακοί στόχοι	- Κατανόηση των προβλημάτων της φτώχειας και της πείνας στον κόσμο και στη δική τους κοινότητα. - Να ενθαρρύνουν την ενσυναίσθηση και το αίσθημα της κοινωνικής ευθύνης. - Ανάπτυξη της δημιουργικότητας και των επικοινωνιακών δεξιοτήτων μέσω της δημιουργίας ενός σύντομου μηνύματος στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης σχετικά με τη βοήθεια προς τους άλλους. - Σχεδιασμός και πρόταση πρακτικών ενεργειών που μπορούν να βοηθήσουν άλλους ανθρώπους.
Ευθυγράμμιση με τους ΣΒΑ	Στόχος 1 – Κατάργηση της φτώχειας Στόχος 2 – Μηδενική πείνα
Σύνδεση με τις αξίες και την ταυτότητα της ΕΕ	Αλληλεγγύη, βοήθεια προς τους πιο αδύναμους, κοινωνική ευθύνη, πολιτειότητα.
Ηλικία/Επίπεδο	Κάτω γυμνάσιο (10-12)
Προηγούμενες γνώσεις/Προαπαιτούμενα	Βασικές γνώσεις σχετικά με την κοινότητα, τη σπατάλη τροφίμων και τα κοινωνικά ζητήματα.
Διάρκεια	45' + 45' (Εισαγωγή – 10'; Επιλογή θέματος και σχεδιασμός – 20'; Δραστηριότητες σε καταστήματα/σχολείο – 35'; Ανασκόπηση και ανατροφοδότηση – 20')
Μέγεθος ομάδας & Ομαδοποίηση	Ομάδες των 3–4 μαθητών· κάθε ομάδα είναι υπεύνη για ένα μέρος της δραστηριότητας: τον προγραμματισμό, τη

Εταίροι του έργου

	δημιουργία αφίσας, την παραγωγή βίντεο ή τον συντονισμό της συλλογής τροφίμων.
Περιβάλλον	Τάξη / Καταστήματα / Σχολείο
Υλικά και πόροι	Τηλέφωνα / tablet, CapCut / InShot, πρότυπα σχεδιασμού, παραδείγματα βίντεο κοινωνικών εκστρατειών.
Συμμετοχή της κοινότητας/των ενδιαφερόμενων μερών (προαιρετικά)	Συνεργασία με τοπικές τράπεζες τροφίμων, δημοτικές υπηρεσίες ή κοινοτικές οργανώσεις. Τα προϊόντα που συλλέγονται διανέμονται σε άτομα που έχουν ανάγκη. Τα βίντεο ή οι φωτογραφίες μπορούν να κοινοποιηθούν στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης του σχολείου.
Προσβασιμότητα και ένταξη	Ευέλικτοι ρόλοι: υπεύθυνος σχεδιασμού, δημιουργός αφισών, δημιουργός βίντεο, υπεύθυνος συλλογής τροφίμων. Παρέχονται οπτικές οδηγίες, λεξιλόγιο και εναλλακτικά προϊόντα (αφίσες, κολάζ φωτογραφιών, ηχογραφήσεις).
Περιγραφή	
Ένα δημιουργικό μάθημα και κοινοτικό έργο όπου οι μαθητές σχεδιάζουν και υλοποιούν μια εκστρατεία συλλογής τροφίμων για άτομα που ζουν σε συνθήκες φτώχειας στη χώρα τους. Κάθε ομάδα δημιουργεί ένα σχέδιο, αφίσες ή ένα σύντομο βίντεο, συντονίζει τη συλλογή σε καταστήματα ή στο σχολείο και αναστοχάζεται σχετικά με τον αντίκτυπό της.	
Αξιολόγηση	

Εταίροι του έργου

universität
wien

Διαμορφωτική αξιολόγηση	Σαφήνεια του μηνύματος, συνεργασία, πρακτική εφαρμογή, σεβασμός προς τους συμμετέχοντες.
Συνολική αξιολόγηση (εάν ισχύει)	Επιτυχής υλοποίηση της εκστρατείας συλλογής τροφίμων, των αφισών ή του σύντομου βίντεο.
Μαθητής Αυτοαξιολόγηση	Συνέβαλα αποτελεσματικά; Βοήθησαν οι δράσεις μας τους άλλους;
Ανατροφοδότηση από τους συμμαθητές	«Παλιά πίστευα... Τώρα πιστεύω...» – αντανακλώντας την κατανόηση της φτώχειας, της πείνας και των κοινοτικών δραστηριοτήτων.
Τεκμηρίωση, αποδεικτικά στοιχεία και παρακολούθηση	
Αποδεικτικά στοιχεία προς συλλογή	Τα σχέδια, οι φωτογραφίες και τα βίντεο όλων των ομάδων μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε σχολικές εκδηλώσεις ή στην Ημέρα Κοινωνικής Ευθύνης.
Παρακολούθηση επιπτώσεων	Ποσότητα των προϊόντων που συλλέχθηκαν, σκέψεις των μαθητών, σχόλια για τις φωτογραφίες/τα βίντεο.
Διάδοση	Κοινωνικά μέσα του σχολείου, εκδηλώσεις της τοπικής κοινότητας, συνεργασία με την Τράπεζα Τροφίμων.

Εταίροι του έργου

universität
wien

Επόμενα βήματα	Επανάληψη της δραστηριότητας σε άλλες ομάδες· σύνδεση με τις εικαστικές τέχνες (αφίσες, κολάζ φωτογραφιών)· δημιουργία επίσημου σχολικού προγράμματος με τίτλο #ShareKindness.
Σκέψεις του εκπαιδευτικού	
Τι πήγε καλά και γιατί; Τι θα άλλαζα την επόμενη φορά; Επιτύχαμε τους μαθησιακούς στόχους; Ένταξη και ευεξία: τι επιτεύχθηκε και τι όχι; Συνεργασία με την κοινότητα: προστιθέμενη αξία;	

Δραστηριότητα 5: «Κυνηγοί Θορύβου»

Τίτλος δραστηριότητας: Κυνηγοί Θορύβου	
Μαθησιακοί στόχοι	- Ευαισθητοποίηση σχετικά με ένα βιώσιμο σχολικό περιβάλλον. - Ενθάρρυνση της συνεργασίας, της κριτικής σκέψης και των πρακτικών ερευνητικών δεξιοτήτων των μαθητών μέσω της διεξαγωγής μετρήσεων και της εξαγωγής συμπερασμάτων
Συμμόρφωση με τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης	ΣΒΑ 11 – Βιώσιμες πόλεις και κοινότητες Στόχος 3 – Καλή υγεία και ευημερία

Εταίροι του έργου

Σύνδεση με τις αξίες και την ταυτότητα της ΕΕ	Υπευθυνότητα και αλληλεγγύη, αξίες προστασίας του περιβάλλοντος και βιωσιμότητας, ανθρώπινη αξιοπρέπεια και υγειονομική περίθαλψη, πολιτιστική και κοινωνική ευθύνη για το κοινό καλό, κριτική σκέψη βασισμένη σε αποδεικτικά στοιχεία.
Ηλικία/Επίπεδο	Κάτω δευτεροβάθμια εκπαίδευση (10–13)
Προηγούμενες γνώσεις/Προαπαιτούμενα	Οι μαθητές διαθέτουν βασικές γνώσεις σχετικά με τον ήχο και τον αντίκτυπό του στην υγεία, είναι σε θέση να χρησιμοποιούν ψηφιακά εργαλεία μέτρησης, κατανοούν την κάτοψη του σχολείου, γνωρίζουν πώς να συλλέγουν και να συγκρίνουν δεδομένα, εργάζονται με ασφάλεια και υπευθυνότητα σε ομάδες. Έχουν μια αρχική κατανόηση των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης – γνωρίζουν ότι ένα πιο ήσυχο περιβάλλον συμβάλλει στον ΣΒΑ 3 (Καλή Υγεία και Ευημερία) και στον ΣΒΑ 11 (Βιώσιμες Κοινότητες) και ότι κάθε μέλος της κοινότητας μπορεί να συμβάλει σε ένα βιώσιμο περιβάλλον μέσω της συμπεριφοράς του.
Διάρκεια	45 λεπτά (Εισαγωγή – 10 λεπτά; Πρακτική δραστηριότητα: μέτρηση των επιπέδων θορύβου και καταγραφή αποτελεσμάτων – 20 λεπτά; Ανάλυση και συζήτηση των αποτελεσμάτων – 10 λεπτά; Συμπεράσματα και συστάσεις – 5 λεπτά).
Μέγεθος ομάδας & Ομαδοποίηση	Ομάδες των 4–5 μαθητών.

Εταίροι του έργου

universität
wien

Περιβάλλον	Εσωτερικοί και εξωτερικοί χώροι του σχολείου.
Υλικά και πόροι	Smartphones με εφαρμογές μέτρησης ντεσιμπέλ (π.χ. «Sound Meter», «Decibel X» κ.λπ.), πίνακες καταγραφής δεδομένων, εκτυπωμένοι χάρτες εσωτερικών και εξωτερικών χώρων του σχολείου, μαρκαδόροι, μολύβια ή μαρκαδόροι για τη σήμανση των ζωνών θορύβου.
Συμμετοχή της κοινότητας/των ενδιαφερόμενων μερών (προαιρετικά)	Τα αποτελέσματα της δραστηριότητας μπορούν να αναρτηθούν στους πίνακες ανακοινώσεων του σχολείου, στον ιστότοπο, στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και να παρουσιαστούν κατά τη διάρκεια κοινοτικών εκδηλώσεων.
Προσβασιμότητα και ένταξη	Οι ομάδες είναι μικτές, ώστε να ενθαρρύνεται η συνεργασία μεταξύ μαθητών με διαφορετικές ικανότητες και να διασφαλίζεται ότι όλοι μπορούν να συμμετέχουν ουσιαστικά. Μέσα σε κάθε ομάδα, στους μαθητές μπορούν να ανατεθούν σαφείς ρόλοι: ένας ειδικός μετρήσεων υπεύθυνος για τον προσδιορισμό των επιπέδων θορύβου, ένας καταγραφέας δεδομένων που καταγράφει τα αποτελέσματα των μετρήσεων, ένας αναλυτής που αξιολογεί τα δεδομένα και εντοπίζει τα μοτίβα θορύβου, και ένας εκπρόσωπος που παρουσιάζει τα συμπεράσματα και τις συστάσεις της ομάδας στην τάξη.
Περιγραφή	
Οι μαθητές μετρούν τα επίπεδα θορύβου σε διάφορους εσωτερικούς και εξωτερικούς χώρους του σχολείου χρησιμοποιώντας εφαρμογές μέτρησης ντεσιμπέλ σε smartphone. Η ένταση του θορύβου καταγράφεται στην τάξη, στους διαδρόμους, στην καφετέρια,	

Εταίροι του έργου

στην αυλή και στον δρόμο κοντά στο σχολείο, ενώ τα αποτελέσματα καταχωρίζονται συστηματικά σε πίνακες καταγραφής δεδομένων που αναφέρουν τη θέση μέτρησης, την ώρα και το επίπεδο θορύβου σε ντεσιμπέλ. Στη συνέχεια, τα δεδομένα που συλλέγονται μεταφέρονται στον χάρτη του σχολείου, χρησιμοποιώντας έναν σαφή χρωματικό κώδικα για την ένδειξη των επιπέδων θορύβου (π.χ. πράσινο – χαμηλός θόρυβος, κίτρινο – μέτριος, κόκκινο – υψηλός).

Κατά την ανάλυση των αποτελεσμάτων, οι μαθητές συγκρίνουν τα επίπεδα θορύβου σε διαφορετικούς χώρους, συζητούν τις αιτίες και εξετάζουν τον αντίκτυπο στην υγεία, την ευημερία και την ποιότητα της μάθησης. Οι συζητήσεις δίνουν έμφαση στη σύνδεση με τους ΣΒΑ 3 και 11, υπογραμμίζοντας τη σημασία ενός υγιούς, ασφαλούς και βιώσιμου σχολικού περιβάλλοντος. Με βάση τα συλλεχθέντα δεδομένα και τον οπτικά παρουσιαζόμενο χάρτη θορύβου, οι μαθητές διατυπώνουν καλά αιτιολογημένες συστάσεις για τη μείωση του θορύβου και τη βελτίωση του περιβάλλοντος, ενισχύοντας έτσι το αίσθημα ευθύνης και την ενεργό συμμετοχή τους στη σχολική κοινότητα.

Αξιολόγηση

Διαμορφωτική αξιολόγηση

- Παρατηρείται η συμμετοχή και η συνεργασία των μαθητών.
- Αξιολογείται η ακρίβεια στη χρήση των συσκευών μέτρησης και στην καταγραφή των δεδομένων.
- Κατά τη διάρκεια της δραστηριότητας παρέχεται προφορική ανατροφοδότηση.

Συνολική αξιολόγηση (εάν ισχύει)

Αξιολογείται ο τελικός χάρτης θορύβου και η ακρίβεια των δεδομένων.

Εταίροι του έργου

universität
wien

	Αξιολογούνται τα συμπεράσματα και οι συστάσεις που διατυπώθηκαν. Αξιολογείται η ικανότητα εξήγησης των επιπτώσεων του θορύβου στην υγεία και το περιβάλλον.
Μαθητής Αυτοαξιολόγηση	Οι μαθητές αναστοχάζονται τη συμβολή τους στην ομαδική εργασία. Προσδιορίζουν τι έμαθαν και τι έκαναν καλύτερα. Σκέφτονται τι θα μπορούσαν να βελτιώσουν την επόμενη φορά.
Ανατροφοδότηση από τους συμμαθητές	«Παλιά πίστευα ότι..., τώρα καταλαβαίνω ότι...» «Αυτό που με εξέπληξε περισσότερο ήταν..., επειδή...» «Έμαθα ότι ο θόρυβος μπορεί...» «Παρατήρησα ότι στο σχολείο μας...» «Την επόμενη φορά θα ήθελα να βελτιώσω...» «Το πιο σημαντικό συμπέρασμα που έβγαλα είναι...» «Σε αυτή τη δραστηριότητα τα πήγα καλά..., επειδή...» «Μπορώ να συμβάλω σε ένα πιο ήσυχο σχολικό περιβάλλον με...»

Εταίροι του έργου

universität
wien

Τεκμηρίωση, αποδεικτικά στοιχεία και παρακολούθηση	
Στοιχεία που πρέπει να συλλεχθούν	Πίνακες μέτρησης θορύβου και χάρτης θορύβου του σχολείου. Σύνοψη των συμπερασμάτων και των συστάσεων των μαθητών. Οπτικές εκδοχές των χαρτών, προσαρμοσμένες για πίνακες προβολής ή ψηφιακές πλατφόρμες.
Παρακολούθηση επιπτώσεων	- Σκέψεις των μαθητών σχετικά με τις αλλαγές στα επίπεδα θορύβου και τη δική τους συμβολή. - Περιοδικές μετρήσεις των επιπέδων θορύβου στις ίδιες τοποθεσίες και σύγκριση των αποτελεσμάτων. - Ανατροφοδότηση από τη σχολική κοινότητα (σχόλια, παρατηρήσεις). - Παρατηρούμενες πιθανές αλλαγές στο περιβάλλον ή στη συμπεριφορά στις πιο θορυβώδεις περιοχές.
Διάδοση	Παρουσίαση των αποτελεσμάτων στον πίνακα ανακοινώσεων του σχολείου και στον ιστότοπο. Κοινοποίηση στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης ή στην εικονική πλατφόρμα του σχολείου. Παρουσίαση στο σχολικό συμβούλιο ή σε εκπροσώπους της τοπικής αυτοδιοίκησης (π.χ. ειδικοί δημόσιας υγείας).

Εταίροι του έργου

universität
wien

Επόμενα βήματα	Επανάληψη των μετρήσεων θορύβου σε διαφορετική εποχή ή υπό διαφορετικές περιβαλλοντικές συνθήκες. Επέκταση της δραστηριότητας σε άλλες τάξεις ή δημιουργία σχολικής εκστρατείας με τίτλο «Πιο ήσυχο σχολείο». Συνδέστε τη δραστηριότητα με τα μαθήματα τέχνης δημιουργώντας αφίσες για ένα βιώσιμο και υγιές περιβάλλον. Ενσωματώστε άλλους ΣΒΑ (π.χ. ΣΒΑ 12 – Υπεύθυνη κατανάλωση) σε μελλοντικές δραστηριότητες.
Σκέψεις του εκπαιδευτικού	
-Τι πήγε καλά και γιατί; -Τι θα άλλαζα την επόμενη φορά; -Αποδεικτικά στοιχεία μάθησης (επιτεύχθηκαν τα κριτήρια επιτυχίας;) -Ένταξη και ευημερία: τι επιτεύχθηκε (και τι όχι); -Συνεργασίες και κοινότητα: ποια προστιθέμενη αξία δημιουργήθηκε;	

Εταίροι του έργου

Εταίροι του έργου

universität
wien

Δραστηριότητα 6: Ανάπτυξη ενός Σχεδίου Δράσης για την Ποιότητα της Εκπαίδευσης

Δραστηριότητα 6 (Ζωντανό Εργαστήριο) Ανάπτυξη ενός Σχεδίου Δράσης για την Ποιότητα της Εκπαίδευσης	
Μαθησιακοί στόχοι	Μέχρι το τέλος αυτής της δραστηριότητας του Ζωντανού Εργαστηρίου, οι μαθητές θα: - Κατανοήσουν και περιγράψουν τις βασικές αρχές της ποιοτικής εκπαίδευσης (ΣΒΑ 4). - Αναλύουν ζητήματα πρόσβασης, ισότητας, ένταξης και διαβίου μάθησης στη δική τους κοινότητα. - Συμμετέχουν σε δημοκρατικό διάλογο, συζήτηση και συνεργατική επίλυση προβλημάτων. - Δημιουργήσουν ρεαλιστικές λύσεις με επίκεντρο το σχολείο/την κοινότητα, βασισμένες στις αρχές των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης (SDG). - Συνδέσουν τις βελτιώσεις στην εκπαίδευση με την ταυτότητα, τις αξίες και τα δικαιώματα της ΕΕ.
Ευθυγράμμιση με τους ΣΒΑ	Αυτή η δραστηριότητα του Living Lab ευθυγραμμίζεται με τον ΣΒΑ 4 – Ποιοτική Εκπαίδευση και υποστηρίζει επίσης: - τον Στόχο 5 – Ισότητα των Φύλων - ΣΒΑ 10 – Μείωση των ανισοτήτων - Στόχος 16 – Ειρήνη, δικαιοσύνη και ισχυροί θεσμοί

Εταίροι του έργου

universität
wien

	- Στόχος 17 – Συνεργασίες για την επίτευξη των Στόχων (μέσω της συμμετοχής της κοινότητας)
Σύνδεση με τις αξίες και την ταυτότητα της ΕΕ	Η δραστηριότητα ενισχύει βασικές αξίες της ΕΕ, όπως: - Ισότητα και ένταξη - Ανθρώπινη αξιοπρέπεια και ανθρώπινα δικαιώματα - Δημοκρατική συμμετοχή και διάλογος - Σεβασμός στη διαφορετικότητα - Ενεργός ευρωπαϊκή ιθαγένεια Οι μαθητές διερευνούν πώς η εκπαίδευση αποτελεί κοινή ευρωπαϊκή αξία και πώς η βελτίωση των μαθησιακών περιβαλλόντων συμβάλλει στον Ευρωπαϊκό Χώρο Εκπαίδευσης και στους στόχους της δια βίου μάθησης.
Ηλικία/Επίπεδο	Κάτω γυμνάσιο (13–15)
Προηγούμενες γνώσεις/Προαπαιτούμενα	Βασική κατανόηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των κρατών μελών της.

Εταίροι του έργου

Διάρκεια	- 90 λεπτά (ή 45 λεπτά + 45 λεπτά) - Εισαγωγή και ασφάλεια (10 λεπτά) - Διεξαγωγή μετρήσεων (30 λεπτά) - Καταγραφή και ανάλυση αποτελεσμάτων (30 λεπτά) - Συζήτηση και συστάσεις (20 λεπτά)
Μέγεθος ομάδας & Ομαδοποίηση	- Συζήτηση με όλη την τάξη - Μικρές ομάδες (4–5 μαθητές) - Ομάδες αντιπαράθεσης (Υπέρ / Κατά)
Περιβάλλον	Τάξη
Υλικά & Πόροι	- Χαρτί αφίσας, μαρκαδόροι - Φορητοί υπολογιστές/ταμπλέτες - Βίντεο για τον ΣΒΑ 4, ενημερωτικά γραφήματα - Ιστοσελίδες της ΕΕ και εκπαιδευτικές πύλες - Λογισμικό παρουσιάσεων
Συμμετοχή της κοινότητας/των ενδιαφερόμενων μερών (προαιρετικά)	- Προσκαλέστε έναν εκπρόσωπο του τοπικού κέντρου πληροφόρησης της ΕΕ ή έναν εμπειρογνώμονα του Erasmus - Μοιραστείτε τα αποτελέσματα σε μια σχολική έκθεση, στον πίνακα ανακοινώσεων της κοινότητας ή σε μια διαδικτυακή πλατφόρμα

Εταίροι του έργου

	- Συμμετοχή γονέων ή τοπικών ΜΚΟ για ανατροφοδότηση σχετικά με τις προτεινόμενες λύσεις
Προσβασιμότητα και ένταξη	- Απεικόνιση: βίντεο, οπτικό υλικό, απλά κείμενα, πολυγλωσσικοί πόροι - Δράση/Εκφραση: αφίσες, διαφάνειες, σχέδια, επιλογές προφορικής παρουσίασης - Συμμετοχή: επιλογή ρόλων, θεμάτων, δημιουργικών μορφών

Περιγραφή

1. Εισαγωγή (10 λεπτά)

Ο εκπαιδευτικός παρουσιάζει τον στόχο του Living Lab:

«Μαζί, θα διερευνήσουμε τι σημαίνει ποιοτική εκπαίδευση στο σχολείο μας και θα σχεδιάσουμε από κοινού βελτιώσεις.»

Συζήτηση προθέρμανσης:

- Τι σημαίνει για εσάς η ποιοτική εκπαίδευση;
- Γιατί η εκπαίδευση είναι ανθρώπινο δικαίωμα;
- Τι λέει η ΕΕ για την εκπαίδευση και την ισότητα;

Παρουσιάστε τον Στόχο 4 των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης (SDG) – Ποιοτική Εκπαίδευση.

Εταίροι του έργου

universität
wien

2. Παρουσίαση / Διερεύνηση (20 λεπτά)

Ο εκπαιδευτικός παρουσιάζει τους τέσσερις πυλώνες της ποιοτικής εκπαίδευσης:

1. Πρόσβαση
2. Ποιότητα
3. Ισότητα
4. Δια βίου μάθηση

Οι μαθητές παρακολουθούν ένα σύντομο βίντεο για τους ΣΒΑ.

Ερωτήσεις διερεύνησης:

- Ποιοι ενδέχεται να αντιμετωπίζουν δυσκολίες στην πρόσβαση στην εκπαίδευση σε τοπικό ή παγκόσμιο επίπεδο;
- Το σχολείο μας παρέχει ισότιμες και χωρίς αποκλεισμούς ευκαιρίες μάθησης;

Οι μαθητές αναστοχάζονται το άμεσο μαθησιακό τους περιβάλλον, ξεκινώντας τη φάση παρατήρησης του Living Lab.

3. Ομαδική εργασία στο Living Lab – Προσδιορισμός προβλημάτων & Συν-σχεδιασμός (30 λεπτά)

Οι μαθητές σχηματίζουν ομάδες των 4–5 ατόμων και δημιουργούν μια αφίσα/οπτικό υλικό με τίτλο:

«Τι κάνει την εκπαίδευση ποιοτική;»

Εταίροι του έργου

universität
wien

Περιλαμβάνουν:

- Βασικά στοιχεία του ΣΒΑ 4
- Πραγματικά προβλήματα στο σχολείο/την κοινότητά τους
- 2–3 λύσεις (δράσεις που θα μπορούσαν να δοκιμάσουν ή να προτείνουν στο Living Lab τους)
- Σλόγκαν και οπτικό υλικό

Έμφαση σε ρεαλιστικές βελτιώσεις με πρωτοβουλία των μαθητών, π.χ.:

- Σύστημα αλληλοδιδασκαλίας
- Εκστρατεία κατά των διακρίσεων
- Πιο περιεκτικό υλικό για την τάξη
- Πιο πράσινοι και ασφαλέστεροι χώροι μάθησης (σύνδεση με επιπλέον ΣΒΑ)

4. Εξατομίκευση & Ένταξη – Συζήτηση για τους ΣΒΑ (25 λεπτά)

Θέμα συζήτησης:

«Για την επίτευξη ποιοτικής εκπαίδευσης, τι έχει μεγαλύτερη σημασία: η πρόσβαση ή η ποιότητα;»

- Ομάδα Α – Πρώτα η πρόσβαση
- Ομάδα Β – Πρώτα η ποιότητα

Διαδικασία συζήτησης:

- 5 λεπτά προετοιμασίας
- 3 λεπτά εισαγωγικές δηλώσεις (κάθε ομάδα)

Εταίροι του έργου

universität
wien

- Αντιρρήσεις και ανοιχτή συζήτηση (6–8 λεπτά)
- Καταληκτικές δηλώσεις 1 λεπτού

Η συζήτηση ακολουθεί το μοντέλο του δημοκρατικού διαλόγου της ΕΕ, με σεβασμό στις διαφορετικές απόψεις.

Ο εκπαιδευτικός ενθαρρύνει:

- Τον σεβασμό
- Τα αποδεικτικά στοιχεία
- Σαφή δομή
- Ισότιμους ρόλους

5. Παρουσιάσεις & Συνολική παρουσίαση (15 λεπτά)

Οι ομάδες παρουσιάζουν τις αφίσες τους (2–3 λεπτά).

Οι μαθητές συνδέουν τις ιδέες των έργων τους με τα συμπεράσματα της συζήτησης:

- Άλλαξε η γνώμη σας;
- Ποιο επιχείρημα υποστήριξε καλύτερα τον ΣΒΑ 4;

Οι μαθητές δημιουργούν τώρα μια κοινή αντίληψη για τα επόμενα βήματα του Living Lab.

6. Ανασκόπηση & Αναστοχασμός (5 λεπτά)

Ερώτηση:

Εταίροι του έργου

«Γιατί η εξασφάλιση ποιοτικής εκπαίδευσης για όλους είναι απαραίτητη για ένα βιώσιμο μέλλον;»

Οι μαθητές γράφουν μια σύντομη αναστοχαστική σκέψη ή ένα «εισιτήριο εξόδου».

Αξιολόγηση

Διαμορφωτική αξιολόγηση

- Παρατήρηση της συνεργασίας από τον εκπαιδευτικό
- Ποιότητα της έρευνας
- Συμμετοχή στη συζήτηση
- Διαλογισμός με σεβασμό

Συνολική αξιολόγηση (εάν ισχύει)

Κριτήρια αξιολόγησης:

- Ακρίβεια του περιεχομένου των ΣΒΑ
- Συνάφεια των εντοπισμένων προβλημάτων
- Σκοπιμότητα των προτεινόμενων λύσεων του Living Lab
- Ποιότητα και σαφήνεια της επιχειρηματολογίας

Φοιτητής Αυτοαξιολόγηση

Σύντομη ανασκόπηση σχετικά με:

- Συνεισφορά στην ομάδα
- Απόδοση στη συζήτηση
- Κατανόηση των ΣΒΑ

Εταίροι του έργου

Ανατροφοδότηση από τους συμμαθητές	Πρότυπο: - «Πριν, πίστευα... αλλά τώρα πιστεύω...» - Οι μαθητές εκφράζουν πώς έχει αλλάξει η κατανόησή τους σχετικά με την ποιότητα του νερού ή τη διαδικασία έρευνας.
Τεκμηρίωση, αποδεικτικά στοιχεία και παρακολούθηση	
Αποδεικτικά στοιχεία που πρέπει να συλλεχθούν	- Φωτογραφίες αφισών - Ηχογραφήσεις συζητήσεων - Σκέψεις των μαθητών - Οπτικά πρωτότυπα
Παρακολούθηση επιπτώσεων	- Σκέψεις πριν και μετά - Αλλαγή στη στάση των μαθητών απέναντι στον ΣΒΑ 4 - Αυξημένη ευαισθητοποίηση σχετικά με τις αξίες της ΕΕ
Διάδοση	- Ιστοσελίδα του σχολείου - Εκδηλώσεις σχετικές με την ΕΕ (Europe Direct, Ημέρα Erasmus+) - Πίνακας ανακοινώσεων του Living Lab
Επόμενα βήματα	- Δοκιμή λύσεων μαθητών (πilotική δραστηριότητα) - Συνεργασία με ΜΚΟ ή ομάδες της κοινότητας - Παρουσίαση των ευρημάτων στη διοίκηση του σχολείου

Εταίροι του έργου

Σκέψεις του εκπαιδευτικού

- Ποιες δραστηριότητες ενθάρρυναν τη μεγαλύτερη συμμετοχή;
- Πόσο αποτελεσματικά η συζήτηση ενίσχυσε τη δημοκρατική συμμετοχή;
- Συνέδεσαν οι μαθητές τον ΣΒΑ 4 με την ταυτότητα και τις αξίες της ΕΕ;
- Ποιες βελτιώσεις πρέπει να γίνουν για τον επόμενο κύκλο του Living Lab;

Εταίροι του έργου

universität
wien

Δραστηριότητα 7: Βελτίωση της ψηφιακής ευημερίας μέσω λύσεων που προτείνουν οι μαθητές

Δραστηριότητα 7 (Living Lab): Βελτίωση της ψηφιακής ευημερίας μέσω λύσεων υπό την καθοδήγηση των μαθητών	
Μαθησιακοί στόχοι	Μέχρι το τέλος αυτής της δραστηριότητας του Living Lab, οι μαθητές θα: - Κατανοήσουν και περιγράψουν τις βασικές αρχές της ψηφιακής ευημερίας. - Αναλύουν τις ψηφιακές συνήθειες και εντοπίζουν κινδύνους όπως η υπερβολική χρήση, η απόσπαση της προσοχής, ο διαδικτυακός εκφοβισμός και τα ζητήματα ιδιωτικότητας. - Συμμετέχουν σε δημοκρατικό διάλογο, συζήτηση και συνεργατική επίλυση προβλημάτων. - Δημιουργήσουν ρεαλιστικές, σχολικές λύσεις Living Lab για τη βελτίωση της ψηφιακής ευημερίας. - Συνδέσουν την ψηφιακή ιθαγένεια με τις αξίες, τα δικαιώματα και την υπεύθυνη συμμετοχή στο διαδίκτυο της ΕΕ. - Σύνδεση των βελτιώσεων στην εκπαίδευση με την ταυτότητα, τις αξίες και τα δικαιώματα της ΕΕ.
Ευθυγράμμιση με τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης	Αυτή η δραστηριότητα του Living Lab ευθυγραμμίζεται με τους ακόλουθους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης:

Εταίροι του έργου

universität
wien

	- ΣΒΑ 3 – Καλή υγεία και ευημερία (ψυχική υγεία, ασφαλείς ψηφιακές συνήθειες) - ΣΒΑ 4 – Ποιοτική εκπαίδευση (ψηφιακή παιδεία, υπεύθυνη χρήση της τεχνολογίας) - ΣΒΑ 9 – Βιομηχανία, καινοτομία και υποδομές (τεχνολογία και ψηφιακή πρόσβαση) - ΣΒΑ 11 – Βιώσιμες κοινότητες (προαιρετικές βελτιώσεις στη γειτονιά) - ΣΒΑ 12 – Υπεύθυνη κατανάλωση και παραγωγή (προαιρετική μείωση των απορριμμάτων στην καφετέρια) - SDG 16 – Ειρήνη, δικαιοσύνη και ισχυροί θεσμοί (ασφάλεια στο διαδίκτυο, ιδιωτικότητα, ηθική)
Σύνδεση με τις αξίες και την ταυτότητα της ΕΕ	Η δραστηριότητα ενισχύει θεμελιώδεις αξίες της ΕΕ, όπως: - Ανθρώπινη αξιοπρέπεια και ασφάλεια (προστασία και ευημερία στο διαδίκτυο) - Ισότητα και ένταξη (γεφύρωση του ψηφιακού χάσματος) - Σεβασμός στη διαφορετικότητα (ασφαλής επικοινωνία στο διαδίκτυο) - Δημοκρατική συμμετοχή και διάλογος (υπεύθυνη ψηφιακή ιθαγένεια) - Ενεργός ευρωπαϊκή ιθαγένεια (δικαιώματα και υποχρεώσεις στους ψηφιακούς χώρους) Οι μαθητές διερευνούν πώς η ψηφιακή ευημερία σχετίζεται με τα ψηφιακά δικαιώματα της ΕΕ και το Ευρωπαϊκό Σχέδιο Δράσης για την Ψηφιακή Εκπαίδευση.

Εταίροι του έργου

Ηλικία/Επίπεδο	Κάτω Γυμνάσιο (13–15)]
Προαπαιτούμενες γνώσεις	Βασική κατανόηση των ψηφιακών συσκευών, της χρήσης του διαδικτύου και της διαδικτυακής επικοινωνίας.
Διάρκεια	100 λεπτά
Μέγεθος ομάδας & Ομαδοποίηση	- Συζήτηση με όλη την τάξη - Μικρές ομάδες (4–5 μαθητές) - Ομάδες συζήτησης (Υπέρ / Κατά)
Περιβάλλον	Τάξη
Υλικά & Πόροι	- Χαρτί αφίσας, μαρκαδόροι - Φορητοί υπολογιστές/ταμπλέτες - Ενημερωτικά γραφήματα για την ψηφιακή ευημερία - Πόροι της ΕΕ για την ψηφιακή ασφάλεια (Better Internet for Kids, Ψηφιακή Στρατηγική της ΕΕ) - Σχολικές έρευνες ή δεδομένα σχετικά με τον χρόνο χρήσης οθόνης (προαιρετικά)
Συμμετοχή της κοινότητας/των ενδιαφερόμενων μερών (προαιρετικά)	- Προσκαλέστε έναν εμπειρογνώμονα ψηφιακής ασφάλειας ή εκπρόσωπο από τοπικό κέντρο πληροφόρησης της ΕΕ - Μοιραστείτε τα πρωτότυπα του Living Lab στον ιστότοπο του σχολείου ή στον πίνακα ανακοινώσεων της κοινότητας - Ζητήστε την άποψη των γονέων ή των καθηγητών ΤΠΕ
Προσβασιμότητα και ένταξη	- Αναπαράσταση: βίντεο, οπτικό υλικό, απλοποιημένα κείμενα, πολυγλωσσικό υλικό - Δράση/Εκφραση: αφίσες, ενημερωτικά γραφήματα, ψηφιακές διαφάνειες, προφορικές παρουσιάσεις

Εταίροι του έργου

	- Συμμετοχή: επιλογή ρόλων, τύποι προβλημάτων (χρόνος χρήσης οθόνης, ιδιωτικότητα, εκφοβισμός κ.λπ.)
Περιγραφή	
1. Εισαγωγή (10 λεπτά) Ο εκπαιδευτικός παρουσιάζει τον στόχο του Living Lab: «Σήμερα θα διερευνήσουμε πώς είναι οι υγιείς ψηφιακές συνήθειες και θα σχεδιάσουμε από κοινού λύσεις για τη βελτίωση της ψηφιακής ευημερίας στο σχολείο μας.» Ερωτήσεις προθέρμανσης: - Τι σημαίνει για εσάς η «ψηφιακή ευημερία»; - Πώς σας βοηθά η τεχνολογία να μαθαίνετε; - Πότε η χρήση της ψηφιακής τεχνολογίας μπορεί να γίνει επιβλαβής; - Τι αναφέρουν οι πολιτικές της ΕΕ σχετικά με την ψηφιακή ασφάλεια και τα δικαιώματα στον κυβερνοχώρο; Παρουσιάστε τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΣΒΑ) που σχετίζονται με την ψηφιακή ευημερία (3, 4, 9, 16). 2. Παρουσίαση / Έρευνα (20 λεπτά) Ο εκπαιδευτικός εξηγεί τους βασικούς πυλώνες της ψηφιακής ευημερίας: - Υγιής χρήση (ισορροπία χρόνου χρήσης οθόνης, διαλείμματα, ύπνος) - Ασφάλεια (ιδιωτικότητα, διαδικτυακός εκφοβισμός, ασφαλής επικοινωνία) - Ψηφιακή παιδεία (αξιολόγηση πηγών, αποφυγή παραπληροφόρησης) - Ένταξη (ίση πρόσβαση στην τεχνολογία) Οι μαθητές παρακολουθούν ένα σύντομο βίντεο σχετικά με την ψηφιακή ευημερία. Ερωτήσεις για συζήτηση: - Ποιοι μπορεί να αντιμετωπίζουν δυσκολίες στην υγιή χρήση της ψηφιακής τεχνολογίας;	

Εταίροι του έργου

universität
wien

- Ποιες ψηφιακές προκλήσεις υπάρχουν στο σχολείο μας (π.χ. απόσπαση της προσοχής, διαδικτυακός εκφοβισμός);
- Πώς μπορεί η τεχνολογία να χρησιμοποιηθεί με πιο ασφαλή και ουσιαστικό τρόπο;

Οι μαθητές ξεκινούν τις παρατηρήσεις στο Living Lab.

3. Ομαδική εργασία στο Living Lab – Προσδιορισμός προβλημάτων και συν-σχεδιασμός (30 λεπτά)

Οι ομάδες δημιουργούν μια αφίσα/οπτικό υλικό με τίτλο:

«Πώς μπορούμε να βελτιώσουμε την ψηφιακή ευημερία στο σχολείο μας;»

Να περιλαμβάνει:

- Βασικές αρχές ψηφιακής ευημερίας
- Πραγματικά προβλήματα (π.χ. υπερβολική χρήση κινητού τηλεφώνου, έλλειψη ύπνου, παραπληροφόρηση)
- 2–3 πρακτικές λύσεις Living Lab, π.χ.:
 - ο Ζώνες χωρίς κινητά τηλέφωνα
 - ο Πρόγραμμα «Digital Balance Buddy» μεταξύ συνομηλίκων
 - ο Εκστρατείες ευαισθητοποίησης
 - ο Εργαστήρια ασφαλούς περιήγησης
 - ο Προκλήσεις ψηφιακής αποτοξίνωσης
 - ο Προαιρετικό διαθεματικό: μείωση των απορριμμάτων στην καφετέρια ή βελτιώσεις στη γειτονιά

Οι ομάδες προσθέτουν οπτικά στοιχεία, σλόγκαν, εικονίδια.

4. Εξατομίκευση & Ενσωμάτωση – Συζήτηση για τους ΣΒΑ (25 λεπτά)

Θέμα συζήτησης:

«Η τεχνολογία βελτιώνει ή βλάπτει την ευημερία των μαθητών;»

Εταίροι του έργου

universität
wien

Ομάδα Α – Η τεχνολογία βελτιώνει την ευημερία

Ομάδα Β – Η τεχνολογία βλάπτει την ευημερία

Δομή της συζήτησης:

- 5 λεπτά: προετοιμασία
- 3 λεπτά ανά ομάδα: εισαγωγικές δηλώσεις
- Αντιρρήσεις + ανοιχτή συζήτηση (6–8 λεπτά)
- Καταληκτικές δηλώσεις

Έμφαση του εκπαιδευτικού:

- σεβασμός στην επικοινωνία
- συλλογιστική βασισμένη σε αποδεικτικά στοιχεία
- δημοκρατικός διάλογος
- ισότιμη συμμετοχή

5. Παρουσιάσεις & Ενσωμάτωση (15 λεπτά)

Οι ομάδες παρουσιάζουν τις αφίσες τους (2–3 λεπτά η καθεμία).

Ερωτήσεις για προβληματισμό:

- Η συζήτηση άλλαξε την άποψή σας;
- Ποιες λύσεις αντανakλούν καλύτερα τους ΣΒΑ και τις αξίες της ΕΕ;
- Ποια ιδέα είναι η πιο ρεαλιστική για ένα πρωτότυπο Living Lab;

6. Ανασκόπηση & Προβληματισμός (5 λεπτά)

Ερώτηση για το ερωτηματολόγιο εξόδου:

«Γιατί η ψηφιακή ευημερία είναι σημαντική για ένα βιώσιμο και υγιές μέλλον;»

Αξιολόγηση

Διαμορφωτική αξιολόγηση

- Παρατήρηση της συνεργασίας από τον εκπαιδευτικό
- Ποιότητα των απαντήσεων στην έρευνα

Εταίροι του έργου

universität
wien

	- Συμμετοχή στη συζήτηση - Επικοινωνία με σεβασμό και ασφάλεια
Συνολική αξιολόγηση (εάν ισχύει)	Κριτήρια αξιολόγησης: - Ακρίβεια των εννοιών της ψηφιακής ευημερίας - Συνάφεια των εντοπισμένων προβλημάτων - Σκοπιμότητα των προτεινόμενων λύσεων του Living Lab - Ποιότητα των επιχειρημάτων της συζήτησης
Φοιτητής Αυτοαξιολόγηση	Σύντομη ανασκόπηση σχετικά με: - Προσωπική συμβολή - Απόδοση στη συζήτηση - Κατανόηση της ψηφιακής ευημερίας και των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης
Ανατροφοδότηση από τους συμμαθητές	- Πόσο καλά συνεργαστήκαμε; - Τι έμαθα από την ομάδα μου; - Πώς μπορούμε να βελτιώσουμε τη λύση του Living Lab;
Τεκμηρίωση, αποδεικτικά στοιχεία και παρακολούθηση	
Στοιχεία που πρέπει να συλλεχθούν	- Αφίσες και σκίτσα πρωτοτύπων - Ηχογραφήσεις συζητήσεων - Σκέψεις των μαθητών - Φωτογραφίες (με άδεια)

Εταίροι του έργου

Παρακολούθηση επιπτώσεων	- Έρευνα πριν και μετά σχετικά με τις ψηφιακές συνήθειες - Αλλαγή στάσης των μαθητών προς την υπεύθυνη χρήση της τεχνολογίας - Αυξημένη ευαισθητοποίηση σχετικά με τις ψηφιακές αξίες της ΕΕ
Διάδοση	- Ιστοσελίδα του σχολείου - Εκδηλώσεις του Europe Direct ή της Ημέρας για ένα Ασφαλέστερο Διαδίκτυο - Γωνιά Living Lab ή πίνακας ανακοινώσεων
Επόμενα βήματα	- Δοκιμάστε μία λύση (πιλοτική εβδομάδα) - Συνεργαστείτε με καθηγητές ΤΠΕ, ΜΚΟ ή γονείς - Παρουσίαση των αποτελεσμάτων στη διεύθυνση του σχολείου
Σκέψεις του εκπαιδευτικού	
- Ποιες δραστηριότητες προκάλεσαν τη μεγαλύτερη συμμετοχή; - Έδειξαν οι μαθητές καλύτερη κατανόηση της ψηφιακής ευημερίας; - Σε ποιο βαθμό η συζήτηση ενίσχυσε τη δημοκρατική συμμετοχή; - Ποιες βελτιώσεις μπορούν να γίνουν για τον επόμενο κύκλο του Living Lab;	

Εταίροι του έργου

Δραστηριότητα 8: Πιο πράσινα σχολεία μέσω της καινοτομίας των μαθητών: Μείωση της σπατάλης τροφίμων και προώθηση βιώσιμων συνηθειών

Δραστηριότητα 8 (Living Lab): Πιο πράσινα σχολεία μέσω της καινοτομίας των μαθητών: Μείωση της σπατάλης τροφίμων και προώθηση βιώσιμων συνηθειών	
Μαθησιακοί στόχοι	Μέχρι το τέλος αυτής της δραστηριότητας του Ζωντανού Εργαστηρίου, οι μαθητές θα: - Κατανοήσουν την έννοια της σπατάλης τροφίμων και τον αντίκτυπό της στην κλιματική αλλαγή. - Αναλύσουν τις διατροφικές συνήθειες του σχολείου (καφετέρια, σνακ, μεσημεριανά γεύματα) για να εντοπίσουν κινδύνους και ευκαιρίες. - Συμμετέχουν σε δημοκρατικό διάλογο, συζήτηση και συνεργατική επίλυση προβλημάτων. - Δημιουργήσουν ρεαλιστικά πρωτότυπα Living Lab για τη μείωση της σπατάλης τροφίμων και την προώθηση της βιώσιμης κατανάλωσης. - Συνδέσουν την περιβαλλοντική ευθύνη με αξίες της ΕΕ, όπως η βιωσιμότητα, η αλληλεγγύη και η ενεργός πολιτειότητα.
Ευθυγράμμιση με τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης	Αυτή η δραστηριότητα του Living Lab ευθυγραμμίζεται με: - ΣΒΑ 2 – Μηδενική πείνα (μείωση της σπατάλης, ευαισθητοποίηση για την αναδιανομή τροφίμων) - ΣΒΑ 12 – Υπεύθυνη κατανάλωση και παραγωγή (αντιμετώπιση της σπατάλης τροφίμων)

Εταίροι του έργου

universität
wien

	- ΣΒΑ 13 – Δράση για το κλίμα (μείωση του περιβαλλοντικού αντίκτυπου) - Στόχος 11 – Βιώσιμες κοινότητες (το σχολείο ως βιώσιμο περιβάλλον)
Σύνδεση με τις αξίες και την ταυτότητα της ΕΕ	Η δραστηριότητα ενισχύει τις θεμελιώδεις αξίες της ΕΕ: - Ανθρώπινη αξιοπρέπεια (δίκαιη πρόσβαση στα τρόφιμα, μείωση των αποβλήτων) - Αλληλεγγύη και ευθύνη (κοινή ευθύνη για τον πλανήτη) - Συμμετοχή και δημοκρατία (λύσεις με πρωτοβουλία των μαθητών) - Σεβασμός στους πόρους (βιώσιμη χρήση υλικών και τροφίμων) Οι μαθητές διερευνούν πώς η βιωσιμότητα των τροφίμων συνδέεται με την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία και τη στρατηγική της ΕΕ «Από το αγρόκτημα στο τραπέζι».
Ηλικία/Επίπεδο	Κάτω Γυμνάσιο (13–15)
Προηγούμενες γνώσεις/Προαπαιτούμενα	Βασική κατανόηση των ψηφιακών συσκευών, της χρήσης του διαδικτύου και της διαδικτυακής επικοινωνίας.
Διάρκεια	100 λεπτά
Μέγεθος ομάδας & Ομαδοποίηση	- Συζήτηση με όλη την τάξη - Μικρές ομάδες (4–5 μαθητές) - Ομάδες συζήτησης (Υπέρ / Κατά)
Περιβάλλον	Παρατηρήσεις στην τάξη / στο σχολικό κυλικείο (μικρή βόλτα στο Living Lab)
Υλικά & Πόροι	- Χαρτί αφίσας, μαρκαδόροι

Εταίροι του έργου

	- Φωτογραφίες ή δείγματα δεδομένων σχετικά με τα απορρίμματα τροφίμων στα σχολεία (πραγματικά ή προσομοιωμένα) - Βίντεο σχετικά με τη βιωσιμότητα - Πόροι της ΕΕ σχετικά με τα απορρίμματα τροφίμων και τη δράση για το κλίμα - Φορητοί υπολογιστές/ταμπλέτες
Συμμετοχή της κοινότητας/των ενδιαφερόμενων μερών (προαιρετικά)	- Προσκαλέστε έναν εκπρόσωπο τοπικής περιβαλλοντικής ΜΚΟ - Μοιραστείτε τα αποτελέσματα του έργου με το προσωπικό της σχολικής καφετέριας ή τους γονείς - Εμπλέξτε το μαθητικό συμβούλιο στην υλοποίηση των πρωτοτύπων
Προσβασιμότητα και ένταξη	- Οπτικό υλικό, διαγράμματα, πολύγλωσσες λέξεις-κλειδιά - Επιλογή εργασιών (ζωγραφική, παρουσίαση, ψηφιακός σχεδιασμός) - Σαφείς εισαγωγικές φράσεις για την επιχειρηματολογία - Ρόλοι σε ομάδες μεικτών ικανοτήτων
Περιγραφή	
2. Εισαγωγή (10 λεπτά) Ο εκπαιδευτικός παρουσιάζει το ερώτημα-οδηγό του Living Lab: «Πώς μπορούμε να μειώσουμε τη σπατάλη τροφίμων και να κάνουμε το σχολείο μας πιο βιώσιμο;» Ερωτήσεις προθέρμανσης: - Τι είναι η σπατάλη τροφίμων και γιατί έχει σημασία; - Πού παρατηρείτε σπατάλη τροφίμων στο σχολείο μας;	

Εταίροι του έργου

universität
wien

- Πώς σχετίζεται η σπατάλη τροφίμων με την κλιματική αλλαγή;
- Τι αναφέρουν οι πολιτικές της ΕΕ σχετικά με τη βιώσιμη χρήση των τροφίμων;

Σύνδεση με τους ΣΒΑ 2, 12, 13.

3. Παρουσίαση / Έρευνα (20 λεπτά)

Ο εκπαιδευτικός παρουσιάζει τους βασικούς πυλώνες των βιώσιμων διατροφικών συνηθειών:

- Πρόληψη της αποφεύξιμης σπατάλης
- Έξυπνη μερίδα & υπεύθυνη κατανάλωση
- Επαναχρησιμοποίηση και ανακύκλωση απορριμμάτων τροφίμων
- Βιώσιμη παραγωγή και αλυσίδες εφοδιασμού

Οι μαθητές παρακολουθούν ένα σύντομο βίντεο σχετικά με τα απορρίμματα τροφίμων στην Ευρώπη.

Ερωτήσεις για συζήτηση σε ζευγάρια:

- Ποιος σπαταλάει τρόφιμα πιο συχνά και γιατί;
- Ποιες είναι οι αιτίες της σπατάλης στο σχολείο μας;
- Πώς θα μπορούσαν απλές αλλαγές στη συμπεριφορά να μειώσουν τη σπατάλη;

Οι μαθητές ξεκινούν την παρατήρηση στο Living Lab (φωτογραφίες, σημειώσεις, βόλτα στην καφετέρια).

4. Ομαδική εργασία στο Living Lab – Προσδιορισμός προβλημάτων & Συν-σχεδιασμός (30 λεπτά)

Οι ομάδες δημιουργούν μια αφίσα με τίτλο:

«Πώς μπορούμε να μειώσουμε τα απορρίμματα τροφίμων στο σχολείο μας;»

Να περιλαμβάνει:

Εταίροι του έργου

universität
wien

- Βασικές αρχές βιωσιμότητας
- Πραγματικά προβλήματα που έχουν εντοπιστεί σε τοπικό επίπεδο
- 2–3 λύσεις του Living Lab, όπως:
 - ο Εκστρατεία «Πάρε ό,τι τρως»
 - ο Μικρότερα δίσκοι / προαιρετικά μεγέθη μερίδων
 - ο Τραπέζι κοινής χρήσης τροφίμων
 - ο Κάδος κομποστοποίησης για οργανικά απορρίμματα
 - ο Αφίσες ή βίντεο που προωθούν την προσεκτική διατροφή
 - ο Συνεργασία με το προσωπικό της καφετέριας
 - ο Εφαρμογές για την παρακολούθηση των απορριμμάτων

Οι ομάδες προσθέτουν σχέδια, εικονίδια και σαφή βήματα δράσης.

5. Εξατομίκευση & Ενσωμάτωση – Συζήτηση για τους ΣΒΑ (25 λεπτά)

Θέμα συζήτησης:

«Τα απορρίμματα τροφίμων προκαλούνται κυρίως από άτομα ή από συστήματα (σχολεία, σούπερ μάρκετ, εταιρείες);»

Ομάδα Α — Οι ατομικές επιλογές προκαλούν περισσότερη σπατάλη

Ομάδα Β — Τα συστήματα και οι θεσμοί προκαλούν περισσότερη σπατάλη

Δομή:

- Προετοιμασία (5 λεπτά)
- Εισαγωγικές δηλώσεις (3 λεπτά η καθεμία)
- Αντιρρήσεις και ανοιχτή συζήτηση (6–8 λεπτά)
- Καταληκτικές δηλώσεις

Ο εκπαιδευτικός δίνει έμφαση στα εξής: σεβασμός, ισότιμη συμμετοχή, ιδέες βασισμένες σε αποδεικτικά στοιχεία, δημοκρατικός διάλογος.

Εταίροι του έργου

universität
wien

6. Παρουσιάσεις & Συντονισμός (15 λεπτά)

Κάθε ομάδα παρουσιάζει τις αφίσες της (2–3 λεπτά η καθεμία).

Ερωτήσεις για προβληματισμό:

- Η συζήτηση άλλαξε τον τρόπο σκέψης σας;
- Ποια λύση είναι η πιο ρεαλιστική για το σχολείο μας;
- Πώς συνδέονται αυτές οι ιδέες με τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης (SDGs) και τις αξίες της ΕΕ;

7. Ανασκόπηση & Προβληματισμός (5 λεπτά)

Ερωτήσεις για το τέλος της δραστηριότητας:

«Γιατί η μείωση της σπατάλης τροφίμων είναι σημαντική για ένα βιώσιμο μέλλον;»

Αξιολόγηση

Διαμορφωτική αξιολόγηση	- Παρατήρηση της ομαδικής εργασίας από τον εκπαιδευτικό - Ποιότητα της ανάλυσης της έρευνας - Συμμετοχή στη συζήτηση - Επικοινωνία με σεβασμό και χωρίς αποκλεισμούς
Συνολική αξιολόγηση (εάν ισχύει)	Κριτήρια αξιολόγησης: - Κατανόηση των εννοιών σχετικά με τη σπατάλη τροφίμων - Ρεαλισμός και δημιουργικότητα των λύσεων - Ποιότητα της επιχειρηματολογίας
Μαθητής Αυτοαξιολόγηση	Σκέψεις σχετικά με:

Εταίροι του έργου

	- Συνεισφορές - Απόδοση στη συζήτηση - Κατανόηση των ΣΒΑ 2, 12, 13
Ανατροφοδότηση από τους συμμαθητές	Ανατροφοδότηση σχετικά με: - Ποιότητα συνεργασίας - Σαφήνεια επικοινωνίας - Προτάσεις βελτίωσης
Τεκμηρίωση, αποδεικτικά στοιχεία και παρακολούθηση	
Αποδεικτικά στοιχεία που πρέπει να συλλεχθούν	- Αφίσες, σκίτσα πρωτοτύπων - Φωτογραφίες (με άδεια) - Σκέψεις των μαθητών - Ηχογραφήσεις συζητήσεων
Παρακολούθηση επιπτώσεων	- Έρευνα πριν και μετά σχετικά με τις διατροφικές συνήθειες - Μείωση των απορριμμάτων στην καφετέρια - Αυξημένη ευαισθητοποίηση σχετικά με τη βιωσιμότητα
Διάδοση	- Ιστοσελίδα του σχολείου - Πράσινη Εβδομάδα / Ημέρα της Γης - Γωνιά βιωσιμότητας του Living Lab
Επόμενα βήματα	- Δοκιμάστε μια λύση για μία εβδομάδα

Εταίροι του έργου

universität
wien

	- Συνεργαστείτε με το προσωπικό της καφετέριας ή τον οικολογικό σύλλογο - Παρουσιάστε τα ευρήματα στη διεύθυνση του σχολείου
Σκέψεις του εκπαιδευτικού	
- Ποιες δραστηριότητες προκάλεσαν έντονο ενδιαφέρον; - Έδειξαν οι μαθητές καλύτερη κατανόηση της αειφορίας; - Πώς ενίσχυσε η συζήτηση τη δημοκρατική συμμετοχή; - Τι πρέπει να βελτιωθεί για τον επόμενο κύκλο;	

Εταίροι του έργου

universität
wien

Σχέδια μαθήματος

Σχέδιο μαθήματος 1: Προσωρινή έκθεση απορριμμάτων

Τίτλος μαθήματος: Προσωρινή γκαλερί σκουπιδιών	
Λογιστική	- Θέμα/Τάξη/Ομάδα: Πολιτική αγωγή / Κριτική και δημιουργική σκέψη / Εικαστικές τέχνες - Τάξη/Ομάδα: 10-15 (ανώτερο δημοτικό και κατώτερο γυμνάσιο) - Ημερομηνία & Διάρκεια (συνολικά): 90' ή 45'+45'. - Όνομα εκπαιδευτικού:
Μαθησιακοί στόχοι	- Να αναγνωρίσουν πώς τα καθημερινά αντικείμενα επικοινωνούν ιδέες μέσω της μορφής, της υφής, της λειτουργίας και του νοήματος. - Σχεδιάστε και δημιουργήστε μια μικρή εγκατάσταση με επαναχρησιμοποιημένα υλικά, η οποία να αντικατοπτρίζει ένα ζήτημα που αφορά το σχολείο ή την κοινότητα. - Να γράψουν μια επιγραφή, αιτιολογώντας τις αισθητικές και ηθικές επιλογές τους.

Εταίροι του έργου

Κριτήρια επιτυχίας	- Να επικοινωνήσουν ένα σαφές μήνυμα σχετικά με το σχολείο/την κοινότητα μέσω της εγκατάστασής τους. - Εφαρμογή αρχών σύνθεσης (ισορροπία/αντίθεση/ρυθμός) και ασφαλών πρακτικών επαναχρησιμοποίησης. - Δημιουργήστε μια επιγραφή (μέγιστο 100 λέξεις) που να συνδέει τη μορφή με την ιδέα.
Βασικό περιεχόμενο και πόροι	- Λέξεις-κλειδιά/έννοιες: Βιωσιμότητα, Τέχνη, Ηθική και αισθητική, Ποικιλομορφία. - Υλικά/εργαλεία: καθαρά αντικείμενα (κουτιά, καπάκια, υφάσματα, χαρτόνι), ελαφριές βάσεις, κολλητική ταινία, θερμοκολλητική/στερεή κόλλα, δεματικά, ψαλίδι με αμβλύ άκρο, γάντια, κάρτες ετικετών Α6, μαρκαδόροι. - Προαιρετικά: Τηλέφωνο ή tablet για φωτογραφίες/βίντεο και γεννήτρια QR για ετικέτες ήχου.
Μέθοδοι & Ομαδοποίηση	Ομαδική εργασία (5 στοιχεία), με ρόλους: Επιμελητής, σχεδιαστής, κατασκευαστής, τεκμηριωτής, μεσολαβητής.
Ροή μαθήματος (5 βήματα)	Συζήτηση — Έρευνα — Κατασκευή έργου — Δημόσια έκθεση — Ανατροφοδότηση
Περιγραφή	

Εταίροι του έργου

universität
wien

1. Εισαγωγή	- Στόχος: Γνώση, καθορισμός της συνάφειας, διαμόρφωση πλαισίου ασφάλειας. - Δραστηριότητα: Παρουσιάστε 2 καλλιτεχνικές παρεμβάσεις που χρησιμοποιούν ανακυκλωμένα υλικά. Ονομάστε τη μορφή, την υφή, τη λειτουργία και το νόημα. Κάντε ερωτήσεις (π.χ. «Τι μπορούν να “πουν” αυτά τα καλλιτεχνικά αντικείμενα χωρίς λόγια;», «Πώς μπορούμε να μετατρέψουμε τα καθαρά “σκουπίδια” σε ένα μήνυμα για την κοινότητά μας;»). Παρουσιάστε το έργο της προσωρινής γκαλερί και κάντε μια σύντομη ενημέρωση για την ασφάλεια. - Διάρκεια: 10 λεπτά
2. Παρουσίαση/Ερευνά	- Στόχος: Να παρουσιάσουμε τους μετρημένους δείκτες. - Δραστηριότητα: Ο δάσκαλος εξηγεί τι είναι το pH, η διαφάνεια και η θερμοκρασία. Επίδειξη του τρόπου χρήσης μιας ταινίας μέτρησης pH και του τρόπου καταγραφής των αποτελεσμάτων. Οι ομάδες λαμβάνουν διαφορετικά δείγματα νερού (από τη βρύση, τη βροχή, λακκούβα, μπουκάλι). - Διάρκεια: 15 λεπτά

Εταίροι του έργου

universität
wien

3. Εφαρμογή/Πρακτικ ή	- Στόχος: Οι μαθητές εξερευνούν το θέμα μέσω του σχεδιασμού και της δημιουργίας μιας εγκατάστασης. - Δραστηριότητα: Σε ομάδες, οι μαθητές σχεδιάζουν την εγκατάστασή τους και τη δημιουργούν με διάφορα επαναχρησιμοποιήσιμα υλικά. Στη συνέχεια, γράφουν την επιγραφή της έκθεσης. - Διάρκεια: 50 λεπτά
4. Εξατομίκευση & Ενσωμάτωση	- Στόχος: Έκθεση, π.χ., στο διάδρομο, στη βιβλιοθήκη, στο αίθριο. - Δραστηριότητα: Κάθε μαθητής συμβάλλει στη διοργάνωση της έκθεσης. - Διάρκεια: 10 λεπτά
5. Ανασκόπηση & Αξιολόγηση	- Στόχος: Εδραίωση της μάθησης, σύνδεση με τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης (SDGs), παροχή ανατροφοδότησης. - Δραστηριότητα: Σύνομη περιήγηση στην έκθεση και ανατροφοδότηση από τους συμμαθητές. Χρησιμοποιήστε τη ρουτίνα σκέψης «Headlines» (Σκεφτείτε έναν τίτλο που να συνοψίζει την πιο σημαντική πτυχή αυτού του θέματος/ζητήματος. Πώς διαφέρει ο τίτλος σας από αυτό που θα σκεφτόσασταν χθες;) - Διάρκεια: 10 λεπτά
Αξιολόγηση	

Εταίροι του έργου

universität
wien

	- Διαμορφωτικοί έλεγχοι: Παρατήρηση της διαδικασίας (σχεδιασμός, επιλογές σύνθεσης, σχέση με το θέμα, ασφάλεια, συνεργασία) - Συνολική αξιολόγηση: Εικαστική εγκατάσταση και επιμελητική ετικέτα - Αυτοαξιολόγηση/αξιολόγηση από τους συμμαθητές: Ποιος θα μπορούσε να είναι ένας τίτλος που να αποτυπώνει την πιο σημαντική πτυχή αυτού του θέματος/ζητήματος; Πώς διαφέρει ο τίτλος μου από αυτό που θα σκεφτόμουν χθες;
Διαφοροποίηση & ένταξη	- Δυνατότητα αφήγησης της ετικέτας και χρήσης QR κωδικού για σύνδεση με το ηχητικό αρχείο - Υλικά ασφαλείας και σαφείς διαδρομές περιήγησης. Όλα τα δεδομένα καταγράφονται σε απλούς, εύχρηστους πίνακες με σαφή σύμβολα και εικονογράμματα.
Εργασία για το σπίτι / Επέκταση (προαιρετικά)	Διαδικτυακή γκαλερί (πριν/μετά τη χρήση των υλικών/απορριμμάτων, για τη δημιουργία της εγκατάστασης)
Σημειώσεις / Συμβουλές / Αναστοχασμός	- Σημειώσεις: Καταγράψτε και συλλέξτε επαναχρησιμοποιήσιμα υλικά· βρείτε 2 παραδείγματα έργων τέχνης· λάβετε άδεια για τις εικόνες. - Αναστοχασμός: Τι λειτούργησε και γιατί; τι πρέπει να προσαρμοστεί την επόμενη φορά; ποιοι δεν συμμετείχαν και πώς να τους συμπεριλάβουμε; ποιες συνεργασίες πρόσθεσαν αξία.

Εταίροι του έργου

Εταίροι του έργου

universität
wien

Σχέδιο μαθήματος 2: Κατανόηση της ποιοτικής εκπαίδευσης

Τίτλος μαθήματος: Κατανόηση της ποιοτικής εκπαίδευσης	
Λογιστικά	- Θέμα / Τάξη / Ομάδα: Κοινωνικές επιστήμες / Αγωγή του πολίτη – Γυμνάσιο (ηλικίες 13–15) - Ημερομηνία & Διάρκεια: 100 λεπτά (Διπλό μάθημα) - Όνομα δασκάλου:
Μαθησιακοί στόχοι	Μέχρι το τέλος του μαθήματος, οι μαθητές θα είναι σε θέση να: - Να εξηγούν τις βασικές αρχές της Ποιοτικής Εκπαίδευσης (ΣΒΑ 4). - Να αναλύουν θέματα όπως η πρόσβαση, η ισότητα, η ένταξη και η δια βίου μάθηση. - Να εξηγήσουν γιατί η ποιοτική εκπαίδευση είναι απαραίτητη για τα άτομα και την κοινωνία. - Να αναπτύξουν δεξιότητες κριτικής σκέψης, επιχειρηματολογίας και δημόσιας ομιλίας μέσω της συζήτησης. - Να αντιμετωπίζουν με σεβασμό τις αντίθετες απόψεις και να επιδεικνύουν δημοκρατική συμμετοχή.
Κριτήρια επιτυχίας	Οι μαθητές μπορούν:

Εταίροι του έργου

	- Να περιγράψουν τουλάχιστον τρία βασικά στοιχεία της ποιοτικής εκπαίδευσης (πρόσβαση, ισότητα, ένταξη, ποιότητα). - Να εξηγήσουν πώς ο Στόχος 4 των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης (SDG 4) συνδέεται με τη δικαιοσύνη, την ισότητα και τις ευκαιρίες για όλους. - Να παρουσιάζουν σαφή και σεβαστά επιχειρήματα κατά τη διάρκεια της συζήτησης. - Να αναστοχάζονται προσεκτικά σχετικά με το τι σημαίνει ποιοτική εκπαίδευση για τους ίδιους και για την κοινωνία.
Βασικό περιεχόμενο και πόροι	Αυτό το μάθημα είναι σύμφωνα με: - SDG 4 – Ποιοτική Εκπαίδευση (πρωτοβάθμια) - ΣΒΑ 5 (Ισότητα των φύλων) - ΣΒΑ 10 (Μείωση των ανισοτήτων) - ΣΒΑ 16 (Ειρήνη, δικαιοσύνη και ισχυροί θεσμοί) Το μάθημα υποστηρίζει αξίες της ΕΕ όπως η ισότητα, τα ανθρώπινα δικαιώματα, ο δημοκρατικός διάλογος και η ενεργός συμμετοχή των πολιτών. Οι μαθητές διερευνούν πραγματικές εκπαιδευτικές προκλήσεις, προτείνουν λύσεις και συμμετέχουν σε συζητήσεις — βασικές αρχές ενός σχολικού «ζωντανού εργαστηρίου». Λέξεις-κλειδιά: Ποιοτική εκπαίδευση, πρόσβαση, ισότητα, ένταξη, δια βίου μάθηση, ευκαιρίες, δικαιοσύνη, παγκόσμιοι στόχοι, SDG 4, δημοκρατία, ιθαγένεια.

Εταίροι του έργου

Μέθοδοι & Ομαδοποίηση	- Μέθοδοι: έρευνα, ομαδική συζήτηση, συνεργατική δημιουργία, συζήτηση, αναστοχασμός - Ομαδοποίηση: όλη η τάξη, μικρές ομάδες (4–5), ομάδες συζήτησης (Υπέρ/Κατά)
Ροή μαθήματος (5 βήματα)	Εισαγωγή — Έρευνα — Εφαρμογή — Εξατομίκευση — Ανασκόπηση
Περιγραφή	
1. Εισαγωγή	- Ενεργοποίηση προγενέστερων γνώσεων, ορισμός της δικαιοσύνης στην εκπαίδευση και εισαγωγή στον ΣΒΑ 4. - Σκοπός: Ενεργοποίηση προγενέστερων γνώσεων και εισαγωγή του ΣΒΑ 4. - Ο εκπαιδευτικός ρωτά: - ο «Τι σημαίνει να λαμβάνεις ποιοτική εκπαίδευση;» - ο «Γιατί η εκπαίδευση θεωρείται ανθρώπινο δικαίωμα;» - ο «Τι γνωρίζετε ήδη για τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης;» - Ο εκπαιδευτικός εξηγεί τον ΣΒΑ 4 – Ποιοτική Εκπαίδευση, δίνοντας έμφαση: - ο δικαιοσύνη - ο την ένταξη - ο ίσες ευκαιρίες - ο την εκπαίδευση ως βασική αξία της ΕΕ

Εταίροι του έργου

universität
wien

2. Παρουσίαση/Ερευν α

Ο εκπαιδευτικός παρουσιάζει τα βασικά στοιχεία της ποιοτικής εκπαίδευσης:

- Πρόσβαση: όλοι οι μαθητές μπορούν να φοιτούν στο σχολείο.
- Ποιότητα: καταρτισμένοι εκπαιδευτικοί, ασφαλείς χώροι, κατάλληλοι πόροι.
- Ισότητα: δίκαιες ευκαιρίες ανεξάρτητα από το κοινωνικό υπόβαθρο.
- Ένταξη: υποστήριξη για ποικίλες ανάγκες.
- Δια βίου μάθηση: εκπαίδευση πέρα από την τυπική σχολική εκπαίδευση.

Οι μαθητές παρακολουθούν ένα σύντομο βίντεο για τους ΣΒΑ ή βλέπουν ενημερωτικά γραφήματα.

Οι ζευγάρια συζητούν:

- «Ποιοι ενδέχεται να αντιμετωπίζουν δυσκολίες στην πρόσβαση στην εκπαίδευση σε τοπικό ή παγκόσμιο επίπεδο;»
- «Τι κάνει την εκπαίδευση δίκαιη και χωρίς αποκλεισμούς;»
- «Ποιες προκλήσεις αντιμετωπίζουν οι μαθητές στο σχολείο μας;»

Έτσι ξεκινά η φάση παρατήρησης του Living Lab.

Εταίροι του έργου

	- Παρουσιάστε τις αρχές: πρόσβαση, ισότητα, συμμετοχικότητα, ποιότητα, δια βίου μάθηση. - Χρησιμοποιήστε οπτικό υλικό και ενθαρρύνετε τους μαθητές να μοιραστούν προσωπικά παραδείγματα.
3. Εφαρμογή/Πρακτικ ή	Οι μαθητές δημιουργούν μια αφίσα ή μια παρουσίαση με τίτλο: «Τι κάνει την εκπαίδευση ποιοτική;» Κάθε ομάδα περιλαμβάνει: - Βασικά στοιχεία του Στόχου 4 - Πραγματικά προβλήματα στο σχολείο/την κοινότητα - 2–3 ρεαλιστικές λύσεις με πρωτοβουλία των μαθητών, π.χ.: - ο αλληλοδιδασκαλία - ο εκστρατεία κατά των διακρίσεων/του εκφοβισμού - ο πιο συμπεριληπτικοί πόροι για την τάξη - ο πιο πράσινο και ασφαλέστερο μαθησιακό περιβάλλον Ο εκπαιδευτικός περιφέρεται στην τάξη για να υποστηρίξει και να καθοδηγήσει τις ομάδες. - Οι ομάδες σχεδιάζουν αφίσες/διαφάνειες στις οποίες εντοπίζουν προκλήσεις και προτείνουν λύσεις που συνάδουν με τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης (SDG).

Εταίροι του έργου

universität
wien

4. Εξατομίκευση και ενσωμάτωση

Οι μαθητές προετοιμάζουν επιχειρήματα, συμμετέχουν σε δομημένη συζήτηση και αξιολογούν ιδέες.

- Ερώτηση συζήτησης:
 - ο «Για την επίτευξη της Ποιοτικής Εκπαίδευσης, τι έχει μεγαλύτερη σημασία: η πρόσβαση ή η ποιότητα;»
 - ο Ομάδα Α (Υπέρ): Η πρόσβαση είναι πιο σημαντική.
 - ο Ομάδα Β (Κατά): Η ποιότητα είναι πιο σημαντική.
- Διάρκεια συζήτησης:
 - ο 5 λεπτά: προετοιμασία
 - ο 3 λεπτά η κάθε ομάδα: παρουσιάσεις των ομάδων
 - ο Αντιρρήσεις + ανοιχτή συζήτηση
 - ο Τελικές καταληκτικές δηλώσεις
- Σημαντικές οδηγίες για τον εκπαιδευτικό:
 - ο σεβασμός στην επικοινωνία
 - ο επιχειρήματα βασισμένα σε αποδεικτικά στοιχεία
 - ο ενεργητική ακρόαση
 - ο δημοκρατική συμμετοχή
- Οι μαθητές χρησιμοποιούν πληροφορίες από την έρευνα και την ομαδική εργασία.

Εταίροι του έργου

universität
wien

5. Ανασκόπηση και αξιολόγηση

Οι μαθητές αναστοχάζονται τη μάθησή τους και συνδέουν τον ΣΒΑ 4 με τη δική τους ζωή και τις κοινότητές τους.

- Οι μαθητές αναστοχάζονται:
 - ο «Ποιες νέες ιδέες μάθατε σχετικά με την Ποιοτική Εκπαίδευση;»
 - ο «Πώς μπορεί ο ΣΒΑ 4 να βελτιώσει το δικό σας μαθησιακό περιβάλλον;»
 - ο «Η συζήτηση άλλαξε την άποψή σας;»
- Ο εκπαιδευτικός συνοψίζει και συνδέει τη μάθηση με:
 - ο την παγκόσμια ιθαγένεια
 - ο την ταυτότητα της ΕΕ
 - ο τη βιώσιμη ανάπτυξη
 - ο δικαιοσύνη και ένταξη στην εκπαίδευση

Αξιολόγηση

Διαμορφωτική αξιολόγηση:

- Παρατηρήσεις σχετικά με τη συνεργασία
- Ποιότητα των απαντήσεων στις ερωτήσεις
- Συμμετοχή σε συζητήσεις και διαλόγους

Συνολική αξιολόγηση:

- Αξιολόγηση αφισών/παρουσιάσεων με χρήση κριτηρίων
- Απόδοση στη συζήτηση (σαφήνεια, ομαδική εργασία, τεκμηρίωση)

Αυτοαξιολόγηση/Αξιολόγηση από ομοτίμους:

Οι μαθητές συμπληρώνουν ένα φύλλο αναστοχασμού που αφορά:

- την προσωπική συμβολή
- ομαδική εργασία

Εταίροι του έργου

	- κατανόηση του ΣΒΑ 4 - δυνατά σημεία και τομείς που χρήζουν βελτίωσης
Διαφοροποίηση και ένταξη	- Υποστηρικτικό υλικό: λίστες λεξιλογίου, εισαγωγικές φράσεις, καθοδηγούμενα πρότυπα - Επεκτάσεις: συντονιστές συζητήσεων, ερευνητές, συντάκτες περιλήψεων - Προσβασιμότητα: εργαλεία μετάφρασης, οπτικό υλικό, πολυτροπικές εργασίες - Ομαδοποίηση χωρίς αποκλεισμούς: ομάδες μεικτών ικανοτήτων για αλληλοϋποστήριξη
Εργασία για το σπίτι / Επέκταση (προαιρετικό)	Επιλέξτε ένα: - Γράψτε μια ανάρτηση σε blog ή ένα δοκίμιο: «Πώς μπορούν οι νέοι να συμβάλουν στη βελτίωση της εκπαίδευσης για όλους;» - Δημιουργήστε μια ψηφιακή αφίσα ή ένα βίντεο ευαισθητοποίησης σχετικά με τον Στόχο 4 των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης (SDG 4). - Πάρτε συνέντευξη από ένα μέλος της οικογένειάς σας σχετικά με τις εκπαιδευτικές του εμπειρίες.
Σημειώσεις / Συμβουλές / Αναστοχασμός	- Ενθαρρύνετε την επικοινωνία με σεβασμό και τη δημοκρατική συμμετοχή. - Αξιολογήστε τη συμμετοχή για να βελτιώσετε τους μελλοντικούς κύκλους του Living Lab. - Προσαρμόστε τις εργασίες ανάλογα με τις ανάγκες και τα αποτελέσματα των μαθητών.

Εταίροι του έργου

Εταίροι του έργου

universität
wien

Σχέδιο μαθήματος 3: Βιώσιμοι αρχιτέκτονες 2050 «Η πόλη του μέλλοντος»

Τίτλος μαθήματος: Βιώσιμοι Αρχιτέκτονες 2050: «Η Πόλη του Μέλλοντος»	
Λεπτομέρειες	- Θέμα/Τάξη/Ομάδα: Πολιτική αγωγή/Τεχνολογία/Κριτική και δημιουργική σκέψη - Τάξη/Ομάδα: Μαθητές ηλικίας 10–13 ετών (κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση) - Ημερομηνία & Διάρκεια (συνολικά): 90' - Όνομα εκπαιδευτικού:
Μαθησιακοί στόχοι	Μέχρι το τέλος του μαθήματος, οι μαθητές θα είναι σε θέση να: - Να κατανοήσουν τι είναι μια βιώσιμη πόλη και γιατί οι χώροι πρασίνου, η καθαρή ενέργεια και οι φιλικές προς το περιβάλλον λύσεις είναι σημαντικές για - Να συζητήσουν πώς οι άνθρωποι μπορούν να δημιουργήσουν ένα πιο βιώσιμο μέλλον με βάση παραδείγματα των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης (π.χ. καθαρή ενέργεια, βιώσιμες υποδομές - Να χτίσουν ένα τμήμα πόλης στο περιβάλλον του Minecraft, εφαρμόζοντας τουλάχιστον αρκετές αρχές βιωσιμότητας (ηλιακή ενέργεια, πράσινες στέγες, ποδηλατόδρομοι, εξοικονόμηση νερού κ.λπ.). - Να είναι σε θέση να εργάζονται σε ομάδα, συμφωνώντας στους ρόλους και επιλύοντας τις προκλήσεις που προκύπτουν.

Εταίροι του έργου

Κριτήρια επιτυχίας	Οι μαθητές μπορούν: - Να εξηγήσουν τι είναι μια βιώσιμη πόλη και να αναφέρουν τουλάχιστον μερικά στοιχεία βιωσιμότητας (π.χ. χώροι πρασίνου, καθαρή ενέργεια, ποδηλατόδρομοι). - Να προτείνουν τουλάχιστον μία βιώσιμη λύση που ταιριάζει στο μοντέλο πόλης του 2050. - Να συμβάλλουν στην ανάπτυξη του ομαδικού σχεδίου, να συμμετέχουν στη συζήτηση και να συμφωνούν στους ρόλους. - Να δημιουργήσουν τουλάχιστον ένα τμήμα μιας πόλης στο περιβάλλον του Minecraft που να αντανakλά τις αρχές της βιωσιμότητας. - Να εξηγήσουν εν συντομία τις επιλογές τους, π.χ. γιατί επέλεξαν ένα φωτοβολταϊκό πάρκο, μια πράσινη στέγη ή ένα σύστημα συλλογής νερού. - Να εργάζονται με φιλικό τρόπο, να βοηθούν τα μέλη της ομάδας και να τηρούν τις συμφωνίες.
Βασικό περιεχόμενο και πόροι	Λέξεις-κλειδιά/έννοιες: - Βιώσιμη πόλη - Καθαρή ενέργεια - Βιώσιμη υποδομή - Πράσινοι χώροι - Ανθεκτικότητα στο κλίμα - Η πόλη το 2050

Εταίροι του έργου

	Κύριες πηγές - Ιστοσελίδα των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης του ΟΗΕ (ιδίως οι ΣΒΑ 7, 11 και 13). - Πηγές πληροφοριών για βιώσιμες πόλεις (πράσινοι χώροι, βιώσιμες υποδομές, καθαρή ενέργεια). Εργαλεία - Υπολογιστές (με εγκατεστημένο το Minecraft). - Πρόσβαση στο Διαδίκτυο για αναζήτηση πληροφοριών και ομαδική εργασία. - Χαρτί και μολύβια για σκίτσα πόλεων και σχεδιασμό ιδεών. - Σύντομο ενημερωτικό υλικό που έχει ετοιμάσει ο εκπαιδευτικός σχετικά με τις βιώσιμες πόλεις, την καθαρή ενέργεια και τους ΣΒΑ. ΣΒΑ 4 – Ποιοτική Εκπαίδευση (πρωτοβάθμια)
Μέθοδοι & Ομαδοποίηση	- Εργασία σε μικρές ομάδες (4–5 μαθητές), με καθορισμένους ρόλους: δημιουργός ιδεών, ερευνητής, κατασκευαστής Minecraft, σχεδιαστής, παρουσιαστής/εκπρόσωπος της ομάδας. - Έρευνα και συζήτηση – συζήτηση σχετικά με τα στοιχεία μιας βιώσιμης πόλης και τους ΣΒΑ. - Δημιουργικός σχεδιασμός – δημιουργία σκίτσου της πόλης σε χαρτί. - Ψηφιακή μοντελοποίηση – δημιουργία τμημάτων της πόλης στο περιβάλλον του Minecraft.

Εταίροι του έργου

universität
wien

	- Ανασκόπηση και παρουσίαση – οι μαθητές εξηγούν τις αποφάσεις τους και πώς αυτές σχετίζονται με τη βιωσιμότητα.
Ροή μαθήματος (5 βήματα)	Παρατηρούμε – ερευνούμε – συλλογίζομαστε – δημιουργούμε – αναστοχαζόμαστε.
Περιγραφή	
1. Εισαγωγή	- Εισαγωγή – 10 λεπτά - Στόχος: Να ενεργοποιήσουμε τις γνώσεις των μαθητών και να δείξουμε τη σημασία του θέματος των βιώσιμων πόλεων. - Δραστηριότητα: Ο εκπαιδευτικός παρουσιάζει εν συντομία την έννοια της βιώσιμης πόλης, προβάλλοντας ένα απλό ενημερωτικό γράφημα ή ένα σύντομο βίντεο σχετικά με τις πόλεις του μέλλοντος. Συζήτηση: Ποιες πόλεις θεωρείτε άνετες και φιλικές προς το περιβάλλον; Γιατί είναι σημαντικά τα πράσινα διαμερίσματα, η καθαρή ενέργεια και η βολική υποδομή;
2. Παρουσίαση/Ερευνά	- Παρουσίαση/εξερεύνηση – 20 λεπτά - Στόχος: Να εξοικειωθούν οι μαθητές με τα κύρια στοιχεία μιας βιώσιμης πόλης και να ενθαρρυνθούν να κάνουν ερωτήσεις. - Δραστηριότητα: Ο εκπαιδευτικός παρουσιάζει εν συντομία βιώσιμες λύσεις – ηλιακούς συλλέκτες, πράσινες στέγες, ποδηλατοδρόμους, συστήματα συλλογής βρόχινου νερού –

Εταίροι του έργου

universität
wien

	χρησιμοποιώντας μερικές εικόνες ή ένα σύντομο οπτικό βοήθημα. Οι μαθητές ενθαρρύνονται να ρωτήσουν: «Γιατί αυτή η λύση είναι ωφέλιμη για την πόλη;» «Πώς θα βελτιώσει τη ζωή το 2050;» Στις ομάδες δίνονται υλικά για σκίτσο. Οι μαθητές δημιουργούν ένα σκίτσο μιας βιώσιμης πόλης του μέλλοντος.
3. Εφαρμογή/Πρακτικ ή	- Εφαρμογή/πρακτική – 45 λεπτά - Στόχος: Να εφαρμόσουν τις γνώσεις τους στην πράξη δημιουργώντας ένα τμήμα μιας βιώσιμης πόλης του 2050 στο περιβάλλον του Minecraft. - Δραστηριότητα: 1. Οι ομάδες (4–5 μαθητές) μοιράζουν τους ρόλους. 2. Δημιουργούν ένα τμήμα πόλης στο περιβάλλον του Minecraft, ενσωματώνοντας βιώσιμες λύσεις όπως στοιχεία ηλιακής ενέργειας, πράσινες στέγες, ποδηλατόδρομους, χώρους πρασίνου και συστήματα συλλογής νερού.

Εταίροι του έργου

universität
wien

4. Εξατομίκευση & Ενσωμάτωση	- Ανασκόπηση/ανάλυση – 10 λεπτά. - Στόχος: Να αναλυθούν οι λύσεις για την πόλη που έχουν αναπτυχθεί και να εξεταστεί ο αντίκτυπός τους στη βιωσιμότητα και την ποιότητα ζωής. - Δραστηριότητα: Συζητήστε το μοντέλο της πόλης του μέλλοντος: Ποιες βιώσιμες λύσεις έχουν αποδειχθεί επιτυχημένες; Γιατί είναι σημαντικές για την πόλη το 2050; Πώς θα βοηθήσουν τους ανθρώπους να ζήσουν πιο άνετα και υγιεινά; Με τη βοήθεια του εκπαιδευτικού, οι μαθητές συνδέουν τις επιλογές τους με τον ΣΒΑ 7 (καθαρή ενέργεια), τον ΣΒΑ 11 (βιώσιμες πόλεις) και τον ΣΒΑ 13 (δράση για το κλίμα).
5. Ανασκόπηση & Αξιολόγηση	- Ανασκόπηση και συστάσεις – 5 λεπτά. - Στόχος: Να συνοψιστεί η μαθησιακή διαδικασία και να προταθούν τρόποι βελτίωσης των λύσεων για βιώσιμες πόλεις. - Δραστηριότητα: Κάθε ομάδα παρουσιάζει 1–2 προτάσεις για το πώς να βελτιωθεί περαιτέρω η βιωσιμότητα της πόλης του 2050 (π.χ. περισσότεροι χώροι πρασίνου, πιο αποδοτική καθαρή ενέργεια, καλύτερα συστήματα εξοικονόμησης νερού). - Οι μαθητές συμπληρώνουν την πρόταση αναστοχασμού: «Παλιά πίστευα ότι..., τώρα καταλαβαίνω ότι...».
Αξιολόγηση	

Εταίροι του έργου

universität
wien

- Διαμορφωτική: παρατήρηση από τον εκπαιδευτικό της εργασίας στο περιβάλλον του Minecraft, συνεργασία στην ομάδα, ακρίβεια στη δημιουργία ενός πολεοδομικού σχεδίου και στην εφαρμογή βιώσιμων λύσεων, ποιότητα της συμμετοχής στις συζητήσεις.
- Σύνοψη: ολοκληρωμένο τμήμα μιας βιώσιμης πόλης το 2050 στο περιβάλλον του Minecraft και σαφώς διατυπωμένα κύρια συμπεράσματα/προτάσεις σχετικά με τους ΣΒΑ.
- Αυτοαξιολόγηση: σύντομη αναστοχαστική σκέψη συμπληρώνοντας τη φράση: «Παλιά πίστευα ότι..., τώρα καταλαβαίνω ότι...».

Διαφοροποίηση & Ένταξη

- Ευέλικτοι ρόλοι στις ομάδες: δημιουργός ιδεών, ερευνητής, κατασκευαστής στο περιβάλλον του Minecraft, σχεδιαστής, παρουσιαστής/εκπρόσωπος της ομάδας. Οι μαθητές μπορούν να επιλέξουν τη δραστηριότητα που ταιριάζει καλύτερα στις ικανότητές τους.
- Εναλλακτική συμμετοχή για μαθητές που δυσκολεύονται να εργαστούν στον υπολογιστή: μπορούν να συνεισφέρουν περισσότερο σχεδιάζοντας την πόλη.

Εργασία για το σπίτι / Επέκταση (προαιρετικό)

Οι μαθητές φωτογραφίζουν ένα παράδειγμα βιωσιμότητας στο σπίτι ή στη γειτονιά τους (π.χ. ηλιακά πάνελ, ποδηλατόδρομος, κοινοτικός κήπος) και κάνουν μια σύντομη παρουσίαση σχετικά με αυτό.

Σημειώσεις / Συμβουλές / Ανασκόπηση

Τι λειτούργησε καλά; Τι πρέπει να βελτιωθεί την επόμενη φορά;

Εταίροι του έργου

universität
wien

Εταίροι του έργου

universität
wien

Σχέδιο μαθήματος 4: Μοιραστείτε την καλοσύνη

Τίτλος μαθήματος: Μοιραστείτε την καλοσύνη	
Λεπτομέρειες	- Θέμα/ Τάξη/ Ομάδα: Αγωγή του πολίτη / Κριτική και δημιουργική σκέψη - Τάξη/Ομάδα: 10–12 ετών - Ημερομηνία & Διάρκεια (συνολικά): 45' + 45' - Όνομα εκπαιδευτικού:
Μαθησιακοί στόχοι	Μέχρι το τέλος του μαθήματος, οι μαθητές θα είναι σε θέση να: - Να κατανοήσουν τα προβλήματα της φτώχειας και της πείνας. - Να σχεδιάσουν και να πραγματοποιήσουν μια εκστρατεία συλλογής τροφίμων. - Να δημιουργήσουν ένα σύντομο μήνυμα/αφίσες που θα ενθαρρύνουν τους άλλους να συνεισφέρουν. - Να αναστοχαστούν τις ενέργειές τους και τον αντίκτυπό τους στην κοινότητα.
Κριτήρια επιτυχίας	Οι μαθητές μπορούν: - Να μεταδώσουν με σαφήνεια το μήνυμα σχετικά με τη συλλογή τροφίμων· το μήνυμα ενθαρρύνει τη δράση (πρόσκληση για δράση). - να κατανοήσουν τη σημασία της ευθύνης και της συνεργασίας.

Εταίροι του έργου

	- να επιδείξουν (μέσω της αναστοχαστικής σκέψης) κριτική σκέψη και ενσυναίσθηση.
Βασικό περιεχόμενο και πόροι	- Λέξεις-κλειδιά/έννοιες: Φτώχεια, πείνα, κοινωνική ευθύνη, κοινοτικές δραστηριότητες, αλληλεγγύη. - Κύριες πηγές: Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης 1 & 2 του ΟΗΕ, τοπικές τράπεζες τροφίμων. - Υλικά/εργαλεία: τηλέφωνα/ταμπλέτες, CapCut/InShot, αφίσες, πρότυπα σχεδιασμού.
Μέθοδοι & Ομαδοποίηση	- Ομαδική συζήτηση (3–4 μαθητές), δημιουργική δραστηριότητα και αναστοχασμός (ολόκληρη η τάξη).
Ροή μαθήματος (5 βήματα)	Παρακολούθηση — Ερώτηση — Σκέψη — Δημιουργία — Αναστοχασμός
Περιγραφή	
1. Εισαγωγή	- Στόχος: Να ενεργοποιήσετε τις γνώσεις και να δείξετε τη σημασία του θέματος. - Δραστηριότητα: Παρουσιάστε 1–2 σύντομα παραδείγματα εκστρατειών συλλογής τροφίμων ή κοινωνικών πρωτοβουλιών. - Συζήτηση: Θα μοιραζόσασταν αυτές τις πληροφορίες με άλλους; Γιατί; Πώς μπορούμε να ενθαρρύνουμε τους ανθρώπους να συνεισφέρουν στη συλλογή τροφίμων; - Διάρκεια: 10 λεπτά

Εταίροι του έργου

2. Παρουσίαση/Ερευν α	- Στόχος: Να μάθουμε τι είναι η φτώχεια και η πείνα και πώς μπορούμε να βοηθήσουμε. - Δραστηριότητα: Ο εκπαιδευτικός παρουσιάζει τους στόχους SDG 1 και SDG 2 και εξηγεί τις αρχές της συλλογής τροφίμων. Οι ομάδες επιλέγουν το θέμα της εκστρατείας τους (π.χ. ηλικιωμένοι, παιδιά που ζουν σε συνθήκες φτώχειας). Παρουσιάζονται πίνακες σχεδιασμού. - Διάρκεια: 15 λεπτά
3. Εφαρμογή/Πρακτικ ή	- Στόχος: Οι μαθητές εφαρμόζουν τις γνώσεις τους μέσω δημιουργικών δραστηριοτήτων. - Δραστηριότητα: Σε ομάδες, οι μαθητές σχεδιάζουν μια εκστρατεία. Ερωτήσεις που πρέπει να τεθούν: πού θα συλλέξουν τα προϊόντα (κατάστημα, σχολείο); ποια μηνύματα ή αφίσες θα χρησιμοποιήσουν; πώς θα ενθαρρύνουν τους άλλους να συνεισφέρουν; (π.χ. «Μοιραστείτε την καλοσύνη σας», «Προσκαλέστε έναν φίλο να συνεισφέρει») - Διάρκεια: 25 λεπτά

Εταίροι του έργου

universität
wien

4. Εξατομίκευση & Ενσωμάτωση	- Στόχος: Να βελτιώσουν, να εξατομικεύσουν και να αναστοχαστούν τις δραστηριότητες. - Δραστηριότητα: Κάθε μαθητής συνεισφέρει με έναν μοναδικό τρόπο (γράφοντας, δημιουργώντας αφίσες, γυρίζοντας βίντεο, συντονίζοντας). Οι ομάδες συλλέγουν τρόφιμα, ολοκληρώνουν τις αφίσες ή τα βίντεο και προετοιμάζονται για την αναστοχασμό. - Διάρκεια: 25 λεπτά
5. Ανασκόπηση & Αξιολόγηση	- Στόχος: Να μοιραστούν, να δώσουν ανατροφοδότηση και να εδραιώσουν τη μάθηση. - Δραστηριότητα: Ανασκόπηση της ομαδικής εργασίας (αφίσες, βίντεο, φωτογραφίες) · ανατροφοδότηση από τους συμμαθητές: «Παλιά πιστεύα ότι... Τώρα πιστεύω ότι...» · ο εκπαιδευτικός συνοψίζει και ζητά από τους μαθητές να καταγράψουν τις βασικές ιδέες και τα διδάγματα που αποκόμισαν. - Διάρκεια: 15 λεπτά
Αξιολόγηση	
- Διαμορφωτική αξιολόγηση: Παρατήρηση κατά τη διάρκεια του σχεδιασμού και της υλοποίησης, ποιότητα των ομαδικών συζητήσεων - Συνολική αξιολόγηση: Ολοκληρωμένη εκστρατεία συλλογής τροφίμων, αφίσες ή βίντεο (χρησιμοποιώντας κριτήρια αξιολόγησης: σαφήνεια, δημιουργικότητα, αντίκτυπος)	

Εταίροι του έργου

universität
wien

- Αυτοαξιολόγηση/αξιολόγηση από τους συμμαθητές: «Παλιά πίστευα ότι... Τώρα πιστεύω ότι...»	
Διαφοροποίηση και ένταξη	- Ρόλοι της ομάδας: υπεύθυνος προγραμματισμού, σχεδιαστής αφισών, δημιουργός βίντεο, υπεύθυνος συλλογής - Οπτικά βοηθήματα, λεξικό - Εναλλακτικά αποτελέσματα: αφίσα, κολάζ φωτογραφιών, ηχητικό υλικό
Εργασία για το σπίτι / Επέκταση (προαιρετικά)	Προετοιμάστε μια αναφορά για την τοπική κοινότητα ή τον δήμο σχετικά με τη σημασία της συλλογής τροφίμων και της βοήθειας προς τους φτωχούς.
Σημειώσεις / Συμβουλές / Ανασκόπηση	- Τι πήγε καλά; - Τι πρέπει να αλλάξει την επόμενη φορά; - Συμμετείχαν όλοι οι μαθητές; - Ποια ήταν η προστιθέμενη αξία;

Εταίροι του έργου

universität
wien

Σχέδιο μαθήματος 5: Κυνηγοί θορύβου

Τίτλος μαθήματος: Κυνηγοί θορύβου	
Λογιστική	- Θέμα/Τάξη/Ομάδα: Αγωγή του πολίτη/ Κριτική και δημιουργική σκέψη - Τάξη/Ομάδα: Μαθητές ηλικίας 10–13 ετών (κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση) - Ημερομηνία & Διάρκεια (συνολικά): 45’ - Όνομα εκπαιδευτικού:
Μαθησιακοί στόχοι	Μέχρι το τέλος του μαθήματος, οι μαθητές θα είναι σε θέση να: - Να μετρήσουν τα επίπεδα θορύβου σε διάφορους εσωτερικούς και εξωτερικούς χώρους του σχολείου χρησιμοποιώντας ψηφιακά εργαλεία. - Να καταγράψουν με ακρίβεια και να συστηματοποιούν τα δεδομένα χρησιμοποιώντας πίνακες, χάρτες και χρωματική κωδικοποίηση. - Αναλύουν την κατανομή του θορύβου στο σχολικό περιβάλλον, εντοπίζοντας τους πιο θορυβώδεις και τους πιο ήσυχους χώρους. - Εξηγούν τον αντίκτυπο του θορύβου στην υγεία και την ευημερία, συνδέοντάς τον με τον ΣΒΑ 3 (Καλή υγεία και ευημερία).

Εταίροι του έργου

	- Κατανοήσουν τη σημασία της μείωσης του θορύβου για μια βιώσιμη κοινότητα, συνδέοντάς την με τον ΣΒΑ 11 (Βιώσιμες πόλεις και κοινότητες). - Διατύπωση τεκμηριωμένων συμπερασμάτων και συστάσεων σχετικά με τον τρόπο μείωσης του θορύβου και βελτίωσης της ποιότητας του σχολικού περιβάλλοντος. - Να συνεργάζονται σε ομάδα, αναλαμβάνοντας έναν καθορισμένο ρόλο και εκτελώντας τις ανατεθείσες εργασίες με υπευθυνότητα. - Να χρησιμοποιούν κριτική σκέψη κατά την ερμηνεία δεδομένων και τη λήψη λογικών αποφάσεων.
Κριτήρια επιτυχίας	Οι μαθητές μπορούν: - να μετρήσουν τα επίπεδα θορύβου σε διάφορους χώρους του σχολείου χρησιμοποιώντας σωστά την εφαρμογή μέτρησης ντεσιμπέλ. - καταγράφουν με ακρίβεια τα δεδομένα στον πίνακα καταγραφής δεδομένων: τοποθεσία, ώρα, επίπεδο θορύβου. - να επισημαίνουν με σαφήνεια Τα επίπεδα θορύβου επισημαίνονται με σαφήνεια στον χάρτη χρησιμοποιώντας έναν συμφωνημένο κωδικό χρωμάτων. - να συγκρίνουν και να ερμηνεύουν τις διαφορές στα επίπεδα θορύβου σε διαφορετικούς χώρους, εξηγώντας λογικά τους πιθανούς λόγους.

Εταίροι του έργου

universität
wien

	- εξηγούν τον αντίκτυπο του θορύβου στην υγεία, την ευημερία και τη μάθηση, συνδέοντάς τον με τον ΣΒΑ 3 (καλή υγεία και ευημερία). - Να εξηγούν τη σημασία της μείωσης του θορύβου για ένα βιώσιμο περιβάλλον, με βάση τον ΣΒΑ 11 (βιώσιμες πόλεις και κοινότητες). - διατυπώνουν λογικές, ρεαλιστικές και σαφείς συστάσεις για τον τρόπο βελτίωσης της ποιότητας του σχολικού περιβάλλοντος και μείωσης των επιπέδων θορύβου. - να εργάζονται αποτελεσματικά σε ομάδα, να εκπληρώνουν τους ρόλους που τους έχουν ανατεθεί και να συμβάλλουν στο συνολικό αποτέλεσμα. - να επιδεικνύουν κριτική σκέψη, παρέχοντας τεκμηριωμένες πληροφορίες σχετικά με την κατανομή του θορύβου και τις επιπτώσεις του.
Βασικό περιεχόμενο και πόροι	Λέξεις-κλειδιά/έννοιες: - επίπεδο θορύβου - ντεσιμπέλ (dB) - περιβαλλοντική ηχορύπανση - υγεία και ευεξία - βιώσιμο περιβάλλον - συλλογή δεδομένων - χρωματική κωδικοποίηση - ΣΒΑ 3 (Καλή υγεία και ευημερία) - Στόχος 11 (Βιώσιμες πόλεις και κοινότητες)

Εταίροι του έργου

universität
wien

	Κύριες πηγές: Στόχοι 1 & 2 των Ηνωμένων Εθνών, τοπικές τράπεζες τροφίμων. - Πληροφορίες του ΠΟΥ σχετικά με τις επιπτώσεις του θορύβου στην υγεία - Ιστοσελίδα των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης του ΟΗΕ (ιδίως SDG 3 και 11) - Υλικό του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Περιβάλλοντος σχετικά με την ηχορύπανση - Σχέδια εσωτερικών και εξωτερικών χώρων του σχολείου (εκτυπωμένα). Εργαλεία: - Smartphones με εφαρμογές μέτρησης ντεσιμπέλ (π.χ. Sound Meter, Decibel X). - Έντυποι χάρτες της διάταξης του σχολείου για κάθε ομάδα. - Χαρτιά καταγραφής δεδομένων για την καταγραφή των αποτελεσμάτων των μετρήσεων θορύβου. - Χρωματιστά μολύβια/μαρκαδόροι/υπογραμμιστές για τη σήμανση των χαρτών σύμφωνα με τον χρωματικό κώδικα.
Μέθοδοι & Ομαδοποίηση	- Εργασία σε μικρές ομάδες (4–5 μαθητές), με σαφή κατανομή ρόλων: ειδικός μετρήσεων, υπεύθυνος καταγραφής δεδομένων, υπεύθυνος σήμανσης χαρτών, αναλυτής, εκφωνητής.

Εταίροι του έργου

	- Πρακτικές ερευνητικές δραστηριότητες, πραγματοποίηση μετρήσεων θορύβου και καταγραφή δεδομένων σε πίνακες και χάρτες. - Οπτική ανάλυση με χρήση χρωματικού κώδικα για την απεικόνιση της έντασης του θορύβου. - Συζήτηση και αναστοχασμός με όλη την τάξη, συζητώντας τα αποτελέσματα, τις αιτίες του θορύβου, τις επιπτώσεις στην υγεία και τις πιθανές λύσεις. - Δημιουργική δραστηριότητα για τη διατύπωση συστάσεων, προτείνοντας ρεαλιστικούς τρόπους μείωσης του θορύβου και βελτίωσης του περιβάλλοντος.
Ροή του μαθήματος (5 βήματα)	Παρατήρηση — έρευνα — στοχασμός — δημιουργία — αναστοχασμός.
Περιγραφή	
1. Εισαγωγή	- Εισαγωγή – 5 λεπτά - Στόχος: Να ενεργοποιήσουμε τις γνώσεις και να αναδείξουμε τη σημασία του θέματος. - Δραστηριότητα: Ο εκπαιδευτικός παρουσιάζει εν συντομία τις επιπτώσεις του θορύβου στην υγεία (π.χ. προβάλλοντας ένα ενημερωτικό γράφημα ή ένα βίντεο διάρκειας 10–15 δευτερολέπτων). Συζήτηση: Σε ποια σημεία του σχολείου ακούτε θόρυβο πιο συχνά; Γιατί αυτό μπορεί να αποτελεί πρόβλημα;

Εταίροι του έργου

universität
wien

2. Παρουσίαση/Ερευν α	- Παρουσίαση/εξερεύνηση – 5 λεπτά - Στόχος: Να εξοικειωθούν οι μαθητές με τις αρχές της μέτρησης του θορύβου και της καταγραφής δεδομένων. - Δραστηριότητα: Ο εκπαιδευτικός παρουσιάζει την εφαρμογή μέτρησης των ντεσιμπέλ, τον πίνακα καταγραφής δεδομένων και το σύστημα χρωματικής κωδικοποίησης (πράσινο–κίτρινο–κόκκινο). Διανέμονται στις ομάδες έντυποι χάρτες του σχολείου.
3. Εφαρμογή/Πρακτικ ή	- Εφαρμογή/πρακτική – 20 λεπτά. - Στόχος: Να εφαρμόσουν τις γνώσεις τους διεξάγοντας μια πραγματική μελέτη θορύβου. - Δραστηριότητα: Οι ομάδες (4–5 μαθητές) πηγαίνουν σε διαφορετικούς χώρους του σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας, διάδρομος, καφετέρια, αυλή, δρόμος κοντά στο σχολείο. Μετράνε το επίπεδο θορύβου χρησιμοποιώντας μια εφαρμογή μέτρησης ντεσιμπέλ. Καταγράφουν τα αποτελέσματα σε έναν πίνακα δεδομένων. Σημειώνουν τα σημεία μέτρησης σε έναν χάρτη χρησιμοποιώντας χρωματική κωδικοποίηση.

Εταίροι του έργου

universität
wien

4. Εξατομίκευση & Ενσωμάτωση	- Ανασκόπηση/ανάλυση – 10 λεπτά. - Στόχος: Να αναλυθούν τα αποτελέσματα και να συζητηθεί ο αντίκτυπος στην υγεία και τη βιωσιμότητα. - Δραστηριότητα: Οι ομάδες επιστρέφουν στην τάξη και συζητούν: Πού είναι πιο δυνατός ο θόρυβος; Γιατί; Ποια είναι η επίδραση στην υγεία και τη μάθηση; Με τη βοήθεια του δασκάλου, συνδέστε τα συμπεράσματα με τον ΣΒΑ 3 (υγεία) και τον ΣΒΑ 11 (βιώσιμες κοινότητες).
5. Ανασκόπηση & Αξιολόγηση	- Σκέψη και συστάσεις – 5 λεπτά. - Στόχος: Να συνοψιστεί η μαθησιακή διαδικασία και να προταθούν λύσεις. - Δραστηριότητα: Κάθε ομάδα παρουσιάζει 1–2 συστάσεις για τον τρόπο μείωσης του θορύβου σε διάφορους χώρους του σχολείου. - Οι μαθητές συμπληρώνουν τη φράση: «Πριν πίστευα ότι..., τώρα καταλαβαίνω ότι...»
Αξιολόγηση	
- Διαμορφωτική: παρατήρηση του εκπαιδευτικού κατά τη διάρκεια των μετρήσεων, ακρίβεια καταγραφής δεδομένων, ποιότητα συζητήσεων. - Συνολική: ολοκληρωμένος χάρτης θορύβου και κύρια συμπεράσματα/προτάσεις. - Αυτοαξιολόγηση: σύντομη ανασκόπηση («Πίστευα ότι..., τώρα καταλαβαίνω...»).	
Διαφοροποίηση & ένταξη	- Ευέλικτοι ρόλοι εντός των ομάδων: ειδικός μετρήσεων, υπεύθυνος καταγραφής, υπεύθυνος χαρτογράφησης, αναλυτής, εισηγητής.

Εταίροι του έργου

	- Οπτικά βοηθήματα (χρωματική κωδικοποίηση, πίνακες). - Εναλλακτική συμμετοχή για μαθητές ευαίσθητους στον θόρυβο (σήμανση χάρτη, ανάλυση).
Εργασία για το σπίτι / Επέκταση (προαιρετικά)	Προαιρετικά: - Μετρήστε το επίπεδο θορύβου σε τρία σημεία του σπιτιού σας (π.χ. κουζίνα, σαλόνι, έξω) και συγκρίνετέ το με τα αποτελέσματα από το σχολείο. - Δημιουργήστε μια αφίσα με τίτλο «Ένα πιο ήσυχο σχολείο». - Γράψτε μια σύντομη παράγραφο: «Πού στο περιβάλλον μου με ενοχλεί περισσότερο ο θόρυβος και γιατί;»
Σημειώσεις / Συμβουλές / Ανασκόπηση	Τι λειτούργησε καλά; Τι πρέπει να βελτιωθεί την επόμενη φορά;

Εταίροι του έργου

universität
wien

Σχέδιο μαθήματος 6: Κατανόηση της ποιοτικής εκπαίδευσης (ΣΒΑ 4) – Δραστηριότητα συζήτησης και ζωντανού εργαστηρίου

Τίτλος μαθήματος:	
Κατανόηση της ποιοτικής εκπαίδευσης (SDG 4) – Συζήτηση & δραστηριότητα Living Lab	
Λογιστικά	Θέμα / Τάξη / Ομάδα: Κοινωνικές επιστήμες / Αγωγή του πολίτη – Γυμνάσιο (ηλικίες 13–15) Ημερομηνία & Διάρκεια: 100 λεπτά (Διπλό μάθημα) Όνομα εκπαιδευτικού:
Μαθησιακοί στόχοι	Μέχρι το τέλος του μαθήματος, οι μαθητές θα είναι σε θέση να: 1. Να εξηγούν τις βασικές αρχές της Ποιοτικής Εκπαίδευσης (ΣΒΑ 4). 2. Να αναλύουν θέματα όπως η πρόσβαση, η ισότητα, η ένταξη και η δια βίου μάθηση. 3. Να εξηγήσουν γιατί η ποιοτική εκπαίδευση είναι απαραίτητη για τα άτομα και την κοινωνία. 4. Να αναπτύξουν δεξιότητες κριτικής σκέψης, επιχειρηματολογίας και δημόσιας ομιλίας μέσω της συζήτησης. 5. Να αντιμετωπίζουν με σεβασμό τις αντίθετες απόψεις και να επιδεικνύουν δημοκρατική συμμετοχή.
Κριτήρια επιτυχίας	Οι μαθητές μπορούν: • Να περιγράψουν τουλάχιστον τρία βασικά στοιχεία της ποιοτικής εκπαίδευσης (πρόσβαση, ισότητα, ένταξη, ποιότητα).

Εταίροι του έργου

universität
wien

	• Να εξηγήσουν πώς ο Στόχος 4 των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης (SDG 4) συνδέεται με τη δικαιοσύνη, την ισότητα και τις ευκαιρίες για όλους. • Να παρουσιάζουν σαφή και σεβαστά επιχειρήματα κατά τη διάρκεια της συζήτησης. • Να αναστοχάζονται προσεκτικά σχετικά με το τι σημαίνει ποιοτική εκπαίδευση για τους ίδιους και για την κοινωνία.
Βασικό περιεχόμενο και πόροι	Αυτό το μάθημα είναι σύμφωνο με: • SDG 4 – Ποιοτική Εκπαίδευση (πρωτοβάθμια) • ΣΒΑ 5 (Ισότητα των φύλων) • ΣΒΑ 10 (Μείωση των ανισοτήτων) • ΣΒΑ 16 (Ειρήνη, δικαιοσύνη και ισχυροί θεσμοί) Το μάθημα υποστηρίζει αξίες της ΕΕ όπως η ισότητα, τα ανθρώπινα δικαιώματα, ο δημοκρατικός διάλογος και η ενεργός συμμετοχή των πολιτών. Οι μαθητές διερευνούν πραγματικές εκπαιδευτικές προκλήσεις, προτείνουν λύσεις και συμμετέχουν σε συζητήσεις — βασικές αρχές ενός σχολικού «ζωντανού εργαστηρίου» (Living Lab). Ποιότητα στην εκπαίδευση, πρόσβαση, ισότητα, ένταξη, διαβίου μάθηση, ευκαιρίες, δικαιοσύνη, παγκόσμιοι στόχοι, ΣΒΑ 4, δημοκρατία, πολιτειότητα
Μέθοδοι & Ομαδοποίηση	• Μέθοδοι: έρευνα, ομαδική συζήτηση, συνεργατική δημιουργία, συζήτηση, αναστοχασμός

Εταίροι του έργου

	• Ομαδοποίηση: όλη η τάξη, μικρές ομάδες (4–5), ομάδες συζήτησης (Υπέρ/Κατά)
Ροή μαθήματος (5 βήματα)	Σκοπός: Ενεργοποίηση προγενέστερων γνώσεων και εισαγωγή στον ΣΒΑ 4. Ο εκπαιδευτικός ρωτά: • «Τι σημαίνει να λαμβάνεις ποιοτική εκπαίδευση;» • «Γιατί η εκπαίδευση θεωρείται ανθρώπινο δικαίωμα;» • «Τι γνωρίζετε ήδη για τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης;» Ο εκπαιδευτικός εξηγεί τον ΣΒΑ 4 – Ποιοτική Εκπαίδευση, δίνοντας έμφαση: • δικαιοσύνη • την ένταξη • ίσες ευκαιρίες • την εκπαίδευση ως βασική αξία της ΕΕ Ο εκπαιδευτικός παρουσιάζει τα βασικά στοιχεία της ποιοτικής εκπαίδευσης: • Πρόσβαση: όλοι οι μαθητές μπορούν να φοιτούν στο σχολείο. • Ποιότητα: καταρτισμένοι εκπαιδευτικοί, ασφαλείς χώροι, κατάλληλοι πόροι.

Εταίροι του έργου

- Ισότητα: δίκαιες ευκαιρίες ανεξάρτητα από το κοινωνικό υπόβαθρο.
- Ένταξη: υποστήριξη για ποικίλες ανάγκες.
- Δια βίου μάθηση: εκπαίδευση πέρα από την τυπική σχολική εκπαίδευση.

Οι μαθητές παρακολουθούν ένα σύντομο βίντεο για τους ΣΒΑ ή βλέπουν ενημερωτικά γραφήματα.

Συζήτηση σε ζευγάρια:

- «Ποιοι ενδέχεται να αντιμετωπίζουν δυσκολίες στην πρόσβαση στην εκπαίδευση σε τοπικό ή παγκόσμιο επίπεδο;»
- «Τι κάνει την εκπαίδευση δίκαιη και χωρίς αποκλεισμούς;»
- «Ποιες προκλήσεις αντιμετωπίζουν οι μαθητές στο σχολείο μας;»

Έτσι ξεκινά η φάση παρατήρησης του Living Lab.

3. Εφαρμογή / Πρακτική

Οι μαθητές δημιουργούν μια αφίσα ή μια παρουσίαση με τίτλο:

«Τι κάνει την εκπαίδευση ποιοτική;»

Κάθε ομάδα περιλαμβάνει:

- Βασικά στοιχεία του Στόχου 4

Εταίροι του έργου

- Πραγματικά προβλήματα στο σχολείο/την κοινότητα
- **2–3 ρεαλιστικές λύσεις με πρωτοβουλία των μαθητών, π.χ.:**

- αλληλοδιδασκαλία
- εκστρατεία κατά των διακρίσεων/του εκφοβισμού
- πιο συμπεριληπτικοί πόροι για την τάξη
- πιο πράσινο και ασφαλέστερο μαθησιακό περιβάλλον

Ο εκπαιδευτικός περιφέρεται στην τάξη για να υποστηρίξει και να καθοδηγήσει τις ομάδες.

4. Εξατομίκευση & Ενσωμάτωση (Δραστηριότητα συζήτησης)

Ερώτηση συζήτησης:

«Για την επίτευξη ποιοτικής εκπαίδευσης, τι έχει μεγαλύτερη σημασία: η πρόσβαση ή η ποιότητα;»

Ομάδα Α (Υπέρ): Η πρόσβαση είναι πιο σημαντική.

Ομάδα Β (Κατά): Η ποιότητα είναι πιο σημαντική.

Μορφή συζήτησης:

- 5 λεπτά: προετοιμασία
- 3 λεπτά η κάθε ομάδα: παρουσιάσεις των ομάδων

Εταίροι του έργου

universität
wien

- Αντιρρήσεις + ανοιχτή συζήτηση
- Τελικές καταληκτικές δηλώσεις

Σημαντικές οδηγίες για τον εκπαιδευτικό:

- σεβασμός στην επικοινωνία
- επιχειρήματα βασισμένα σε αποδεικτικά στοιχεία
- ενεργητική ακρόαση
- δημοκρατική συμμετοχή

Οι μαθητές χρησιμοποιούν πληροφορίες από την έρευνα και την ομαδική εργασία.

5. Ανασκόπηση & Αξιολόγηση

Οι μαθητές αναστοχάζονται:

- «Ποιες νέες ιδέες μάθατε σχετικά με την Ποιοτική Εκπαίδευση;»
- «Πώς μπορεί ο Στόχος 4 των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης (SDG 4) να βελτιώσει το δικό σας μαθησιακό περιβάλλον;»
- «Η συζήτηση άλλαξε την άποψή σας;»

Ο εκπαιδευτικός συνοψίζει και συνδέει τη μάθηση με:

- την παγκόσμια ιθαγένεια
- την ταυτότητα της ΕΕ
- τη βιώσιμη ανάπτυξη
- δικαιοσύνη και ένταξη στην εκπαίδευση

Εταίροι του έργου

Περιγραφή	
1. Εισαγωγή	Ενεργοποίηση προγενέστερων γνώσεων, ορισμός της δικαιοσύνης στην εκπαίδευση και παρουσίαση του ΣΒΑ 4.
2. Παρουσίαση/Διερεύνηση	Παρουσιάστε τις αρχές: πρόσβαση, ισότητα, ένταξη, ποιότητα, δια βίου μάθηση. Χρησιμοποιήστε οπτικό υλικό και ενθαρρύνετε τους μαθητές να μοιραστούν προσωπικά παραδείγματα.
3. Εφαρμογή/Πρακτική	Οι ομάδες σχεδιάζουν αφίσες/διαφάνειες, εντοπίζοντας προκλήσεις και προτείνοντας λύσεις που συνάδουν με τους ΣΒΑ.
4. Εξατομίκευση και ενσωμάτωση	Οι μαθητές προετοιμάζουν επιχειρήματα, συμμετέχουν σε δομημένη συζήτηση και αξιολογούν ιδέες.
5. Ανασκόπηση & Αξιολόγηση	Οι μαθητές αναστοχάζονται τη μάθησή τους και συνδέουν τον ΣΒΑ 4 με τη δική τους ζωή και τις κοινότητές τους.
Αξιολόγηση	
Διαμορφωτική: Διαμορφωτική αξιολόγηση Παρατηρήσεις σχετικά με τη συνεργασία	

Εταίροι του έργου

universität
wien

- Ποιότητα των απαντήσεων στις ερωτήσεις
- Συμμετοχή στη συζήτηση και τον διάλογο

Συνολική αξιολόγηση

- Αξιολόγηση αφισών/παρουσιάσεων με χρήση κριτηρίων
- Απόδοση στη συζήτηση (σαφήνεια, ομαδική εργασία, τεκμηρίωση)

Αυτοαξιολόγηση/Αξιολόγηση από ομοτίμους

Οι μαθητές συμπληρώνουν ένα φύλλο αναστοχασμού που αφορά:

- την προσωπική συμβολή
- ομαδική εργασία
- κατανόηση του ΣΒΑ 4
- δυνατά σημεία και τομείς που χρήζουν βελτίωσης

Διαφοροποίηση και ένταξη

? **Υποστηρικτικό υλικό:** λίστες λεξιλογίου, εισαγωγικές φράσεις, καθοδηγούμενα πρότυπα

? **Επεκτάσεις:** συντονιστές συζητήσεων, ερευνητές, συντάκτες περιλήψεων

? **Προσβασιμότητα:** εργαλεία μετάφρασης, οπτικό υλικό, πολυτροπικές εργασίες

? **Ομάδες χωρίς αποκλεισμούς:** ομάδες μεικτών ικανοτήτων για αλληλοϋποστήριξη

Εργασία για το σπίτι / Επέκταση (προαιρετικό)

Επιλέξτε ένα:

- Γράψτε μια ανάρτηση σε blog ή ένα δοκίμιο:
«Πώς μπορούν οι νέοι να συμβάλουν στη βελτίωση της εκπαίδευσης για όλους;»

Εταίροι του έργου

	- Δημιουργήστε μια ψηφιακή αφίσα ή ένα βίντεο ευαισθητοποίησης σχετικά με τον Στόχο 4 των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης (SDG 4). - Πάρτε συνέντευξη από ένα μέλος της οικογένειάς σας σχετικά με τις εκπαιδευτικές του εμπειρίες.
Σημειώσεις / Συμβουλές / Σκέψεις	- Ενθαρρύνετε την επικοινωνία με σεβασμό και τη δημοκρατική συμμετοχή. - Αξιολογήστε τη συμμετοχή για να βελτιώσετε τους μελλοντικούς κύκλους του Living Lab. - Προσαρμόστε τις εργασίες ανάλογα με τις ανάγκες και τα αποτελέσματα των μαθητών.

Σχέδιο μαθήματος 6: Ψηφιακή ευημερία και υπεύθυνη χρήση της τεχνολογίας: Διαβούλευση και δραστηριότητα Living Lab

Τίτλος μαθήματος: Ψηφιακή ευημερία και υπεύθυνη χρήση της τεχνολογίας (Living Lab)	
Λογιστικά	- Θέμα/Τάξη/Ομάδα: Κοινωνικές επιστήμες / Αγωγή του πολίτη – Γυμνάσιο (ηλικίες 13–15) - Ημερομηνία & Διάρκεια: 100 λεπτά - Όνομα εκπαιδευτικού:
Μαθησιακοί στόχοι	Μέχρι το τέλος του μαθήματος, οι μαθητές θα είναι σε θέση να: - Να εξηγούν τις βασικές αρχές της ψηφιακής ευημερίας. - Να αναλύουν ζητήματα όπως η ισορροπία του χρόνου που περνούν μπροστά στην οθόνη, η ασφάλεια στον κυβερνοχώρο και η ψηφιακή ένταξη.

Εταίροι του έργου

	- Εξηγούν γιατί η υπεύθυνη χρήση της τεχνολογίας είναι απαραίτητη για τα άτομα και την κοινωνία. - Να αναπτύξουν δεξιότητες κριτικής σκέψης, επιχειρηματολογίας και συζήτησης. - Συμμετέχουν με σεβασμό σε δημοκρατικό διάλογο και να προτείνουν λύσεις Living Lab.
Κριτήρια επιτυχίας	Οι μαθητές μπορούν: - Να περιγράψουν τουλάχιστον τρία στοιχεία της ψηφιακής ευημερίας. - Να εξηγήσουν πώς οι ψηφιακές συνήθειες επηρεάζουν την υγεία, τη μάθηση και τις σχέσεις. - Να παρουσιάζουν σαφή, τεκμηριωμένα επιχειρήματα σε μια συζήτηση. - Να προτείνουν ρεαλιστικές λύσεις ψηφιακής ευημερίας για το σχολείο τους.

Εταίροι του έργου

universität
wien

Βασικό περιεχόμενο και πόροι	- Σύμφωνα με τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης (SDGs): - ο ΣΒΑ 3 – Ευημερία - ο ΣΒΑ 4 – Ποιοτική εκπαίδευση - ο ΣΒΑ 9 – Καινοτομία - ο (Προαιρετικά) ΣΒΑ 11 – Βιώσιμες κοινότητες - ο (Προαιρετικά) ΣΒΑ 12 – Υπεύθυνη κατανάλωση - Υποστηρίζει τις αξίες της ΕΕ: ανθρώπινη αξιοπρέπεια, ισότητα, ένταξη, ψηφιακή ιθαγένεια. - Λέξεις-κλειδιά: ψηφιακή ευημερία, ασφάλεια στον κυβερνοχώρο, χρόνος χρήσης οθόνης, ένταξη, ψηφιακή παιδεία, ΣΒΑ - Πόροι: αφίσες, μαρκαδόροι, βίντεο, πύλες ψηφιακής ασφάλειας της ΕΕ, κριτήρια αξιολόγησης συζήτησης
Μέθοδοι & Ομαδοποίηση	- Μέθοδοι: έρευνα, συνεργατική εργασία, συζήτηση, αναστοχασμός - Ομαδοποίηση: όλη η τάξη, μικρές ομάδες, ομάδες συζήτησης
Ροή μαθήματος (5 βήματα)	Παρατήρηση — έρευνα — στοχασμός — δημιουργία — αναστοχασμός.
Περιγραφή	
1. Εισαγωγή	Ενεργοποιήστε τις προηγούμενες γνώσεις, ορίστε την ψηφιακή ευημερία και παρουσιάστε τους ΣΒΑ που σχετίζονται με τη χρήση της τεχνολογίας (ΣΒΑ 3, ΣΒΑ 4, ΣΒΑ 9). Ο εκπαιδευτικός προτρέπει τη συζήτηση χρησιμοποιώντας ερωτήσεις όπως: - «Τι σημαίνει για εσάς η υγιής χρήση της ψηφιακής τεχνολογίας;»

Εταίροι του έργου

universität
wien

	- «Πότε μπορεί η χρήση της τεχνολογίας να γίνει επιβλαβής;» - «Πώς σχετίζεται η ψηφιακή ευημερία με την καθημερινή σας σχολική ζωή;» Συνδέστε την ψηφιακή ευημερία με τα ψηφιακά δικαιώματα της ΕΕ, την ασφάλεια και την υπεύθυνη ιθαγένεια.
2. Παρουσίαση/Ερευν α	Παρουσιάστε τις βασικές αρχές της ψηφιακής ευεξίας: - υγιής ισορροπία στον χρόνο χρήσης οθόνης - ασφάλεια και προστασία της ιδιωτικής ζωής στο διαδίκτυο - πρόληψη του διαδικτυακού εκφοβισμού - ψηφιακή παιδεία και αξιολόγηση πληροφοριών - ένταξη και ίση πρόσβαση Χρησιμοποιήστε οπτικό υλικό, ενημερωτικά γραφήματα ή σύντομα βίντεο για την ψηφιακή ευεξία. Ενθαρρύνετε τους μαθητές να μοιραστούν προσωπικά παραδείγματα τόσο θετικών όσο και αρνητικών ψηφιακών συνηθειών.
3. Εφαρμογή/Πρακτικ ή	Οι ομάδες σχεδιάζουν αφίσες ή διαφάνειες που εντοπίζουν βασικές προκλήσεις ψηφιακής ευημερίας στο σχολείο/την κοινότητά τους και προτείνουν λύσεις που συνάδουν με τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης (SDG), όπως: - διαλείμματα ψηφιακής αποτοξίνωσης - συστήματα αλληλοϋποστήριξης - εκστρατεία πρόληψης του διαδικτυακού εκφοβισμού - οδηγίες για ασφαλή πλοήγηση

Εταίροι του έργου

	- πρωτοβουλίες για την ψηφιακή πρόσβαση χωρίς αποκλεισμούς Ο εκπαιδευτικός περιφέρεται στην τάξη για να προσφέρει καθοδήγηση και να διασφαλίσει τη συνεργασία.
4. Εξατομίκευση και ενσωμάτωση	- Οι μαθητές προετοιμάζουν επιχειρήματα και συμμετέχουν σε μια δομημένη συζήτηση σχετικά με ερωτήματα όπως: «Η τεχνολογία βελτιώνει ή βλάπτει την ευημερία των μαθητών;» - Οι ομάδες παρουσιάζουν επιχειρήματα, απαντούν σε αντιρρήσεις και αξιολογούν ιδέες χρησιμοποιώντας στοιχεία από τη δραστηριότητα έρευνας. Η συζήτηση αντανακλά τη δημοκρατική συμμετοχή, τον σεβασμό και την κριτική σκέψη.
5. Ανασκόπηση και αξιολόγηση	- Οι μαθητές αναστοχάζονται τη μάθησή τους και συνδέουν την ψηφιακή ευημερία με τη δική τους ζωή, τις κοινότητές τους και τις ευθύνες τους ως ψηφιακοί πολίτες. - Ο εκπαιδευτικός ενισχύει τις συνδέσεις με τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης (SDGs), τις αξίες της ΕΕ (ασφάλεια, αξιοπρέπεια, ένταξη) και τις βιώσιμες ψηφιακές συνήθειες.
Αξιολόγηση	

Εταίροι του έργου

universität
wien

Διαμορφωτική αξιολόγηση:

- Παρατηρήσεις σχετικά με τη συνεργασία
- Ποιότητα των απαντήσεων στις ερωτήσεις
- Συμμετοχή στη συζήτηση και τον διάλογο
- Κατάλληλη χρήση των εννοιών της ψηφιακής ευημερίας

Συνολική αξιολόγηση

- Αξιολόγηση αφισών/διαφανειών με τη χρήση κριτηρίων αξιολόγησης
- Απόδοση στη συζήτηση (σαφήνεια, ομαδική εργασία, χρήση τεκμηρίων)
- Ακρίβεια και σκοπιμότητα των προτάσεων λύσεων του Living Lab

Αυτοαξιολόγηση / Αξιολόγηση από ομοτίμους:

Οι φοιτητές συμπληρώνουν ένα φύλλο αναστοχασμού στο οποίο αναφέρουν:

- την προσωπική συμβολή στις ομαδικές εργασίες
- ομαδική εργασία και επικοινωνία
- κατανόηση της ψηφιακής ευημερίας και των σχετικών Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης
- δυνατά σημεία και τομείς που χρήζουν βελτίωσης

Διαφοροποίηση και ένταξη

- Υποστηρικτικό υλικό: λίστες λεξιλογίου, εισαγωγικές φράσεις, απλοποιημένοι ορισμοί ψηφιακών όρων
- Επεκτάσεις: οι μαθητές αναλαμβάνουν ρόλους συντονιστών συζητήσεων, ερευνητών ή ηγετών συζητήσεων
- Προσβασιμότητα: εργαλεία μετάφρασης, πολυτροπικά υλικά (οπτικά, ακουστικά, γραπτά), ψηφιακοί γραφικοί οργανωτές

Εταίροι του έργου

universität
wien

	- Ομάδες χωρίς αποκλεισμούς: ομάδες μεικτών ικανοτήτων για να εξασφαλιστεί η αλληλοϋποστήριξη και η ισορροπία ρόλων
Εργασία για το σπίτι / Επέκταση (προαιρετικό)	Επιλέξτε ένα: - Γράψτε μια ανάρτηση σε blog ή ένα δοκίμιο: - «Πώς μπορούν οι μαθητές να βελτιώσουν την ψηφιακή ευημερία στα σχολεία τους;» - Δημιουργήστε μια ψηφιακή αφίσα ή ένα βίντεο ευαισθητοποίησης που προωθεί την ασφαλή και υγιή χρήση της τεχνολογίας. - Πάρτε συνέντευξη από ένα μέλος της οικογένειάς σας σχετικά με τις ψηφιακές του συνήθειες και συγκρίνετέ τις με τις δικές σας.
Σημειώσεις / Συμβουλές / Αναστοχασμός	- Ενθαρρύνετε την επικοινωνία με σεβασμό, την ενσυναίσθηση και την ασφαλή συμπεριφορά στο διαδίκτυο κατά τη διάρκεια των συζητήσεων. - Αξιολογήστε τη συμμετοχή και τις απαντήσεις των μαθητών για να βελτιώσετε τους μελλοντικούς κύκλους του Living Lab. - Προσαρμόστε τις εργασίες ανάλογα με τις ψηφιακές συνήθειες, τις ανάγκες και την πρόσβαση των μαθητών στην τεχνολογία. - Τονίστε τις συνδέσεις μεταξύ των προσωπικών ψηφιακών επιλογών και των ευρύτερων στόχων των SDG.

Εταίροι του έργου

universität
wien

Εταίροι του έργου

universität
wien

Σχέδιο μαθήματος 7: Βιώσιμες διατροφικές συνήθειες & δράση SDG: Μείωση των αποβλήτων

Τίτλος μαθήματος: Ψηφιακή ευημερία και υπεύθυνη χρήση της τεχνολογίας (Living Lab #1)	
Λογιστικά	- Θέμα/Τάξη/Ομάδα: Κοινωνικές επιστήμες / Αγωγή του πολίτη – Γυμνάσιο (Ηλικίες 13–15) - Ημερομηνία & Διάρκεια: 100 λεπτά - Όνομα εκπαιδευτικού:
Μαθησιακοί στόχοι	Μέχρι το τέλος του μαθήματος, οι μαθητές θα είναι σε θέση να: - Να εξηγήσουν γιατί η σπατάλη τροφίμων είναι επιβλαβής για το περιβάλλον και την κοινωνία. - Να εντοπίζουν προβλήματα σπατάλης τροφίμων στο σχολείο μέσω έρευνας. - Να χρησιμοποιούν στοιχεία για να υποστηρίξουν τις απόψεις τους σε μια συζήτηση. - Να προτείνουν λύσεις σύμφωνες με τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης (SDG) για τη βελτίωση της βιωσιμότητας. - Συμμετέχουν σε έναν σεβασμό και δημοκρατικό διάλογο.
Κριτήρια επιτυχίας	Οι μαθητές μπορούν: - Περιγράψουν τουλάχιστον τρεις αιτίες/συνέπειες της σπατάλης τροφίμων

Εταίροι του έργου

universität
wien

	- Να παρέχουν παραδείγματα από το σχολικό τους περιβάλλον - Να παρουσιάζουν επιχειρήματα βασισμένα σε στοιχεία - Σχεδιάσουν ρεαλιστικές λύσεις Living Lab
Βασικό περιεχόμενο και πόροι	- Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης (SDGs): 2, 12, 13 - Αξίες της ΕΕ: βιωσιμότητα, συμμετοχή, υπευθυνότητα - Λέξεις-κλειδιά: σπατάλη τροφίμων, βιωσιμότητα, ανθρακικό αποτύπωμα, υπεύθυνη κατανάλωση - Πόροι: αφίσες, μαρκαδόροι, βίντεο για τους ΣΒΑ, πόροι της ΕΕ για τη βιωσιμότητα
Μέθοδοι & Ομαδοποίηση	- Μέθοδοι: έρευνα, συνεργατική εργασία, συζήτηση, αναστοχασμός - Ομαδοποίηση: όλη η τάξη, μικρές ομάδες, ομάδες συζήτησης
Ροή μαθήματος (5 βήματα)	Παρατήρηση — έρευνα — στοχασμός — δημιουργία — αναστοχασμός.
Περιγραφή	
1. Εισαγωγή	Ο εκπαιδευτικός ενεργοποιεί τις προγενέστερες γνώσεις ζητώντας από τους μαθητές να αναστοχαστούν σχετικά με τις καθημερινές ψηφιακές τους συνήθειες και εμπειρίες. Οι μαθητές προσδιορίζουν από κοινού τι μπορεί να σημαίνει η «ψηφιακή ευημερία» και γιατί είναι σημαντική στη σχολική ζωή.

Εταίροι του έργου

Βασικά βήματα:

- Ορίστε την ψηφιακή ευημερία με όρους κατανοητούς για τους μαθητές.
- Εισαγάγετε τους ΣΒΑ που σχετίζονται με τη χρήση της τεχνολογίας:

ΣΒΑ 3 – Καλή υγεία και ευημερία

ΣΒΑ 4 – Ποιοτική εκπαίδευση

ΣΒΑ 9 – Βιομηχανία, καινοτομία και υποδομές

- Ο εκπαιδευτικός προτρέπει τη συζήτηση με ερωτήσεις όπως:

«Τι σημαίνει για εσάς η υγιής χρήση της ψηφιακής τεχνολογίας;»

«Πότε μπορεί η χρήση της τεχνολογίας να γίνει επιβλαβής;»

«Πώς σχετίζεται η ψηφιακή ευημερία με την καθημερινή σου σχολική ζωή;»

Συνδέστε το θέμα με τα ψηφιακά δικαιώματα της ΕΕ, τους κανόνες ασφάλειας στο διαδίκτυο και την υπεύθυνη ψηφιακή ιθαγένεια

Εταίροι του έργου

universität
wien

2. Παρουσίαση/Ερευν α

Ο εκπαιδευτικός παρουσιάζει τις βασικές αρχές της ψηφιακής ευημερίας χρησιμοποιώντας οπτικό υλικό, διαφάνειες ή ένα σύντομο βίντεο.

Οι μαθητές εξερευνούν σενάρια της πραγματικής ζωής και συζητούν τις ψηφιακές συνήθειες που υποστηρίζουν ή βλάπτουν την ευημερία τους.

Βασικές έννοιες που εισάγονται:

- Υγιής ισορροπία στον χρόνο που περνάμε μπροστά στην οθόνη
- Ασφάλεια και προστασία της ιδιωτικής ζωής στο διαδίκτυο
- Πρόληψη του διαδικτυακού εκφοβισμού
- Ψηφιακή παιδεία και αξιολόγηση πληροφοριών
- Ένταξη και ίση πρόσβαση στην τεχνολογία

Δραστηριότητα έρευνας:

Οι μαθητές μοιράζονται παραδείγματα τόσο θετικών όσο και δύσκολων ψηφιακών εμπειριών.

Τα ζευγάρια απαντούν σε καθοδηγητικές ερωτήσεις όπως:

- «Ποιες ψηφιακές συμπεριφορές προκαλούν άγχος ή απόσπαση της προσοχής;»
- «Ποιοι ενδέχεται να διατρέχουν μεγαλύτερο κίνδυνο στο διαδίκτυο;»

Ο εκπαιδευτικός καταγράφει τα ζητήματα που προκύπτουν για χρήση στη δραστηριότητα του Living Lab.

Εταίροι του έργου

universität
wien

3. Εφαρμογή/Πρακτικ ή	Οι μαθητές εργάζονται σε μικρές ομάδες για να σχεδιάσουν αφίσες ή ψηφιακές διαφάνειες που εντοπίζουν βασικές προκλήσεις ψηφιακής ευημερίας στο σχολείο ή την κοινότητά τους. Πιθανές λύσεις των μαθητών: - Διαλείμματα ψηφιακής αποτοξίνωσης κατά τη διάρκεια της σχολικής ημέρας - Ψηφιακή υποστήριξη από συμμαθητές ή σύστημα «Tech Buddy» - Εκστρατεία πρόληψης του διαδικτυακού εκφοβισμού - Οδηγίες για την ασφαλή πλοήγηση σε ολόκληρο το σχολείο - Προγράμματα πρόσβασης χωρίς αποκλεισμούς (π.χ. κοινή χρήση συσκευών, συνεδρίες βοήθειας για τις ΤΠΕ) Ρόλος του εκπαιδευτικού: - Διανομή υλικού, καθοδήγηση συζητήσεων, υποστήριξη ρόλων ομάδας, παροχή βοήθειας στο λεξιλόγιο και διασφάλιση της συνεργασίας.
4. Εξατομίκευση και ενσωμάτωση	- Η τάξη συμμετέχει σε μια δομημένη συζήτηση με σκοπό την ανάπτυξη δεξιοτήτων κριτικής σκέψης και δημοκρατικής συμμετοχής. - Παράδειγμα ερώτησης συζήτησης: «Η τεχνολογία βελτιώνει ή βλάπτει την ευημερία των μαθητών;» - Διαδικασία: Οι ομάδες προετοιμάζουν επιχειρήματα που υποστηρίζονται από στοιχεία που συγκεντρώθηκαν κατά τη

Εταίροι του έργου

universität
wien

	διάρκεια της έρευνας. Οι μαθητές παρουσιάζουν τις εναρκτήριες δηλώσεις τους, αντικρούουν τα αντίθετα επιχειρήματα και συμμετέχουν σε μια ανοιχτή συζήτηση. Ο εκπαιδευτικός τονίζει τη σημασία του σεβασμού, της ακρόασης, της συλλογιστικής βάσει στοιχείων και της ασφαλούς επικοινωνίας. - Αυτή η δραστηριότητα ενσωματώνει τη νοοτροπία του Living Lab, ενθαρρύνοντας την ανάλυση πραγματικών προβλημάτων και την κριτική σκέψη σχετικά με τις προτεινόμενες λύσεις.
5. Ανασκόπηση & Αξιολόγηση	Οι μαθητές αναστοχάζονται ατομικά και ομαδικά σχετικά με τη μάθησή τους. Συνδέουν τις έννοιες της ψηφιακής ευημερίας με τη δική τους ζωή, την κοινότητα και τις ευθύνες τους ως ψηφιακοί πολίτες. Θέματα συζήτησης: - «Ποιες νέες ιδέες μάθατε σήμερα;» - «Πώς μπορεί το σχολείο μας να υποστηρίξει πιο υγιείς ψηφιακές συνήθειες;» - «Ποιοι ΣΒΑ συνδέονται στενότερα με την ψηφιακή ευημερία;» Ο εκπαιδευτικός συνοψίζει τα βασικά μηνύματα, τονίζει τη σημασία της ασφαλούς και ισορροπημένης ψηφιακής χρήσης και συνδέει αυτές τις πρακτικές με τους ΣΒΑ και τις αξίες της

Εταίροι του έργου

	ΕΕ, όπως η ασφάλεια, η αξιοπρέπεια, η ένταξη και η υπεύθυνη συμμετοχή.
--	--

Αξιολόγηση

Διαμορφωτική αξιολόγηση:

Ο εκπαιδευτικός παρατηρεί:

- Συνεργασία της ομάδας
- Ποιότητα των απαντήσεων στις ερωτήσεις
- Συμμετοχή στις συζητήσεις και τον διάλογο με όλη την τάξη
- Ορθή χρήση των εννοιών της ψηφιακής ευημερίας

Συνολική αξιολόγηση:

Με βάση:

- Ποιότητα αφίσας/διαφάνειας (σαφήνεια, ακρίβεια, σκοπιμότητα, ευθυγράμμιση με τους ΣΒΑ)
- Απόδοση στη συζήτηση (χρήση τεκμηρίων, ομαδική εργασία, σαφήνεια)
- Ποιότητα και πρωτοτυπία των προτάσεων του Living Lab

Αυτοαξιολόγηση και αξιολόγηση από ομοτίμους:

- Οι φοιτητές συμπληρώνουν ένα φύλλο αναστοχασμού που αφορά:
- Προσωπική συμβολή στην ομαδική εργασία
- Δεξιότητες επικοινωνίας και ομαδικής εργασίας

Εταίροι του έργου

universität
wien

	- Κατανόηση της ψηφιακής ευημερίας και των σχετικών Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης - Πλεονεκτήματα και τομείς που χρειάζονται βελτίωση
Διαφοροποίηση και ένταξη	- Υποστηρικτικό υλικό: λίστες λεξιλογίου, εισαγωγικές φράσεις, απλοποιημένοι ορισμοί ψηφιακών όρων - Επεκτάσεις: οι μαθητές μπορούν να αναλάβουν ρόλο συντονιστών συζητήσεων, ψηφιακών ερευνητών ή παρουσιαστών - Εργαλεία προσβασιμότητας: εφαρμογές μετάφρασης, οπτικά βοηθήματα, επιλογές ήχου, γραφικοί οργανωτές - Ομαδοποίηση μεικτών ικανοτήτων: εξασφαλίζει την αλληλοϋποστήριξη και την ισορροπημένη κατανομή ευθυνών
Εργασία για το σπίτι / Επέκταση (προαιρετικό)	Επιλέξτε ένα: - Γράψτε μια σύντομη ανάρτηση σε blog ή ένα δοκίμιο: - «Πώς μπορούν οι μαθητές να βελτιώσουν την ψηφιακή ευημερία στα σχολεία τους;» - Δημιουργήστε μια ψηφιακή αφίσα ή ένα βίντεο ευαισθητοποίησης που προωθεί την ασφαλή και υγιή χρήση της τεχνολογίας. - Πάρτε συνέντευξη από ένα μέλος της οικογένειάς σας σχετικά με τις ψηφιακές του συνήθειες και συγκρίνετέ τις με τις δικές σας.
Σημειώσεις / Συμβουλές / Σκέψεις	- Ενθαρρύνετε την επικοινωνία με σεβασμό, την ενσυναίσθηση και την ασφαλή συμπεριφορά στο διαδίκτυο ανά πάσα στιγμή.

Εταίροι του έργου

universität
wien

- Αξιολογήστε τη συμμετοχή και τις απαντήσεις των μαθητών για να βελτιώσετε τους μελλοντικούς κύκλους του Living Lab.
- Προσαρμόστε τις εργασίες με βάση τις ψηφιακές συνήθειες, τις ανάγκες και τα επίπεδα πρόσβασης των μαθητών.
- Δώστε έμφαση στις συνδέσεις μεταξύ των ατομικών ψηφιακών επιλογών, των αξιών της ΕΕ και των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης (SDGs).

Εταίροι του έργου

universität
wien

Σχόλια για την ενότητα

Παρακαλώ πείτε μας τη γνώμη σας για το πώς πραγματοποιήθηκε η μάθησή σας σε αυτό το μάθημα.

1. Ποιο ήταν το πιο χρήσιμο στοιχείο της μαθησιακής σας εμπειρίας;
2. Ποιο ήταν το πιο δύσκολο στοιχείο αυτού του μαθήματος;
3. Τι θα διατηρούσατε σε αυτό το μάθημα;
4. Οποιαδήποτε άλλη παρατήρηση

Εταίροι του έργου

universität
wien

Αναφορές

Bergvall-Kåreborn, B., & Ståhlbröst, A. (2009). Living Lab: An open and citizen-centric approach for innovation. *International Journal of Innovation and Regional Development*, 1(4), 356–370. <https://doi.org/10.1504/IJIRD.2009.022727>

European Commission, Eurostat. (2020). *Sustainable development in the European Union—Monitoring report on progress towards the SDGs in an EU context (2020 edition)*.

Publications Office of the European Union. <https://doi.org/10.2785/555257>

European Network of Living Labs (ENoLL). (n.d.). *Living Labs*. <https://enoll.org/living-labs/>

Georgia Institute of Technology, School of Chemistry & Biochemistry. (2025, March 14). *The scientific method of success*. <https://chemistry.gatech.edu/news/scientific-method-success>

Haavold, P. Ø., & Sriraman, B. (2022). *Creativity in problem solving: Integrating two different views of insight*. *ZDM – Mathematics Education*, 54(1), 83–96.

<https://doi.org/10.1007/s11858-021-01304-8>

Leminen, S., Westerlund, M., & Nyström, A.-G. (2012). Living labs as open-innovation networks. *Technology Innovation Management Review*, 2(9), 6–11.

https://timreview.ca/sites/default/files/article_PDF/Leminen_et_al_TIMReview_September2012.pdf

Newton, I. (1999). *Philosophiæ naturalis principia mathematica* [Mathematical principles of natural philosophy] (3rd ed.; I. B. Cohen, A. Whitman, & J. Budenz, Trans.). University of California Press. (Original work published 1726).

https://openlibrary.org/books/OL30630M/The_Principia

UNESCO. (2021). *Reimagining our futures together: A new social contract for education*.

<https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000379381>

Εταίροι του έργου

universität
wien

Zeldin, S., Christens, B. D., & Powers, J. L. (2013). The psychology and practice of youth–adult partnership: Bridging generations for youth development and community change. *American Journal of Community Psychology*, 51(3–4), 385–397. <https://doi.org/10.1007/s10464-012-9558-y>

Εταίροι του έργου

universität
wien